

Beslutningsforslag nr. B 58. Fremsat den 23. november 2004 af Christian H. Hansen (DF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Pia Kjærsgaard (DF) og Peter Skaarup (DF)

Forslag til folketingsbeslutning

om indskrænkning af perioden for salg og affyring af fyrværkeri samt om begrænsning af lydeffekten for visse typer fyrværkeri

Folketinget pålægger regeringen at forberede de nødvendige ændringer i love og bekendtgørelser med det formål, at

- indskrænke perioden for detailsalg af fyrværkeri til private til perioden 23. december, 31. december,
- indskrænke perioden for affyring af kategori I

og II-fyrværkeri til perioden 23. december 1. januar kl. 06.00 og

- begrænse lydeffekten af kategori II, III og IV-fyrværkeri.

Ændringerne skal have virkning fra den 1. juli 2005.

Bemærkninger til forslaget

Forslagsstillerne er af den opfattelse, at private borgeres affyring af fyrværkeri hører nytåret til.

Fyrværkeri er både en flot, sjov og festlig oplevelse for de fleste og har hidtil kunnet foregå med relativt begrænsede gener for omgivelserne og få alvorlige person- og bygningsskader.

De seneste 10-15 år er det blevet mere og mere almindeligt, at fyrværkeri allerede sælges og affyres fra begyndelsen af november måned. Det er heller ikke ualmindeligt, at der fyres fyrværkeri af i ugerne efter nytår. Det betyder, at den samlede periode, hvor der fyres fyrværkeri af, i realiteten er to til to en halv måned. Det karakteristiske for affyringen af fyrværkeri i perioden november til hen i januar er, at affyringen sjældent tjener andet formål end fornøjelsen ved affyringen, bortset fra nytårsaften.

Gener ved fyrværkeri kan være høreskader, øjenskader, øvrige legemsbeskadigelser og gener i øvrigt for mennesker og dyr.

Den lange periode med affyring af fyrværkeri er til stor gene for mange mennesker og dyr. Mange ældre medborgere føler sig utrygge og bliver bange i den periode, hvor det fyres af, hvad enten de færdes på gaden eller sidder hjemme i stuen. Også mange børnefamilier er generet af de ofte høje brag og knald, som er en følge af affyring af fyrværkeri med stor knaldeffekt.

For mange dyr er nytåret et helvede. Dyrs hørelse er meget bedre end menneskers, og som følge deraf lider dyrene kraftigt under støjen fra fyrværkeri. Det er ikke kun familiedyr, der lider. Også landbrugets dyr samt vilde dyr i naturen lider alvorligt og kommer til skade grundet det støjende fyrværkeri.

Derfor mener forslagsstillerne, at følgerne af fyrværkeriet skal begrænses mest muligt. Det skal ske ved, at perioden for, hvornår der må sælges og affyres fyrværkeri af private (kategori I og II), skal begrænses til tidsrummet 23. 31. december. Affyring af fyrværkeri dog indtil kl. 06.00 den 1. januar.

I dagspressen har formanden for fyrværkeribranchen udtrykt bekymring for, at hvis alt fyrværkeri skal sælges på en uge, så kan konsekvensen blive, at forret-

ninger kommer til at ligge med store lagre, og det kan gå ud over sikkerheden.

Forslagsstillerne lægger vægt på, at sikkerheden ikke reduceres, men øges. Det kan muligvis indebære, at detailhandelen kan blive nødsaget til at tilrettelægge sin logistik anderledes. Man skal således være opmærksom på, at en kortere salgsperiode ikke fører til, at forretningerne kommer til at ligge med store lagre.

Derudover ønsker forslagsstillerne knaldeffekten og decibelniveauet formindsket, specielt for kategori II, III og IV-fyrværkeri. For kategori III- og IV-fyrværkeri gælder, at det er meget kraftigt fyrværkeri, som kun må affyres af professionelle fyrværkere. En reduktion af knaldeffekten i kategori II vil tillige begrænse mængden af krudtindholdet i fyrværkeriet og dermed reducere risiciene for uheld ved lagre i forretninger. Se bilag 1 for de enkelte kategorier af fyrværkeri.

Det er blevet mere og mere almindeligt at bruge festfyrværkeri ved større sammenkomster og familiefester ikke kun på kroer og hoteller m.fl., men også ved selskaber i private haver. Forslagsstillerne opfordrer derfor til, at politiet i forbindelse med tilladelser til affyring af fyrværkeri i kategori III- og IV-klassen tager afstanden til omkringliggende bebyggelser med i overvejelserne, når der gives tilladelse. Således skal der ikke gives tilladelse, hvis fyrværkeriet skal affyres i områder, hvor der ikke er langt til bebyggelser. Alternativt kan politiet begrænse tilladelsen til hoteller og kroer til at gælde et bestemt antal dage om året og til bestemte ugedage. Som det er i dag, fyres der fyrværkeri af i tide og utide året rundt.

I forbindelse med behandling af forslag til folketingsbeslutning nr. B 94, folketingsåret 1997-98, 1. samling (Folketingstidende, forhandlingerne s. 3922, nedsatte indenrigsministeren en arbejdsgruppe under Beredskabsstyrelsen, der i oktober 1998 afgav en indstilling. Temaet for beslutningsforslaget var at ophæve forbuddet mod knaldfyrværkeri med mild knaldefekt, altså modsat temaet for dette beslutningsforslag. Der henvises til nævnte rapport for uddybende information.

*Beslutningsforslagets formål:**1. Begrænse salgsperioden:*

Forslagsstillerne mener, at salgsperioden for salg af fyrværkeri til private, det vil sige fyrværkeri i kategori I og II, skal begrænses til perioden 23. 31. december.

Til sammenligning kan nævnes, at i Tyskland må fyrværkeri i klasse II kun sælges i detailhandelen de sidste 3 hverdage (butiksdage) før nytår, inklusive den 31. december.

2. Begrænse affyringsperioden:

Affyring af fyrværkeri i kategori I og II skal efter forslagsstillerens opfattelse begrænses til perioden 23. december 1. januar kl. 06.00.

Til sammenligning kan nævnes, at i Tyskland er affyring af fyrværkeri i klasse II kun tilladt i tidsrummet

fra kl. 18.00 den 31. december til kl. 06.00 den 1. januar.

3. Begrænse lydeffekten:

Lydeffekten af fyrværkeri i kategori II, III og IV skal begrænses. Knaldeffekten skal begrænses i fyrværkeri til private i kategori II og i kategori III og IV, der er fyrværkeri konstrueret til professionel anvendelse (f.eks. Tivolifyrværkeri). Affyring af professionelt konstrueret fyrværkeri er de seneste år blevet meget udbredt, f.eks. i forbindelse med fødselsdage, bryllupper, jubilæer og lign. begivenheder, men specielt de høje knald giver mange gener for mennesker og dyr.

4. I krafttrædelsesdato:

Ændringerne skal have virkning fra den 1. juli 2005.

Skriftlig fremsættelse

Christian H. Hansen (DF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om indskrænkning af perioden for salg og affyring af fyrværkeri samt om begrænsning af lydeffekten for visse typer fyrværkeri.

(Beslutningsforslag nr. B 58).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Uddrag af Kapitel 1, Almindelige bestemmelser i bekendtgørelse om fyrværkeri (BEK nr. 778 af 14/10-99 og BEK om ændring nr. 1105 af 12/12-03):

Definitioner:

§ 1. Ved anvendelse af bestemmelserne i denne bekendtgørelse lægges følgende definitioner til grund:

- 1) *Fyrværkeri*: Pyrotekniske artikler. Undtaget herfra er pyrotekniske artikler, der er monteret som udløsermekanisme i sikkerhedsudstyr og selvoppusteligt redningsudstyr.
- 2) *Pyroteknisk artikel*: Artikel, der indeholder stoffer eller en blanding af stoffer, som er fremstillet med henblik på at frembringe en effekt i form af lys, lyd, varme, gas eller røg som et resultat af en kemisk reaktion.
- 3) *Fyrværkeri til underholdningsbrug*: Fyrværkeri, hvis effekt er baseret på lys, lyd, røg eller kombinationer heraf, og som er konstrueret til at tjene et formål af underholdningsmæssig karakter.
- 4) *Kategori I-fyrværkeri*: Fyrværkeri til underholdningsbrug med begrænset effekt, der er konstrueret til ikke-professionel anvendelse, og som kan sælges i detailhandel. Omfattet af kategori I er: Knaldhætter (amorces), knaldbånd (amorcesbånd), knaldperler, knaldpropper, knallerter, bordbomber, træk-bordbomber, stjernekastere og isfontæner. Sikkerhedsstyrelsen kan tillade, at andre fyrværkeriartikler omfattes af kategori I.
- 5) *Kategori II-fyrværkeri*: Andet fyrværkeri til underholdningsbrug, end det i nr. 4 anførte, der er konstrueret til ikke-professionel anvendelse, og som kan sælges i detailhandel. Kategori II-fyrværkeri er forsynet med Sikkerhedsstyrelsens godkendelsesnummer, jf. nr. 12.
- 6) *Kategori III-fyrværkeri*: Fyrværkeri til underholdningsbrug, som er konstrueret til professionel anvendelse indendørs, og som tændes med elektrisk tænding.
- 7) *Kategori IV-fyrværkeri*: Fyrværkeri til underholdningsbrug, som er konstrueret til professionel anvendelse udendørs.
- 8) *Andet fyrværkeri*: Fyrværkeri til underholdningsbrug, der ikke er omfattet af kategori I-IV, samt øvrige pyrotekniske artikler, jf. nr. 1.
- 9) *Positivlisten*: Sikkerhedsstyrelsens fortegnelse over godkendt kategori II-fyrværkeri.
- 10) *Festfyrværker*: En person, der har gennemgået en af Sikkerhedsstyrelsen godkendt uddannelse om anvendelse af kategori III- og IV-fyrværkeri, eller en person, som på anden måde har dokumenteret det fornødne kendskab til anvendelse af dette fyrværkeri over for Sikkerhedsstyrelsen.
- 11) *Forsamlingslokaler*: Teatre, biografer, restaurationer, selskabslokaler, mødelokaler, koncertsale, udstillingslokaler, idrætshaller, kirker og andre bygninger og lokaler, der anvendes til lignende formål.
- 12) *Sikkerhedsstyrelsens godkendelsesnummer*: Et nummer, der tildeles kategori II-artikler, der er godkendt til salg i detailhandel. Betegnes også BRS-nummer.
- 13) *Fjernsalg*: Som fjernsalg betegnes aftale om salg af varer, hvorefter varen sendes til køberen, når overdrageren i katalog, brochure, annoncer eller andet læsbart medie har tilbudt at sende varen efter bestilling afgivet pr. telefon, brev eller andet læsbart medie, og køberen har afgivet bestilling på denne måde.

Lovforslag nr. L 127. Fremsat den 24. november 2004 af justitsministeren (Lene Espersen)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven og visse andre love

(Berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler, kriminalitet i juridiske personer, klagebegrænsning og hvidvaskning i spillekasinoer mv.)¹⁾

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 960 af 21. september 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 76 a, stk. 1, nr. 2, udgår: »eller straffelovens § 286, stk. 1, eller § 289«.

2. I § 270, stk. 1, udgår: », stk. 1,«.

3. § 289 affattes således:

»§ 289. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som for derved at skaffe sig eller andre uberettiget vinding gør sig skyldig i overtrædelse af særlig grov karakter af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen eller af § 289 a.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder kun anvendelse, hvis der i den i stk. 1 nævnte lovgivning er henvist til denne bestemmelse.«

4. § 289 a affattes således:

»§ 289 a. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, der til brug for afgørelser om betaling eller tilbagebetaling af told eller afgifter til eller udbetaling eller tilbagebetaling af tilskud eller støtte fra danske myndigheder eller De Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger,

herunder undlader at opfylde en oplysningspligt, af betydning for sagens afgørelse med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling til sig eller andre.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der uretmæssigt udnytter en lovlig opnået fordel med hensyn til betalinger som nævnt i stk. 1, og den, der uretmæssigt anvender udbetalinger som nævnt i stk. 1 til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til. Dette gælder dog ikke ydelser, der bevilges til privat brug.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og stk. 2 finder kun anvendelse, hvor anden lovgivning ikke indeholder en tilsvarende regulering.

Stk. 4. Overtrædelser af stk. 1 eller stk. 2 af særlig grov karakter straffes efter § 289.«

5. § 296 affattes således:

»§ 296. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, som

- 1) udspreder urigtige eller vildledende oplysninger, hvorved prisen på værdipapirer eller tilsvarende aktiver kan påvirkes væsentligt,
- 2) giver urigtige eller vildledende oplysninger om juridiske personers forhold
 - a) i offentlige meddelelser om økonomiske forhold,
 - b) i lovpligtige regnskaber,

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/97/EF af 4. december 2001, EF-Tidende L 344 af 28. december 2001, s. 76, om ændring af Rådets direktiv 91/308/EØF om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge (hvidvaskningsdirektivet), EF-Tidende L 166 af 28. juni 1991, s. 77.

- c) i beretninger, regnskaber eller erklæringer til generalforsamling eller lignende organ eller den juridiske persons ledelse,
 - d) ved anmeldelse til en registreringsmyndighed eller
 - e) i udbudsmateriale vedrørende den juridiske persons stiftelse eller kapitaludvidelse samt vedrørende salg af andele eller udstedelse eller salg af konvertible obligationer,
- 3) groft overtræder den for en juridisk person gældende lovgivning vedrørende
- a) kapitaltilførsel eller
 - b) anvendelse af den juridiske persons midler,
- 4) groft undlader at opfylde krav i den for en juridisk person gældende lovgivning om
- a) førelse af forhandlingsprotokoller,
 - b) førelse af fortegnelser og oplysningspligter vedrørende ejerandele eller
 - c) handlepligter ved konstateret kapitaltab.

Stk. 2. Begås en handling eller undladelse som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller under skærpene omstændigheder fængsel indtil 4 måneder.«

6. § 297 affattes således:

»§ 297. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, som udspreder urigtige eller vildledende oplysninger, hvorved prisen på varer, fast ejendom eller tilsvarende aktiver kan påvirkes væsentligt.

Stk. 2. Begås en handling som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller under skærpene omstændigheder fængsel indtil 4 måneder.«

7. § 302 affattes således:

»§ 302. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under § 296, den, som særlig groft overtræder lovgivningens krav til

- 1) bogføring, herunder registrering af transaktioner og udfærdigelse af regnskabsmateriale,
- 2) opbevaring af regnskabsmateriale, herunder beskrivelser af bogføring og systemer til opbevaring og fremfindelse af materiale, herunder adgangskoder mv. og krypteringsnøgler,
- 3) offentlige myndigheders adgang til regnskabsmateriale i henhold til den for disse

myndigheder særligt gældende lovgivning samt

- 4) aflæggelse af årsregnskaber eller tilsvarende regnskaber.

Stk. 2. Begås en handling eller undladelse som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.«

§ 2

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 828 af 31. juli 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 130, stk. 3, ændres »2 år, under skærpene omstændigheder indtil 4 år« til: »1 år og 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289«.

§ 3

I lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 25 ændres »2 år, under skærpene omstændigheder indtil 4 år« til: »1 år og 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289«.

§ 4

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 961 af 21. september 2004, foretages følgende ændringer:

1. I § 98, stk. 4, indsættes efter »som 1. instans«: », jf. dog bestemmelsen i § 1018 e, stk. 4.«.

2. I § 110 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Rigspolitichefens afgørelser i disciplinærsager og i andre sager, hvor der er truffet afgørelse om afsked, samt i sager om aktindsigt i ansættelses- og personalesager kan påklages til justitsministeren. Andre afgørelser truffet af rigspolitichefen i ansættelses- og personalesager kan ikke påklages til justitsministeren.«

3. I § 754 a, stk. 1, nr. 3, udgår: », eller en overtrædelse af straffelovens § 289, 2. pkt.«.

4. I § 781, stk. 1, nr. 3, udgår: », eller 289«.

5. I § 837, stk. 1, ændres »foregående paragraf« til: »§ 836«.

6. I § 1018 e, stk. 1, ændres »§§ 1018 a-d.« til: »dette kapitel.«

7. § 1018 e, stk. 4, affattes således:

»Stk. 4. Afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af rigsadvokaten som 1. instans kan ikke påklages til justitsministeren.«

8. I § 1018 e, stk. 6, ændres »stk. 3-5« til: »stk. 3 og 5«.

9. I § 1018 e, stk. 6, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren behandler klager over afgørelser om aktindsigt truffet af rigsadvokaten som 1. instans.«

10. I § 1018 f, stk. 1, udgår: »i en klagesag«.

§ 5

I lov om spillekasinoer, jf. lovbekendtgørelse nr. 861 af 10. oktober 1994, som ændret ved lov nr. 443 af 31. maj 2000, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 9 c indsættes:

»§ 9 d. Dokumenter og registreringer vedrørende transaktioner skal opbevares i mindst 5 år efter transaktionernes gennemførelse.«

2. § 20 b affattes således:

»§ 20 b. Spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte skal være særlig opmærksomme på transaktioner, som kan have tilknytning til hvidvaskning af penge. Ved mistanke om, at en transaktion har tilknytning til hvidvaskning af penge, skal den i § 20 a nævnte kontrollant straks underrettes. Kan mistanken om, at transaktionen har tilknytning til hvidvaskning af penge, ikke umiddelbart afkræftes, skal kontrollanten straks underrette politiet i medfør af § 20 a, stk. 5.

Stk. 2. Såfremt spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale eller andre ansatte får mistanke om, at der foregår uregelmæssigheder i forbindelse med spillenes afvikling, skal den, der får mistanken, straks underrette kontrollanten. Kontrollanten træffer beslutning om, hvorvidt politiet skal underrettes i medfør af § 20 a, stk. 5.

Stk. 3. Spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte samt revisorer og andre, der udfører særlige hverv for spillekasinoet, er forpligtet til at hemmeligholde, at der er givet kontrollanten eller politiet oplysninger eller er iværksat en undersøgelse om hvidvaskning af penge. Pligten til hemmeligholdelse omfatter også kontrollanten.

Stk. 4. Oplysninger, der i god tro gives til kontrollanten eller politiet i medfør af stk. 1 og 2, anses ikke for et brud på den tavshedspligt, der er fastsat i lovgivning eller i medfør af lov eller i henhold til kontrakt. Videregivelse af sådanne oplysninger påfører ikke spillekasinoet, dets ledelse, ansatte eller kontrollanten nogen form for ansvar.«

3. Efter § 20 c indsættes:

»§ 20 d. Et spillekasino skal i samarbejde med kontrollanten udarbejde skriftlige interne regler om betryggende kontrol- og kommunikationsprocedurer samt uddannelses- og instruktionsprogrammer for medarbejderne, jf. § 9 a og § 20 b.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om de i stk. 1 nævnte kontrol- og kommunikationsprocedurer samt uddannelses- og instruktionsprogrammer.«

4. I § 24, stk. 1, nr. 1, ændres »§§ 9 a-9 c« til: »§§ 9 a-9 d«, og »og §§ 20 b og 20 c« ændres til: »§ 20 b, § 20 c og § 20 d, stk. 1,«.

§ 6

Loven træder i kraft den 1. juli 2005, dog træder lovens §§ 4 og 5 i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 7

Stk. 1. Loven gælder ikke for Grønland og Færøerne.

Stk. 2. Lovens § 1 kan ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tillader.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1.	Indledning	3311
1.1.	Lovforslagets formål	3311
1.2.	Hovedtræk af lovforslaget	3312
2.	Berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler	3313
2.1.	Gældende ret	3313
2.1.1.	Nærmere om skatte- og momssvig samt indsmugling	3313
2.1.2.	Nærmere om EU-svig	3314
2.2.	Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag	3315
2.2.1.	Straffelovens § 289	3315
2.2.2.	Straffelovens § 289 a	3316
2.3.	Justitsministeriets overvejelser	3318
2.3.1.	Straffelovens § 289	3318
2.3.2.	Straffelovens § 289 a	3319
3.	Lovgivningen på andre ministerieområder	3320
3.1.	Gældende ret med hensyn til lovgivning, der henhører under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri	3320
3.2.	Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag	3320
3.3.	Regeringens overvejelser	3320
4.	Kriminalitet i juridiske personer	3321
4.1.	Gældende ret	3321
4.2.	Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag	3321
4.3.	Justitsministeriets overvejelser	3324
5.	Straffelovens § 297	3324
5.1.	Gældende ret	3324
5.2.	Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag	3324
5.3.	Justitsministeriets overvejelser	3324
6.	Regnskabsforbrydelser	3324
6.1.	Gældende ret	3324
6.1.1.	Straffelovens § 302	3324
6.1.2.	Straffelovens § 175	3325
6.2.	Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag	3325
6.2.1.	Straffelovens § 302	3325

6.2.2.	<i>Straffelovens § 175</i>	3326
6.3.	<i>Justitsministeriets overvejelser</i>	3326
7.	Adgang til at retsforfølge ved svig rettet mod udenlandske myndigheder	3327
7.1.	<i>Gældende ret</i>	3327
7.2.	<i>Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag</i>	3327
7.3.	<i>Justitsministeriets overvejelser</i>	3328
8.	Klager over Rigspolitichefens afgørelser som ansættelsesmyndighed	3329
8.1.	<i>Gældende ret</i>	3329
8.2.	<i>Justitsministeriets overvejelser</i>	3330
9.	Klager over Rigsadvokatens afgørelser som 1. instans i sager om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning.	3331
9.1.	<i>Gældende ret</i>	3331
9.2.	<i>Justitsministeriets overvejelser</i>	3331
10.	Foranstaltninger mod hvidvask på spillekasinoområdet	3332
10.1.	<i>Gældende ret</i>	3332
10.1.1.	<i>Hvidvasklovgivningen</i>	3332
10.1.2.	<i>Spillekasinolovgivningen</i>	3332
10.2.	<i>Justitsministeriets overvejelser</i>	3333
11.	Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.	3334
12.	Hørte myndigheder mv.	3335

1. Indledning

1.1. Lovforslagets formål

Berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler kan antage mange forskellige former. Der vil navnlig kunne være tale om unddragelse af forskellige former for skatter og afgifter, momsunddragelse, indsmugling og uberettiget modtagelse af forskellige former for offentlige tilskud.

Lovgivningen indeholder ikke i dag en samlet straffebestemmelse, der omfatter alle former for berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler. Sådanne overtrædelser er som oftest – men ikke altid – straf-sanktioneret i den særlov, der regulerer det pågældende område.

Den gældende regulering indebærer, at tilfælde, hvor der begås kriminalitet rettet mod offentlige midler, behandles efter forskellige regler og forskellige strafferammer afhængigt af, hvilken type offentlige midler det drejer sig om.

Et hovedformål med lovforslaget er at etablere en mere ensartet strafferetlig beskyttelse mod berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler.

Lovforslaget bygger på betænkning nr. 1396/2001, som Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet (Brydesholt-udvalget) har afgivet.

Lovforslaget tager endvidere sigte på at etablere en forbedret strafferetlig beskyttelse mod kriminalitet i tilknytning til juridiske personer, dvs. bl.a. kriminalitet vedrørende juridiske personers kapitalforhold, bogføring, regnskabsaflæggelse mv. Hensigten hermed er bl.a. at sikre, at oplysninger om selskaber, der gives i eksempelvis lovpligtige årsregnskaber, giver et retvisende billede af den økonomiske situation i virksomheden.

Denne del af lovforslaget bygger på Brydesholt-udvalgets betænkning nr. 1415/2002.

Formålet med lovforslaget er desuden at foretage visse ændringer i retsplejelovens bestemmelser om, hvilke afgørelser der kan påklages til justitsministeren.

Endelig har lovforslaget til formål at gennemføre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/97/EF af 4. december 2001 (2. hvidvaskningsdirektiv) for så vidt angår spillekasinoer.

1.2. Hovedtræk af lovforslaget

Med forslaget indsættes en fælles overbygningsbestemmelse i den foreslåede § 289 i straffeloven. Bestemmelsen skal omfatte alle grove overtrædelser af skatte-, afgifts-, told- og tilskudslovgivningen og af den foreslåede § 289 a. Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at den strafferetlige beskyttelse af offentlige midler er ensartet, uanset hvilken type af offentlige midler en berigelsesforbrydelse er rettet imod.

Den foreslåede § 289 skal kun finde anvendelse, hvis der er tale om grove overtrædelser af de pågældende særlove. Bestemmelsen skal endvidere kun finde anvendelse, hvis den underliggende lovgivning - dvs. skatte-, afgifts-, told- eller tilskudslovgivningen - indeholder en henvisning til straffelovens § 289. Overtrædelse af bestemmelsen straffes efter forslaget med fængsel indtil 8 år (lovforslagets § 1, nr. 3).

Som en konsekvens af, at den foreslåede overbygningsbestemmelse i § 289 kun kan anvendes, hvis særlovgivningen henviser til bestemmelsen, er der i lovforslaget medtaget de ændringer, dette medfører på det lovgivningsområde, der administreres af Ministeriet for Fødevarer, Fiskeri og Landbrug. Med lovforslaget foretages således også visse ændringer i fiskeriloven og lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer (bemyndigelsesloven). Ændringerne indebærer, at grove overtrædelser kan straffes efter straffelovens § 289, og at normalstrafferammen for overtrædelse af de omhandlede bestemmelser i fiskeriloven og bemyndigelsesloven er bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder (lovforslagets § 2 og § 3).

I lovforslaget er ikke medtaget de ændringer, den foreslåede § 289 måtte nødvendiggøre i lovgivning, der administreres af Skatteministeriet. Disse følgeændringer forventes gennemført i 2005.

Med lovforslaget foreslås det desuden at ændre straffelovens § 289 a. Bestemmelsen regulerer i dag alene svig, der er rettet mod EU-midler eller blandede midler, som består af både EU-midler og nationale midler. Med henblik på at ligestille den strafferetlige beskyttelse af offentlige midler, uanset om disse stammer fra EU eller fra danske myndigheder, foreslås det at udvide anvendelsesområdet for § 289 a til også at omfatte svig med nationale midler. Bestemmelsen vil hermed omfatte den, der afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug for danske myndigheders eller EU-institutioners afgørelser om bl.a. betaling eller tilbagebetaling af tilskud eller støtte samt den, der fortier oplysninger med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller at opnå uberettiget udbetaling fra disse myndigheder.

Det foreslås, at bestemmelsen i § 289 a skal være subsidier, således at den kun skal finde anvendelse i de tilfælde, hvor der ikke i den relevante særlovgivning på området er en tilsvarende strafferetlig regulering, således at særlovgivningen dermed i sig selv indeholder en fornøden strafferetlig beskyttelse.

Efter forslaget er strafferammen for overtrædelse af § 289 a bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Er der tale om særlig grove overtrædelser af § 289 a, kan forholdet henføres til overbygningsbestemmelsen i den foreslåede § 289, hvorefter strafferammen er fængsel indtil 8 år (lovforslagets § 1, nr. 4).

Lovforslaget indeholder endvidere visse ændringer i straffelovens bestemmelser om kriminalitet vedrørende juridiske personers forhold, herunder om regnskabsforbrydelser.

Det foreslås således at ændre straffelovens § 296, så bestemmelsen bliver en overbygningsbestemmelse for grove overtrædelser af særlovgivning om visse forhold angående juridiske personer. Den foreslåede bestemmelse omfatter bl.a. tilfælde, hvor der udspreddes urigtige eller vildledende oplysninger, der kan påvirke prisen på værdipapirer, eller som indgår i bl.a. lovpligtige regnskaber. Bestemmelsen omfatter også tilfælde, hvor der foreligger en overtrædelse af særlovgivningens bestemmelser om kapitaltilførsel, om anvendelse af den juridiske persons midler, om førelse af forhandlingsprotokoller, om oplysningspligter med hensyn til ejerandele samt om handplegter ved et konstateret kapitaltab (lovforslagets § 1, nr. 5).

Den del af den nuværende § 296, der ikke særligt har tilknytning til juridiske personers forhold, foreslås flyttet til en ny § 297, idet den eksisterende § 297 om urigtige angivelser om et selskabs økonomiske stilling, der ikke ses at være anvendt i retspraksis, samtidig foreslås ophævet (lovforslagets § 1, nr. 6).

Lovforslaget indeholder desuden forslag til en ændret formulering af straffelovens § 302, der er en overbygningsbestemmelse vedrørende særlovgivningens bestemmelser om regnskabs- og bogføringsforpligtelser. Bestemmelsen foreslås ændret i overensstemmelse med systematikken i den gældende bogføringslov. Samtidig foreslås bestemmelsen ændret, således at overtrædelse af bogføringslovens regler om bl.a. edb-bogføring med sikkerhed er omfattet af bestemmelsen (lovforslagets § 1, nr. 7).

Lovforslaget indebærer endvidere, at retsplejelovens bestemmelser om klageadgang til justitsministeren afskæres på to områder, hvor den nuværende klageadgang vurderes at være uhensigtsmæssig.

Det drejer sig for det første om klager over de afgørelser, som Rigspolitichefen træffer i dennes egenskab

F. t. l. vedr. straffeloven og visse andre love

af central ansættelses- og personalemyndighed for politiets ikke-juridiske personale, dog ikke i sager om disciplinærfølgning og i andre sager, hvor der er truffet afgørelse om afsked (lovforslagets § 4, nr. 2).

Dernæst drejer det sig om klager over de afgørelser om erstatning i anledning af strafferetlig følgning, som efter de gældende regler træffes af Rigsadvokaten i 1. instans, jf. retsplejelovens § 1018 e, stk. 4. I forlængelse heraf foreslås en ændring af kompetencefordelingen mellem statsadvokaterne og Rigsadvokaten, således at statsadvokaterne som udgangspunkt tillægges kompetencen til at træffe afgørelse i 1. instans i alle sager om erstatning efter retsplejelovens kapitel 93 a (lovforslagets § 4, nr. 6).

Endelig indeholder lovforslaget visse ændringer af spillekasinooven med henblik på at gennemføre dele af 2. hvidvaskningsdirektiv (lovforslagets § 5). Hvidvaskningsdirektivet er – med undtagelse af spillekasinovirksomhed – gennemført i dansk ret ved lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge og finansiering af terrorisme, jf. herved lovbeholdtgørelse nr. 129 af 23. februar 2004.

Justitsministeriets udvalg om økonomisk kriminalitet og datakriminalitet har i betænkning nr. 1447/2004 om hvidvasklovgivningen stillet forslag om en række ændringer i hvidvaskningslovgivningen, herunder at hvidvaskningsloven udvides til at omfatte spillekasinoner. Betænkningen er i august 2004 sendt i høring. Den videre behandling af betænkningens forslag vil herefter overgå til Økonomi- og Erhvervsministeriet, idet udvalgets forslag vedrører Økonomi- og Erhvervsministeriets lovgivningsområde.

EU-kommissionen har den 30. juni 2004 fremsat forslag til et nyt hvidvaskningsdirektiv, som især skal sikre, at en række nye rekommandationer om hvidvaskning fra Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) bliver gennemført ensartet i medlemsstaterne.

Når resultatet af disse nye initiativer på hvidvaskningsområdet foreligger, vil Justitsministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet tage stilling til, om den fremtidige regulering af hvidvaskning for spillekasinovers vedkommende bør indgå i den generelle hvidvaskningslovgivning i modsætning til i dag, hvor området er reguleret i spillekasinooven.

Fristen for at gennemføre 2. hvidvaskningsdirektiv er imidlertid fastsat til den 15. juni 2003. På den baggrund finder Justitsministeriet det nødvendigt at gennemføre de nødvendige tilpasninger i spillekasinooven på nuværende tidspunkt i stedet for at afvente de forestående generelle initiativer på hvidvaskningsområdet.

2. Berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler

2.1. Gældende ret

Som omtalt under lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 1.1. indeholder lovgivningen ikke i dag en samlet straffebestemmelse, der omfatter alle former for berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler. Denne form for kriminalitet er derfor i dag undergivet en meget uensartet strafferetlig beskyttelse.

Hvis særlovgivningen indeholder en straffehjemmel, vil det i nogle tilfælde betyde, at der kun kan straffes efter straffebestemmelser i den pågældende særlov, idet særlovgivningen antages at gøre udtømmende op med mulighederne for straf. Særlovgivningen indeholder typisk et strafmaksimum på fængsel i 2 år, uanset forholdets grovhed.

For andre overtrædelers vedkommende antages særlovgivningen ikke udtømmende at gøre op med strafansvaret, hvorfor forholdet efter omstændighederne kan henføres til straffelovens bestemmelser om berigelsesforbrydelser - typisk § 279 om bedrageri, der har en strafferamme på fængsel indtil 8 år.

Visse særlove indeholder ikke en straffebestemmelse, hvorfor overtrædelser altid uanset grovhed vil blive henført under straffeloven - typisk § 279 om bedrageri.

Endvidere er der for visse overtrædelser af skatte-, moms- og toldlovgivningen en såkaldt overbygningsbestemmelse i straffelovens § 289, der omfatter grove overtrædelser af de særlovsbestemmelser, der nærmere er opregnet i bestemmelsen, jf. herom nedenfor under pkt. 2.1.1. Strafmaksimum efter denne bestemmelse er fængsel indtil 4 år.

Endelig indeholder straffeloven i § 289 a en særlig bestemmelse, der vedrører svindel med midler, der stammer fra Den Europæiske Union. Overtrædelse heraf straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år, jf. herom nedenfor under pkt. 2.1.2.

2.1.1. Nærmere om skatte- og momssvig samt indsmugling

Straffelovens § 289 indeholder en særlig strafudmålingsregel, der forhøjer de strafferammer, der efter særlovgivningen gælder i relation til skatte- og momssvig samt indsmugling. § 289 finder anvendelse, hvis der er tale om overtrædelser af særlig grov karakter. Bestemmelsen finder alene anvendelse på de særligt opregnede typer af skattesvig, momssvig og indsmugling, mens andre former for skatte- og afgiftsbesvigelser ikke er omfattet.

Bestemmelsen blev i sin oprindelige affattelse indsat ved lov nr. 550 af 22. december 1971 om ændring

af borgerlig straffelov (Skattesvig og indsmugling) som led i en tilsigtet skærpelse af sanktionerne for skattesvig og indsmugling, og omfattede derfor kun disse typer overtrædelser.

Ved lov nr. 228 af 4. april 2000 om ændring af straffeloven (Grov moms-svig, EU-svig og bestikkelse af udenlandske tjenestemænd mv.) blev anvendelsesområdet for § 289 udvidet til også at omfatte grov moms-svig. Baggrunden herfor var et ønske om at skabe parallelitet mellem strafferammerne for særlig grov skattesvig og særlig grov moms-svig.

Efter bestemmelsens nuværende affattelse straffes således med fængsel indtil 4 år den, der gør sig skyldig i skattesvig af særlig grov karakter, jf. skattekontrollovens § 13, stk. 1, eller i moms-svig af særlig grov karakter, jf. momslovens § 81, stk. 3. På samme måde straffes den, der gør sig skyldig i indsmugling af særlig grov karakter, jf. toldlovens § 73, stk. 2, smh. med stk. 1, eller den, der gør sig skyldig i en tilsvarende overtrædelse af toldlovens § 73, stk. 3.

Straffelovens § 289 omfatter ikke kun forhold, der medfører straf, som går ud over strafmaksimum i særlov-givningen. Også tilfælde, der sanktioneres inden for strafferammen i særlov-givningen, kan henføres under § 289, hvis forholdet i det enkelte tilfælde skønnes at være så groft, at det bør henføres under straffeloven.

Hvorvidt en overtrædelse af skattekontrollovens § 13, stk. 1, er af en sådan karakter, at forholdet bør henføres under straffelovens § 289, beror på en konkret vurdering. I pkt. J i Told- og Skattestyrelsens cirkulære nr. 164 af 29. oktober 1999 om administrative bødefastsættelser ved overtrædelse af skattekontrollovens §§ 13, 13 B, 13 C, 15, 16 og 18 er anført, at overtrædelser, der vedrører 500.000 kr. eller derover, som udgangspunkt bør henføres til § 289. Konkrete forhold, herunder de nærmere forhold omkring udførelsen af svigen, kan imidlertid føre til, at overtrædelser, der vedrører lavere beløb, bør sanktioneres efter straffelovens bestemmelse, mens særlig formildende omstændigheder omvendt kan begrunde, at forholdet henføres under skattekontrollovens bestemmelser, selv om svigen vedrører et beløb, der overstiger 500.000 kr.

Skattekontrollovens § 13 og dermed overbygningsbestemmelsen i straffelovens § 289 omfatter kun tilfælde, hvor gerningsmanden afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug for skatteansættelsen. Undladelse af at underrette skattemyndighederne om for lav skatteansættelse, når der ikke er indgivet selvangivelse, jf. skattekontrollovens § 16, kan derimod ikke straffes efter straffelovens § 289.

Lignende retningslinjer vedrørende afgrænsningen til § 289 gælder i relation til moms-svig, jf. pkt. 1 i Told- og Skattestyrelsens cirkulære nr. 138 af 27. juli 2000 om ændring af straffeloven – moms-svig af særlig grov karakter, hvorefter overtrædelser af momslovens § 81, stk. 3, for så vidt angår beløb, der overstiger 500.000 kr., som udgangspunkt bør henføres under straffelovens § 289. Af cirkulæret fremgår, at beløbsgrænsen på samme måde som ved skattesvig er et udgangspunkt, der kan fraviges i opad- eller nedadgående retning, hvis sagens konkrete omstændigheder giver grundlag for det. I denne vurdering skal bl.a. indgå, om moms-svigen er gennemført systematisk eller på en måde, der gør opdagelse særlig vanskelig.

Skatte- og moms-svig samt indsmugling kan kun henføres til overbygningsbestemmelsen i straffelovens § 289, hvis der er tale om forsætlige overtrædelser af de omhandlede bestemmelser i særlov-givningen. Hvis en af de nævnte overtrædelser alene kan tilregnes gerningsmanden som uagtsom, må sagen henføres til straffebestemmelserne i særlov-givningen uanset den beløbsmæssige størrelse.

2.1.2. Nærmere om EU-svig

Straffelovens § 289 a indeholder en særlig regel om svindel med EU-midler. Bestemmelsen, der blev indsat ved lov nr. 228 af 4. april 2000 om ændring af straffeloven (Grov moms-svig, EU-svig og bestikkelse af udenlandske tjenestemænd mv.), havde til formål at gennemføre de ændringer, der var nødvendige for at opfylde Danmarks forpligtelser efter Konventionen om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser (EU-svigskonventionen).

Efter bestemmelsen straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år den, der til brug for afgørelser om betaling eller udbetaling af midler fra De Europæiske Fællesskabers budget eller budgetter, der forvaltes af eller for De Europæiske Fællesskaber, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse med forsæt til at undrage sig eller andre betaling eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling til sig selv eller andre. Udbetaling fra De Europæiske Fællesskabers budget mv. omfatter også ordninger, der kun delvis er finansieret af EU-midler. På samme måde straffes efter bestemmelsens stk. 2 den, der uretmæssigt udnytter en lovlig opnået fordel med hensyn til ovennævnte betalinger, og den, der uretmæssigt anvender udbetalinger som ovenfor nævnt i stk. 1 til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til.

Bestemmelsen skal sikre, at svindel med EU-midler er undergivet samme strafferetlige beskyttelse som

svindel med nationale midler, jf. § 289. Bestemmelsen i § 289 a rækker imidlertid videre end dette, idet den omfatter alle tilfælde af svindel med de anførte midler, mens § 289 alene finder anvendelse, hvis der er tale om svindel af særlig grov karakter.

Bestemmelsen er kun anvendelig, hvis gerningsmanden for det første har forsæt til at opnå en uberettiget vinding, og for det andet har forsæt til, at denne vinding vedrører EU-midler eller blandede midler.

2.2. Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag

2.2.1. Straffelovens § 289

Udvalget har i betænkning nr. 1396/2001 vurderet, om der er grundlag for at foreslå ændringer af bl.a. straffelovens § 289.

Udvalget har i sine overvejelser taget udgangspunkt i, at den økonomiske struktur i det moderne samfund er så tæt forbundet med anvendelsen af offentlige midler, at det er vigtigt med en strafferetlig beskyttelse af det offentlige opkrævnings- og betalingssystem.

Udvalget bemærker, at der gennem de senere år er forekommet et hidtil uset antal sager vedrørende berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler, og at mange sager har en organiseringsgrad, der ikke tidligere er set. Der er tale om et område, der rummer et stort potentielt udbytte, og som tiltrækker organiserede kriminelle, hvilket efter udvalgets opfattelse også taler for en kvalificeret strafferetlig beskyttelse på dette område.

Udvalget anfører endvidere, at ensartede forhold ud fra principielle betragtninger bør behandles ens i strafferetlig henseende, og at der efter udvalgets opfattelse mangler harmoni i den nuværende strafferetlige regulering på området. Udvalget finder det således uheldigt, at berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler i dag for så vidt angår grove overtrædelser i visse tilfælde straffes efter straffelovens § 289, i andre tilfælde efter (typisk) straffelovens § 279 om bedrageri og i helt tredje tilfælde alene behandles efter en særlov, fordi denne lov betragtes som udtømmende. Dette betyder, at de strafferammer, der er gældende for overtrædelserne, varierer betydeligt, hvilket ikke synes at kunne begrundes i indholdet af de regulerede områder.

Udvalget finder, at beskyttelsen af offentlige midler bør gøres mere ensartet, hvilket kan ske ved, at grove overtrædelser på skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet reguleres i en fælles bestemmelse i straffeloven. En sådan ændring vil samtidig gøre det muligt at forenkle behandlingen af de særlovssager, der i dag behandles efter straffelovens § 279, da det således ikke

længere vil være nødvendigt at føre bevis for, at betingelserne for at statuere bedrageri er opfyldt, herunder navnlig forudsætningen om, at der har foreligget en bestemmende vildfarelse, der har påført nogen et tab.

Udvalget bemærker, at en sådan regulering vil have den konsekvens, at de øvrige bestemmelser i straffelovens kapitel 28 om berigelsesforbrydelser ikke længere vil være anvendelige på de særlovsovertrædelser, der i grove tilfælde vil være omfattet af en sådan ny overbygningsbestemmelse. Anvendelsesområdet for de øvrige bestemmelser i kapitel 28 vil således være kriminalitet, der ikke er dækket af særlovgivningens regulering, hvilket eksempelvis kan være skyldner-svig, visse former for kreditbesvigelser samt selskabs-tømning.

En overbygningsbestemmelse i straffeloven, der skal omfatte grove overtrædelser på skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet, kan tænkes udformet efter to forskellige modeller.

For det første kan straffelovens § 289 – i lighed med den nuværende bestemmelse – formuleres således, at der henvises til samtlige de særlove, der skal have en overbygning i straffeloven. Udvalget finder imidlertid en sådan ordning mindre velegnet, når der er tale om mange love. Bestemmelsen ville i så fald skulle hen-vise til en lang række særlove, og straffeloven ville skulle ændres, hver gang særlovene blev ændret.

En anden model kunne være at affatte § 289 således, at den omfatter grove overtrædelser på skatte-, told-, afgifts- og tilskudsområdet. En sådan bestemmelse kan eventuelt kombineres med et krav om, at de respektive særlove skal indeholde en henvisning til straffelovens § 289.

Udvalget finder, at en sådan generel formulering af § 289 er den mest hensigtsmæssige. Efter en samlet vurdering af fordele og ulemper ved at kombinere en sådan formulering med et krav om en henvisningsbestemmelse i særlovgivningen, anbefaler udvalget en løsning, hvorefter anvendelse af den foreslåede § 289 forudsætter, at der i den enkelte særlovsbestemmelse er en henvisning til straffelovens § 289. Dette er bl.a. begrundet i, at der herved udtrykkelig skal tages stilling til, om der er behov for at kunne anvende straffelovens overbygningsbestemmelser i forhold til den pågældende særlovsovertrædelse, samt at man herved undgår tvivl om, hvilke særlovsovertrædelser der kan henføres til den foreslåede § 289.

Der har ikke i udvalget været enighed om, hvilken strafferamme en ny § 289 bør have. 7 af udvalgets medlemmer finder det naturligt at bevare fængsel indtil 4 år som maksimalstraffen på området. En strafferamme på fængsel indtil 4 år i den foreslåede § 289 vil

indebære, at der for et stort antal særlovsovertrædelser sker en fordobling af strafmaksimum, idet der i dag for disse overtrædelsers vedkommende typisk er et strafmaksimum på fængsel indtil 2 år. En strafferamme på fængsel indtil 4 år vil omvendt også betyde en halvering af strafmaksimum for et mindre antal overtrædelser, der i dag henføres under straffelovens § 279 om bedrageri, hvor strafferammen kan gå op til fængsel indtil 8 år. Efter disse udvalgsmedlemmers opfattelse er der imidlertid intet grundlag for at antage, at denne sidstnævnte konsekvens vil ændre straffebestemmelsernes præventive virkning.

6 af udvalgets medlemmer foreslår et strafmaksimum, der svarer til straffelovens bedrageribestemmelse. Herved opnås, at groft bedrageri med hensyn til private og offentlige midler sidestilles med en strafferamme på fængsel indtil 8 år. Mindretallet henviser bl.a. til, at der i sager vedrørende selskabstømning, hvor der er sket domfældelse for skyldnersvig, jf. straffelovens § 283, er idømt straffe på fængsel i 6 år. Der bør efter mindretallets opfattelse ikke være forskel på strafansvaret i en situation, hvor man – som i selskabstømningssagerne – tilegner sig penge, der er til stede i et selskab til brug for betaling af skat, og en situation, hvor man på grund af urigtige oplysninger i selvangivelsen ikke afkræves betaling af skat. Mindretallet anser det endvidere for et uheldigt signal at fastsætte en lavere strafferamme end 8 år, da dette vil betyde en nedkriminalisering i forhold til de overtrædelser, der i dag henføres under § 279 om bedrageri.

6 andre udvalgsmedlemmer anbefaler et strafmaksimum på fængsel indtil 6 år. Det anføres, at dette vil være udtryk for en passende harmonisering med strafferammer for kriminalitet rettet mod private midler.

For så vidt angår de særlove, der fremover vil kunne indeholde henvisninger til straffelovens § 289, foreslår udvalget, at strafferammerne fastsættes til bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Udvalget har i den forbindelse peget på, at en naturlig konsekvens af at sidestille afgiftsovertrædelser med de traditionelle berigelsesforbrydelser er, at strafferammerne harmoniseres, jf. straffelovens § 285, der fastsætter normalstrafferammen for tyveri, underslæb, bedrageri mv. til bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Der henvises til betænkningens side 31-40, 45-49, 60-66 og 91-95.

2.2.2. *Straffelovens § 289 a*

Udvalget bemærker indledningsvis, at den strafferetlige regulering af svig rettet mod EU-midler, der er gennemført i straffelovens § 289 a med henblik på at ratificere EU-svigkonventionen, nødvendiggør en

stillingtagen til, hvordan svig rettet mod nationale midler bør behandles i strafferetlig henseende. Det er udvalgets opfattelse, at offentlige midler – hvad enten der er tale om nationale midler, EU-midler eller en blanding heraf – bør have den samme strafferetlige beskyttelse.

Udvalget finder, at det vil være hensigtsmæssigt med en fælles bestemmelse, der regulerer både svig med nationale midler og EU-svig. Herved sikres, at alle offentlige midler får samme strafferetlige beskyttelse, og samtidig undgås problemer med at føre bevis for, at gerningsmanden havde kendskab til de pågældende midlers oprindelse.

Udvalget har nærmere overvejet, hvordan de nationale midler, der skal være beskyttet af den foreslåede bestemmelse, bør afgrænses.

Efter den nuværende formulering af § 289 a omfatter bestemmelsen »betalinger til eller udbetaling fra De Europæiske Fællesskabers budget eller budgetter, der forvaltes af eller for De Europæiske Fællesskaber«. Det fremgår af den forklarende rapport, der er knyttet til konventionen, og af lovforarbejderne, at der hermed tænkes på told, afgifter, tilskud og støtte.

Udvalget finder, at bestemmelsen bør ændres, således at begreberne »told, afgifter, tilskud og støtte« anvendes i lovteksten. Herved tydeliggøres, at ydelser i form af løn eller betalinger, der ydes som vederlag for tjenesteydelser, ikke er omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde. Udvalget bemærker, at sådanne ydelser bør behandles på samme måde som tilsvarende ydelser, der betales på privatretligt grundlag.

Udvalget anfører, at der i relation til begrebet »afgift« bør foretages en afgrænsning, således at den foreslåede § 289 a alene omfatter generelle nationale afgifter, der pålægges alle eller visse grupper ud fra en fiskal begrundelse efter faste kriterier, og hvor afgiftsatsen er den samme for alle regulerede. Bestemmelsen skal således ikke omfatte afgifter, der er af mere pønål karakter (eksempelvis parkeringsafgifter eller afgifter, der i medfør af årsregnskabsloven pålægges af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for manglende indsendelse af regnskaber), eller afgifter der har karakter af at være vederlag for en ydelse (eksempelvis kloakafgifter).

Udvalget har endvidere overvejet, hvilke former for nationale tilskuds- og støtteordninger der bør være omfattet af bestemmelsen. Udvalget finder, at det afgørende bør være, om der er tale om tilskud fra nationale offentlige midler til personer eller til virksomheder, der udøves på privatretligt grundlag, mens det ikke kan tillægges betydning, om ydelsen formidles direkte fra en offentlig myndighed eller via et mellem-

led, der varetager det offentlige interesser. I sidstnævnte tilfælde må det imidlertid forudsættes, at de overordnede tilskudskriterier er bestemt af en offentlig myndighed. Udvalget nævner som eksempel, at tildeling af ikke øremærkede tilskud til en forening, der videregiver beløbet eller dele heraf som øremærkede tilskud til medlemmer, ikke vil være omfattet af den foreslåede bestemmelse. Et medlem, der giver urigtige eller vildledende oplysninger til foreningen for at opnå tilskud, vil fortsat kunne straffes efter de øvrige bestemmelser i straffeloven, herunder efter omstændighederne for bedrageri efter straffelovens § 279 over for foreningen.

Udvalget finder endvidere, at der skal være tale om midler, der indgår i statslige, amtskommunale eller kommunale budgetter. Således vil der ikke være tale om midler omfattet af den foreslåede regulering, hvis en offentlig myndighed alene yder bistand til eksempelvis fordeling af en privat gave.

Udvalget bemærker, at en ensartet regulering som den foreslåede på to områder vil indebære ændringer af retstilstanden i relation til nationale midler.

For det første indeholder den nuværende § 289 a i overensstemmelse med kravene i EU-svigskonventionen ikke en forudsætning om, at der skal foreligge en bestemmende vildfarelse. Bestemmelsen kan således anvendes uafhængigt af, om der med svigen er fremkaldt, bestyret eller udnyttet en vildfarelse, der har bestemt en anden til at handle på en måde, der forvolder denne person eller andre, som handlingen bliver afgørende for, et tab. En fælles regulering vil således indebære, at et sådant krav om bestemmende vildfarelse ikke længere vil gælde i relation til svig med nationale midler.

For det andet finder den nugældende § 289 a, stk. 2, i overensstemmelse med EU-svigskonventionen anvendelse i tilfælde, hvor EU-midler er udbetalt med rette, men hvor midlerne efterfølgende anvendes i strid med det formål, de var bevilget til. For så vidt angår nationale midler vil sådan efterfølgende uberettiget anvendelse i dag ikke være strafbar, og der vil således med en fælles regulering være tale om en udvidelse af det strafbare område i relation til nationale midler.

Udvalget finder, at det må give anledning til overvejelse, om en sådan nykriminalisering i relation til efterfølgende anvendelse af nationale midler i visse tilfælde vil være for vidtgående.

Der ydes en række tilskud inden for det sociale område. Visse af disse adskiller sig ikke markant fra visse typer tilskud, der ydes af EU-midler, mens der i andre tilfælde er tale om ydelser, der ydes til privatforbrug i

bredere forstand, og som i dag formentlig kun forekommer som rent nationale ydelser, eksempelvis konstanthjælp. Udvalget finder ikke, at sådanne ydelser til privat brug bør være omfattet af den foreslåede bestemmelse for så vidt angår efterfølgende brug i strid med det formål, midlerne var bevilget til. Udvalget foreslår på den baggrund, at denne del af den foreslåede § 289 a ikke skal være anvendelig på ydelser til privat brug.

Udvalget har endvidere overvejet, hvorledes det indbyrdes forhold bør være mellem den foreslåede § 289 a og særlovgivningen på de omhandlede områder.

Udvalget har i den forbindelse peget på, at de områder, der foreslås reguleret af bestemmelsen, ofte er dækket af straffebestemmelser i særloven. Udvalget foreslår, at § 289 a skal være subsidiær i forhold til sådanne straffebestemmelser, således at bestemmelsen især regulerer det område, der i dag behandles efter bedrageribestemmelsen i straffelovens § 279.

Det foreslås på den baggrund, at det i bestemmelsen angives, at § 289 a kun finder anvendelse, hvis anden lovgivning ikke indeholder en tilsvarende regulering. Udvalget fremhæver, at dette kun skal anses for tilfældet, hvis særlovsbestemmelsen indeholder en fuldstændig, selvstændig straffehjemmel og ikke (udtrykkelig eller forudsat) kun har straffebestemmelser vedrørende mindre overtrædelser, mens grovere tilfælde er overladt til straffelovens bestemmelser.

En sådan opbygning, hvor den foreslåede § 289 a gøres subsidiær, vil indebære, at bestemmelsen skal finde anvendelse i følgende situationer:

For det første er den foreslåede bestemmelse anvendelig, hvis der er tale om en overtrædelse på et område, der ikke er reguleret af en særlov, eller hvor særloven ikke regulerer et tilsvarende gerningsindhold. Dernæst vil bestemmelsen være anvendelig i tilfælde, hvor overtrædelser vedrører et område, der er reguleret ved en særlov, der dog ikke indeholder straffebestemmelser. Endelig vil bestemmelsen komme i anvendelse, hvis det pågældende gerningsindhold er reguleret i særlovgivningen, men særlovgivningens straffebestemmelser henviser til straffeloven, og særlovens strafferamme konkret anses for utilstrækkelig.

Udvalget har overvejet, hvilken strafferamme den foreslåede § 289 a bør indeholde. Udvalget finder, bl.a. under hensyn til at sociale ydelser som udgangspunkt foreslås omfattet af bestemmelsens anvendelsesområde, at strafmaksimum bør følge straffelovens § 285, der angiver normalstrafferammen for berigelsesforbrydelser. Udvalget foreslår derfor, at overtrædelser af den foreslåede § 289 a straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Udvalget foreslår samtidig, at grove overtrædelser af § 289 a skal kunne straffes efter den foreslåede § 289. § 289 a bør derfor – i overensstemmelse med den lovtekniske løsning, der er foreslået af udvalget – indeholde en henvisning til § 289.

Udvalget har endelig overvejet, om der i den foreslåede bestemmelse bør være en udtrykkelig angivelse af, at bestemmelsen har et udvidet gyldighedsområde.

Udvalget finder, at visse forhold kunne tale imod en sådan angivelse. For det første nævnes, at de omhandlede forhold kan ligne bedrageri efter straffelovens § 279. Denne bestemmelse har universel gyldighed, uden at dette fremgår udtrykkeligt af bestemmelsen. For det andet anfører udvalget, at de respektive særlige ikke indeholder en sådan angivelse, og endelig at en angivelse af universel gyldighed i bestemmelsen måske vil kunne give anledning til utilsigtede modsætningslutninger på andre områder.

På den anden side finder udvalget, at det kunne tale for en særlig angivelse af gyldighedsområdet, at bestemmelsen regulerer et område, hvor de gældende regler i vid udstrækning fortolkes som begrænsede til alene at værne danske interesser, og at det derfor kan være hensigtsmæssigt, at det i en ny bestemmelse udtrykkes klart, at der herved er foretaget en ændring af retstilstanden.

På den baggrund foreslår udvalget, at det udtrykkelige fremgår af bestemmelsen, at den finder anvendelse på alle overtrædelser, der opfylder gerningsbeskrivelsen.

Der henvises til betænkningens side 40-45, 50-59, 65-66, 84-89 og 96-102.

2.3. Justitsministeriets overvejelser

2.3.1. Straffelovens § 289

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at beskyttelsen af offentlige midler bør gøres mere ensartet, og at særligt grove sager vedrørende berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler bør reguleres i en fælles overbygningsbestemmelse i straffeloven.

Justitsministeriet er endvidere enig med udvalget i, at en sådan fælles overbygningsbestemmelse bør udformes således, at den omfatter grove overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen, og at en model, der forudsætter, at der i den enkelte særligsbestemmelse er en henvisning til straffelovens § 289, er mest hensigtsmæssig.

På den baggrund foreslås det, at straffelovens § 289 ændres til at være en fælles overbygningsbestemmelse for alle grove overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen.

Bestemmelsen vil omfatte overtrædelser af de bestemmelser i skattekontrolloven, momsloven og toldloven, som bestemmelsen i dag indeholder henvisninger til. Bestemmelsen vil imidlertid i kraft af den generelle henvisning til grove overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen have et bredere anvendelsesområde. Bestemmelsen vil således ikke som i dag være begrænset til tilfælde, hvor en person eksempelvis afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug sin skatteansættelse, men vil også omfatte eksempelvis tilfælde, hvor en person mod bedre vidende undlader at korrigere skattemyndighedernes oplysninger til brug ved skatteansættelsen, jf. skattekontrollovens § 16. Bestemmelsen vil endvidere eksempelvis kunne finde anvendelse på grove overtrædelser af kildeskattelovens § 74 om manglende indeholdelse af A-skat, hvilket i dag ikke er dækket af ordlyden af § 289.

Justitsministeriet finder ligesom udvalget, at grove overtrædelser af tilskudslovgivningen bør være omfattet af § 289. Herved sikres, at svindel med offentlige midler – uanset midlernes karakter – er undergivet den samme strafferetlige beskyttelse. Ved begrebet »tilskudslovgivning« forstår enhver national lovgivning, hvor der ydes tilskud eller støtte til borgere eller virksomheder. Bestemmelsen vil således omfatte eksempelvis ydelser inden for den sociale lovgivning og udbetalinger i medfør af lovgivningen om arbejdsløshedsforsikring.

For så vidt angår spørgsmålet om strafferammen i den foreslåede § 289 a bemærkes, at strafferammen mv. for nylig har været genstand for generelle og principielle overvejelser i Straffelovrådet. Rådets overvejelser og anbefalinger herom fremgår af betænkning nr. 1424/2002 om strafferammer og straffastsættelse.

I betænkningen har Straffelovrådet om strafferammen i § 289 og § 289 a anført, at der i rådet har været tvivl om, hvorvidt disse bestemmelser, der retter sig mod offentlige midler, bør sidestilles med bedrageri. Et flertal i Straffelovrådet (6 medlemmer) finder ligesom 6 af medlemmerne i Brydesholt-udvalget, at der bør være overensstemmelse mellem straffelovens § 289 og § 286, jf. § 279, således at beskyttelsen af private og offentlige midler sidestilles. Flertallet bemærker, at der ikke findes holdepunkter for, at en straffebestemmelse, der beskytter offentlige midler, bør være mildere end den, der værner både private og i et vist omfang offentlige midler. Flertallet finder under hensyn til rådets samtidige forslag om et fælles strafmaksimum i § 286 på fængsel i 6 år, at strafferammen i § 289 bør være fængsel indtil 6 år.

Et mindretal i Straffelovrådet (2 medlemmer) finder, at strafferammen i § 289 fortsat bør være fængsel indtil 4 år.

Efter Justitsministeriets opfattelse kan der ikke peges på hensyn, der begrundet en mildere strafferetlig bedømmelse af svig over for det offentlige. Justitsministeriet finder således ligesom dele af Brydesholtudvalget og Straffelovrådets flertal, at svig rettet mod offentlige midler bør have en strafferetlig beskyttelse svarende til den, der gælder i relation til svig rettet mod private midler.

I forbindelse med gennemførelsen af Straffelovrådets betænkning nr. 1424/2002 ved lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferamme og bestemmelser om straffastsættelse) fandt Justitsministeriet efter en samlet vurdering, at straffelovens § 286 bør være opdelt på den måde, at stk. 1 omfatter grove tilfælde af tyveri mv. med en strafferamme på fængsel indtil 6 år, mens stk. 2 omfatter grove tilfælde af underslæb, bedrageri, databedrageri, mandatsvig og skyldnersvig med en strafferamme på fængsel indtil 8 år.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at strafferammen i den foreslåede § 289 bør fastsættes til fængsel i 8 år i overensstemmelse med strafferammen i straffelovens § 286, stk. 2, jf. § 279.

2.3.2. *Straffelovens § 289 a*

I bemærkningerne til det lovforslag, der dannede grundlag for vedtagelsen af § 289 a (lovforslag nr. L 15, fremsat den 6. oktober 1999) bemærkede Justitsministeriet, at § 289 a, stk. 2, indebærer, at EU-støtte undergives en strafferetlig beskyttelse, der på nogle punkter går videre end det, der gælder for nationale støtteordninger. Justitsministeriet bemærkede endvidere, at ministeriet er opmærksom på, at indførelse af en sådan bestemmelse bl.a. rejser spørgsmålet om, hvorvidt nationale støtteordninger mv. bør undergives en strafferetlig beskyttelse, der svarer til den, som blev foreslået med hensyn til EU-støtteordninger mv. Ministeriet anførte, at en sådan udvidelse vil rejse en række spørgsmål af principiel og praktisk karakter, ikke mindst i lyset af, at der kan være tale om så forskelligartede ordninger, at der ikke uden videre bør gælde det samme inden for eksempelvis det erhvervs-mæssige og det sociale område. Justitsministeriet afstod derfor fra i forbindelse med gennemførelsen af § 289 a at stille forslag vedrørende nationale støtteordninger.

Justitsministeriet tilkendegav samtidig i forbindelse med lovforslagets behandling i Folketinget, at det generelle spørgsmål om den strafferetlige regulering af svig med hensyn til offentlige midler – hvad enten der

er tale om nationale midler, EU-midler eller eventuelt begge dele – indgår i arbejdet i Brydesholt-udvalget.

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at midler, der stammer fra nationale støtte- eller tilskudsordninger, som udgangspunkt bør have en strafferetlig beskyttelse, der svarer til den beskyttelse, som gælder med hensyn til EU-midler. Justitsministeriet er også opmærksom på, at en sådan ligestilling i et vist omfang vil indebære en nykriminalisering.

Bestemmelsen vil ligesom den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 289 omfatte alle former for tilskuds- og støtteordninger, herunder ydelser inden for den sociale lovgivning og udbetalinger i medfør af lovgivningen om arbejdsløshedsforsikring.

Justitsministeriet er samtidig enig med udvalget i, at der er behov for at sondre mellem ydelser ydet til privat brug, og ydelser der er ydet med henblik på andre formål. Justitsministeriet kan derfor tilslutte sig udvalgets forslag, hvorefter efterfølgende anvendelse af (også nationale) støtte- eller tilskudsmidler i strid med det formål, midlerne er bevilget til, som udgangspunkt skal være omfattet af den foreslåede § 289 a, og at dette udgangspunkt bør fraviges, hvis der er tale om ydelser, som er bevilget til privat brug.

Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig udvalgets forslag, hvorefter den foreslåede § 289 a skal være subsidiær og dermed kun finde anvendelse, hvis der ikke er en tilsvarende regulering i anden lovgivning.

Lovforslaget vil således indebære en regulering, hvorefter den foreslåede § 289 a finder anvendelse, (1) hvis der ikke er en særlovgivning på området, (2) hvis der ikke i særlovgivningen er straffebestemmelser, (3) hvis der ikke i særlovgivningen er en gerningsbeskrivelse, der svarer til § 289 a, og (4) hvis særlovgivningen indeholder en henvisning til straffelovens bestemmelser. Foreligger der omstændigheder, der kendetegner forholdet som særlig groft, vil den foreslåede overbygningsbestemmelse i straffelovens § 289 finde anvendelse i kraft af § 289 a's henvisning til § 289.

Hvis der derimod i særlovgivningen er en regulering, der svarer til den foreslåede § 289 a, skal forholdet ikke henføres under § 289 a. Hvorvidt særlig grove overtrædelser i disse tilfælde kan henføres under den foreslåede § 289, vil afhænge af, om der i den pågældende særlovsbestemmelse er en henvisning til straffelovens § 289.

Som nævnt har udvalget foreslået, at der i § 289 a indsættes en bestemmelse, hvor det anføres, at § 289 a finder anvendelse på alle overtrædelser af den omhandlede lovgivning. Herved tydeliggøres det i selve lovtæksten, at bestemmelsen har universel gyldighed.

Den foreslåede § 289 a skal på samme måde som den nugældende § 289 a omfatte svig med EU-midler. I lighed med den nugældende regulering skal bestemmelsen omfatte svig rettet mod midler, der udbetales fra De Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer.

Som der nærmere er redegjort for ovenfor, gennemfører den nugældende § 289 a EU-svigskonventionen. Det følger af EU-svigskonventionen, at medlemsstaterne er forpligtede til at betragte svig med fællesskabsmidler som en strafbar handling og til at fastsætte strafferetlige sanktioner, herunder frihedsstraf, der kan medføre udlevering.

Uanset at det ikke er udtrykkelig angivet i den nugældende § 289 a, har bestemmelsen i overensstemmelse med EU-svigskonventionen efter sit indhold universel gyldighed, idet bestemmelsens beskyttelsesinteresse er EU-midler.

Med den foreslåede § 289 a bliver svig med nationale midler omfattet af bestemmelsen. Efter den foreslåede formulering skal bestemmelsen omhandle midler, der stammer fra danske myndigheder. Det følger således af bestemmelsens ordlyd, at denne del af bestemmelsen kun skal beskytte danske interesser. Bestemmelsen vil eksempelvis omfatte en situation, hvor en person, der befinder sig i udlandet, afgiver vildledende oplysninger over for danske myndigheder, idet handlingen er rettet mod danske interesser. Bestemmelsen kan derimod ikke finde anvendelse, hvis der eksempelvis udøves svig med midler, der stammer fra eksempelvis tyske myndigheder.

Da det således følger af bestemmelsens ordlyd, at beskyttelsesinteresserne er EU-midler samt midler, der stammer fra danske myndigheder, er der efter Justitsministeriets opfattelse ikke behov for i lovtæksten at angive bestemmelsens gyldighedsområde nærmere. På den baggrund er denne del af udvalgets forslag til § 289 a ikke medtaget i lovforslaget.

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets forslag til strafferamme i § 289 a.

3. Lovgivningen på andre ministerieområder

3.1. Gældende ret med hensyn til lovgivning, der henhører under Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fiskerilovens § 130, stk. 3, indeholder en bestemmelse, der omhandler den, der forsætligt unddrager sig eller andre betaling af visse nærmere opregnede afgifter eller med forsæt uberettiget opnår udbetaling eller refusion af visse ydelser.

Overtrædelse af fiskerilovens § 130, stk. 3, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år. Under skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 4 år.

Efter § 25 i lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer mv. (bemyndigelsesloven) straffes en række forsætlige overtrædelser af loven med bøde eller fængsel indtil 2 år. Under skærpende omstændigheder kan straffen stige til fængsel indtil 4 år. Bestemmelsen omfatter afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger til brug for afgørelser, der træffes i henhold til en række nærmere opregnede bestemmelser.

3.2. Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag

Som nærmere omtalt ovenfor under pkt. 2.2.1. har Brydesholt-udvalget foreslået, at straffelovens § 289 ændres således, at bestemmelsen omfatter grove overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen, og at bestemmelsen kun skal anvendes, hvis der i særlovgivningen er en henvisning hertil.

Udvalget bemærker, at denne lovtekniske løsning indebærer, at det er nødvendigt i eksisterende lovgivning at indsætte en henvisning til straffelovens § 289, hvis grove overtrædelser af den pågældende særlovsbestemmelse skal kunne henføres til straffelovens § 289.

Udvalget foreslår, at en gennemgang af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri samt Skatteministeriets lovgivning foretages, således at eventuel regulering kan gennemføres samtidig med ændringen af straffelovens § 289, mens udvalget opfordrer øvrige ministerier til snarest herefter at foretage den nødvendige gennemgang.

Der henvises til betænkningens side 46-50 og 59.

3.3. Regeringens overvejelser

Regeringen har noteret sig udvalgets forslag, hvorefter der navnlig på lovgivningsområder, der henhører under Fødevareministeriet og Skatteministeriet er behov for at foretage de nødvendige følgeændringer i nær tidsmæssig sammenhæng med dette lovforslag.

På Fødevareministeriets område indeholder lovforslaget således forslag til ændring af fiskerilovens § 103, stk. 3, og bemyndigelseslovens § 25.

I begge tilfælde foreslås det, at der indsættes en henvisning til straffelovens § 289, og at den nuværende normalstrafferamme på bøde eller fængsel indtil 2 år i overensstemmelse med anbefalingerne fra Brydesholt-udvalget ændres til bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder, jf. nærmere ovenfor under pkt. 2.2.1.

Med den foreslåede ændring på Fødevareministeriets område tilsigtes ikke en ændring af det strafniveau, der konkret udmåles. Tilfælde, der hidtil er sanktioneret med straf på fængsel mellem 1 år og 6 måneder og 2 år, vil fremover skulle henføres til straffelovens § 289, idet det konkrete strafniveau dog forudsættes at være uændret.

For så vidt angår Skatteministeriets lovgivningsområde vil de relevante følgeændringer vedrørende straffelovens § 289 mv. blive gennemført i 2005.

Efter vedtagelsen af dette lovforslag vil Justitsministeriet opfordre samtlige øvrige ministerier til ved førstkomende lejlighed at gennemgå lovgivningen på det enkelte ministerområde med henblik på i fornødent omfang at fremsætte forslag, der muliggør, at overbygningsbestemmelsen i § 289 kan finde anvendelse ved grove overtrædelser af den pågældende særlovgivning.

Spørgsmålet om henvisningsbestemmelser til straffelovens § 289 vil endvidere fremover indgå som et led i den almindelige lovtekniske gennemgang af lovforslag.

4. Kriminalitet i juridiske personer

4.1. Gældende ret

Straffelovens § 296 kriminaliserer en række bedragerilignende forhold vedrørende urigtige meddelelser og lignende med hensyn til værdipapirer, selskabsforhold mv. Bestemmelsen omfatter tilfælde, der ikke vil være strafbare som bedrageri efter straffelovens § 279, idet handlingen eller unkladelsen ikke er rettet mod nogen bestemt person eller nogen bestemt persongruppe. Bestemmelsen er således subsidiær i forhold til straffelovens § 279 om bedrageri.

Efter § 296, stk. 1, nr. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år den, der (1) udspreder løgnagtige meddelelser, hvorved prisen på varer, værdipapirer eller lignende genstande kan påvirkes, (2) gør urigtige eller vildledende angivelser angående aktieselskabers eller lignende foretagenders forhold gennem offentlige meddelelser, i beretninger, regnskabsopgørelser eller erklæringer til generalforsamlingen eller nogen selskabsmyndighed, ved anmeldelse til handelsregisteret eller aktieselskabsregisteret eller i indbydelse til dannelse af sådanne selskaber eller udbud af andele i dem eller (3) overtræder de for aktieselskaber eller andre selskaber med begrænset ansvar gældende bestemmelser med hensyn til udfærdigelse af aktiebrev, andelsbeviser eller interimbeviser, anvendelse af overskud, udbetaling af udbytte eller tantieme eller tilbagebetaling af indskud.

Hvis overtrædelserne er begået ved grov uagtsomhed, er straffen bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 4 måneder.

Bestemmelsen er i praksis anvendt som en overbygningsbestemmelse på dele af særlovgivningen.

4.2. Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag

Brydesholt-udvalget har i betænkning nr. 1415/2002 overvejet, om bør foreslås ændringer af straffelovens § 296.

Udvalget har for det første overvejet, om § 296 fortsat bør være subsidiær i forhold til straffelovens § 279. Efter udvalgets opfattelse giver denne begrænsning i anvendelsesområdet mindre mening i dag, hvor straffebestemmelser i de underliggende særlove typisk ikke er subsidiære i forhold til § 279. Efter udvalgets opfattelse bør der derfor - i lighed med hvad der gælder i forhold til straffelovens § 302 - være mulighed for at anvende § 296 i sammenstød med andre bestemmelser om berigelseskriminalitet, hvis der herved gives en supplerende beskrivelse af lovovertrædelser. Udvalget har lagt vægt på, at § 296 er en kvalificeret beskyttelse af de formelle regler, der er fastsat for at forebygge misbrug. Hvis citering af både § 296 og eksempelvis § 279 i den konkrete sag ikke giver nogen supplerende beskrivelse af hændelsesforløbet, vil overtrædelserne af § 296 derimod efter de almindelige principper for tiltalerejsning blive absorberet af straffelovens § 279.

I relation til det nuværende gerningsindhold i § 296, stk. 1, nr. 1, finder udvalget af lovtekniske grunde, at bestemmelsen bør begrænses til at vedrøre overtrædelser, der alene har relation til en juridisk person. En sådan ændring vil bl.a. indebære, at den del af bestemmelsen, som vedrører den, der udspreder løgnagtige meddelelser, hvorved prisen på varer kan påvirkes, udgår af bestemmelsen, og i stedet foreslås flyttet til en selvstændig bestemmelse, idet udvalget finder, at straffeloven fortsat bør indeholde en bestemmelse med et sådant indhold. Bestemmelsen vil eksempelvis være anvendelig i tilfælde, hvor der er givet urigtige oplysninger om bakterier i fødevarer eller om sygdomsforekomster hos danske slagtedy, hvad enten dette sker i chikanøjemed eller for at opnå bedre priser på egne produkter.

På den baggrund foreslår udvalget denne del af bestemmelsen overført til straffelovens § 297, jf. herom nedenfor under pkt. 5.2. Udvalget foreslår samtidig, at ikke blot afgivelse af urigtige oplysninger om varer, men også om fast ejendom bør være omfattet af den nye § 297. Dette indebærer eksempelvis, at udspredelse af rygter om, at en given fast ejendom er forurennet,

med sikkerhed vil kunne henføres til det strafbare område.

Bortset fra visse sproglige moderniseringer har udvalget ikke fundet anledning til at foreslå yderligere ændringer af § 296, stk. 1, nr. 1.

Straffelovens § 296, stk. 1, nr. 2, omhandler den, der afgiver urigtige eller vildledende angivelser vedrørende bl.a. aktieselskabers forhold gennem regnskaber, erklæringer til selskabsmyndighederne mv. Denne del af bestemmelsen er i praksis den mest anvendte.

Udvalget har særligt overvejet, om »udbud af andele« kan antages at omfatte udbud af konvertible obligationer, hvorved obligationsejeren opnår en ret, men ikke en pligt, til at ombytte obligationerne med aktier i selskabet. I perioden indtil en eventuel konvertering indgår obligationerne således som en del af selskabets fremmedkapital, mens der efter en eventuel konvertering er tale om egenkapital.

Henset til at der på det tidspunkt, hvor obligationen udbydes, er tale om fremmedkapital, er der efter udvalgets opfattelse næppe tale om udbud af andele som omtalt i § 296, stk. 1, nr. 2. Udvalget finder imidlertid, at der ved udbud af konvertible obligationer er samme beskyttelsesbehov som ved udbud af ejerandele i selskabet, og udvalget foreslår på den baggrund, at bestemmelsen udvides til også at omfatte disse situationer.

Den nuværende bestemmelse i § 296, stk. 1, nr. 3, omhandler beskyttelse af kapitalen i juridiske personer, herunder beskyttelse mod overtrædelse af regler om anvendelse af overskud, udbetaling af udbytte og tantieme og tilbagebetaling af indskud.

Udvalget anfører, at § 296, stk. 1, nr. 3, fortsat bør være en overbygningsbestemmelse vedrørende grove overtrædelser af særlovgivningens kapitalbeskyttelsesregler.

Udvalget finder, at overbygningsbestemmelsen bør omfatte alle kapitalbeskyttelsesregler, herunder også eksempelvis reglerne om ulovlige aktionærlån, jf. aktieselskabslovens § 115, stk. 1, og ulovlig selvfinansiering, jf. § 115, stk. 2, der ikke er omfattet af bestemmelsen i dens nuværende udformning.

På den baggrund foreslår udvalget af lovtekniske grunde, at der ikke i bestemmelsen skal være en opregning af de omfattede kapitalbeskyttelsesregler, men derimod en generel henvisning til regler om »kapitaltilførsel« og regler om »anvendelse af den juridiske persons midler.« Selv om det for så vidt angår regler om kapitaltilførsel kan betyde, at der kan tiltales efter både § 296, stk. 1, nr. 2 og 3, finder udvalget det væsentligt, at bestemmelsen indeholder en direkte straffesanktionering i nr. 3 og ikke blot en indirekte i nr.

2 om afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger.

Efter aktieselskabslovens § 54, stk. 1, skal bestyrelsen sørge for forsvarlig organisation af selskabets virksomhed, og efter § 54, stk. 3, skal bestyrelsen tage stilling til, om selskabets kapitalberedskab er forsvarligt. Direktionen skal sørge for, at bogføringen foregår i overensstemmelse med lovgivningen, og at formueforvaltningen foregår på betryggende vis. Overtrædelser heraf straffes med bøde, jf. aktieselskabslovens § 161. Lignende bestemmelser findes i anpartsselskabsloven.

Udvalget har overvejet, om § 296 tillige bør være en overbygningsbestemmelse i forhold til selskabslovenes bestemmelser om forsvarlig organisation mv. Udvalget har i den forbindelse bemærket, at bestemmelserne om forsvarlig organisation mv. er meget centrale bestemmelser, og at det derfor kunne være naturligt at lade straffelovens § 296 omfatte grove overtrædelser heraf.

Udvalget peger imidlertid på, at der i den juridiske litteratur er rejst tvivl om, hvorvidt eksempelvis aktieselskabslovens § 54 har en formulering, der gør overtrædelser af bestemmelsen egnede til at være straffesanktionerede. Henset hertil finder udvalget, at bestemmelserne om organisation – i hvert fald ikke for tiden – bør medtages i straffelovens § 296.

Efter aktieselskabslovens § 56, stk. 3, er bestyrelsen forpligtet til at føre en forhandlingsprotokol, der skal underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer. Overtrædelse heraf er ikke efter aktieselskabsloven sanktioneret med straf.

En forhandlingsprotokol vedrørende selskabets generalforsamlinger skal underskrives af dirigenten. Overtrædelse heraf straffes med bøde.

Udvalget finder, at overtrædelser af bestemmelser om forhandlingsprotokoller bør medtages i straffeloven, således at grove overtrædelser er omfattet af § 296. Grove overtrædelser må navnlig antages at foreligge, hvis det er indiceret, at formålet med overtrædelserne har været at skabe bevis tvivl om beslutningsprocessen, eller hvor der er tale om omfattende og konsekvente undladelser.

Udvalget har i den forbindelse lagt vægt på, at forhandlingsprotokollerne er den juridiske persons »forhandlingsspor« og dermed væsentlige, når der skal foretages en vurdering af et eventuelt civilretligt eller strafferetligt ansvar. Bestyrelsens forhandlingsprotokol er endvidere et vigtigt kontrolgrundlag, når selskabets revisorer skal foretage revision.

Efter aktieselskabslovens §§ 25-25 a er et aktieselskab forpligtet til at føre en aktiebog. Aktiebogen er

ikke offentlig tilgængelig, og aktionærernes navn noteres kun, hvis selskabets aktier er navneaktier. Lignende regler findes for anpartsselskaber i anpartsselskabslovens §§ 16-17, idet anpartshaverfortegnelsen dog er offentlig tilgængelig, hvis selskabets anpartskapital er 500.000 kr. eller derover. For navneaktier udstedt gennem Værdipapircentralen skal der i henhold til værdipapirhandelslovens § 23 a meddeles Værdipapircentralen oplysninger om aktionærernes navn og adresse.

Der er endvidere i særlovgivningen visse bestemmelser om offentliggørelse af oplysninger om såkaldte storaktionærer, hvorved forstås aktionærer, der besidder aktier, som udgør mindst 5 % af aktiekapitalen, eller som repræsenterer mindst 5 % af stemmeretten.

Udvalget finder, at oplysninger om ejerandele er centrale regler, der er væsentlige for kontrol og kriminalitetsbekæmpelse. Oplysninger om ejerforhold kan eksempelvis være afgørende ved vurderingen af, om der skal udbetales offentlige midler (f.eks. tilskud eller negativ moms) til et selskab, eller om der skal stilles garantier for selskabet. Hertil kommer, at manglende oplysninger om ejerforholdene kan medføre betydelige bevisvanskeligheder i forbindelse med placeringen af ansvar for selskabskriminalitet.

På den baggrund foreslår udvalget, at straffelovens § 296, der i dag kun finder anvendelse, hvis der gives urigtige eller vildledende oplysninger om ejerandele, skal udvides til at omfatte alle grove overtrædelser af særlovgivningens bestemmelser vedrørende oplysninger om ejerandele.

Efter aktieselskabslovens § 69 a er bestyrelsen forpligtet til at foranledige, at der afholdes generalforsamling inden 6 måneder efter, at det konstateres, at halvdelen af selskabets aktiekapital er tabt. Efter anpartsselskabslovens § 52 skal selskabets øverste ledelse over for anpartshaverne redegøre for selskabets økonomiske stilling senest 6 måneder efter, at selskabet har tabt 40 % af anpartskapitalen. Overtrædelse af disse bestemmelser straffes med bøde, jf. aktieselskabslovens § 161 og anpartsselskabslovens § 80.

Udvalget anfører, at der er væsentligt, at disse pligter til at reagere i kapitaltabssituationer overholdes. Udvalget har overvejet, om disse pligter er tilstrækkelig sanktioneret i kraft af straffebestemmelserne i særlovgivningen, eller om overtrædelser heraf bør kunne straffes efter straffeloven, idet det bemærkes, at der ikke i udvalget er kendskab til sager i retspraksis vedrørende straf for overtrædelse af særlovsbestemmelserne om kapitaltab.

Udvalget finder, at straffelovens § 296 bør være en overbygningsbestemmelse på alle kapitalbeskyttel-

sesregler, uanset om der for nogle af reglerne vedkommende kun sjældent vil være behov for en sådan overbygningsbestemmelse. For kapitaltabsreglernes vedkommende vil der navnlig ved gentagne overtrædelser eller flere samtidige overtrædelser være grundlag for at henføre forholdet til overbygningsbestemmelsen.

Udvalget har overvejet, hvilken strafferamme der bør gælde for overtrædelser af den foreslåede § 296.

Udvalget bemærker, at de overtrædelser, der er omhandlet af udvalgets forslag til § 296, ofte vil dække over eller være forberedelser til anden kriminalitet. Udvalget finder, at grove overtrædelser af disse regler, der har til formål at forhindre misbrug af selskabsstrukturer, bør være undergivet en effektiv og fremskudt strafferetlig beskyttelse. Udvalget har i den forbindelse overvejet, om det nuværende strafmaksimum på bøde eller fængsel indtil 1 år er tilstrækkeligt.

Udvalget bemærker indledningsvis, at et højere strafmaksimum vil give en bedre strafferetlig beskyttelse af selskabssystemet, også selv om det må formodes konkret at være en absolut undtagelse, at en overtrædelse af den foreslåede § 296 vil føre til langvarig fængselsstraf. Langvarig fængselsstraf vil efter udvalgets opfattelse formentlig kun kunne komme på tale i tilfælde, hvor der foreligger omfattende misbrug af et professionelt tilsnit, herunder eventuelt i relation til mange selskaber.

Udvalget henviser til, at Justitsministeriets udvalg om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet i betænkning nr. 1066/1986 foreslog, at både overtrædelser af straffelovens § 296 og af § 302 burde straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder. Straffelovrådet afgav den 21. april 1986 en udtalelse om betænkningen, hvori rådet bl.a. anførte, at en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 1 år fandtes tilstrækkelig.

Udvalget bemærker, at der ikke foreligger oplysninger for udvalget, som giver grundlag for at antage, at den nuværende strafferamme i § 296 på fængsel indtil 1 år er utilstrækkelig. Udvalget finder imidlertid af principielle grunde anledning til at tilslutte sig det tidligere forslag om et strafmaksimum på fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Udvalget foreslår endvidere, at den nuværende hjemmel til efter straffelovens § 296, stk. 2, at straffe overtrædelser, der er begået ved grov uagtsomhed, bør opretholdes. Udvalget foreslår imidlertid, at stk. 2 udvides til at finde anvendelse på alle groft uagtsomme overtrædelser af bestemmelserne i stk. 1 og ikke som i dag kun ved urigtige eller vildledende oplysninger om selskabsforhold mv. (den nuværende § 296, stk. 1, nr. 2) og overtrædelse af selskabslovgivningens be-

stemmelser om aktiebrev, anvendelse af overskud mv. (den nuværende § 296, stk. 1, nr. 3). Udvalget har i den forbindelse anført, at alle led i den foreslåede § 296, stk. 1, bør kunne straffes ved grov uagtsomhed.

Der henvises til betænkningens side 21-43 og 63-67.

4.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at straffelovens § 296 bør være en fælles overbygningsbestemmelse for grove overtrædelser af de bestemmelser i særlovgivningen, der specifikt vedrører juridiske personers kapitalforhold mv. Justitsministeriet kan endvidere tilslutte sig udvalgets forslag, hvorefter der efter omstændighederne vil kunne straffes i sammenstød mellem den foreslåede § 296 og straffelovens § 279 om bedrageri.

Lovforslagets § 1, nr. 5, er således med enkelte redaktionelle ændringer udformet i overensstemmelse med udvalgets lovudkast.

Som nævnt ovenfor under pkt. 4.2. har Brydesholt-udvalget foreslået en strafferamme i § 296 på bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Straffelovrådet har i betænkning nr. 1424/2002 foretaget en generel gennemgang af strafferammerne i straffeloven og bestemmelserne om straffastsættelse. Om strafferammen i § 296, stk. 1, anfører Straffelovrådet, at bestemmelsen har været genstand for grundige overvejelser i Brydesholt-udvalget, og at rådet har noteret sig udvalgets synspunkter og forslag og på den baggrund ikke finder anledning til at gå ind i en nærmere vurdering af strafferammerne på dette område.

Justitsministeriet kan på den baggrund tilslutte sig Brydesholt-udvalgets forslag om, at overtrædelse af den foreslåede § 296 straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

5. Straffelovens § 297

5.1. Gældende ret

Efter straffelovens § 297 straffes den, som uden for de tilfælde, der er omfattet af § 296, mod bedre vidende i dokumenter, forretningsbrev, cirkulærer eller bekendtgørelser gør urigtige angivelser om den økonomiske stilling i et selskab, som vedkommende bestyrer eller repræsenterer.

Disse overtrædelser, der er beslægtet med anvendelsesområdet for § 296, straffes efter § 297 med bøde.

Der foreligger ikke trykt retspraksis vedrørende bestemmelsen, hvis ordlyd er uændret siden straffelovens ikrafttræden i 1933.

5.2. Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag

Udvalget har i betænkning nr. 1415/2002 overvejet, om § 297 bør opretholdes i sin nuværende udformning.

Udvalget bemærker, at der ikke i udvalget er kendskab til sager, hvor § 297 er anvendt. Udvalget fremhæver endvidere, at der alene er tale om et bødedelikt, og at der i de situationer, hvor gerningsindholdet i bestemmelsen er opfyldt, typisk tillige vil kunne straffes efter andre og strengere bestemmelser (eksempelvis § 279 om bedrageri). På den baggrund foreslår udvalget, at den gældende § 297 ophæves.

Udvalget foreslår, at der som ny § 297 i straffeloven i stedet indsættes en bestemmelse, der viderefører gerningsindholdet i § 296, stk. 1, nr. 1, for så vidt angår situationer, der ikke specifikt er knyttet til en juridisk person. Bestemmelsen foreslås således at finde anvendelse på den, der udspreder urigtige eller vildledende oplysninger, hvorved prisen på varer eller fast ejendom kan påvirkes væsentligt. Udvalget foreslår, at overtrædelser heraf på samme måde som den foreslåede § 296 skal kunne straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder, og at groft uagtsomme forhold skal kunne straffes med bøde eller under skærpende omstændigheder med fængsel indtil 4 måneder.

Der henvises til betænkningens side 30 og 67.

5.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet kan tilslutte sig udvalgets forslag om at ophæve den nuværende § 297 og nyaffatte bestemmelsen. Lovforslagets § 1, nr. 6, er udformet i overensstemmelse hermed.

Justitsministeriet skal endvidere bemærke, at det forudsættes, at den foreslåede bestemmelse – i lighed med den foreslåede § 296 – ikke er subsidiaer i forhold til straffelovens § 279, og at der derfor efter omstændighederne vil kunne straffes i sammenstød mellem den foreslåede § 297 og straffelovens bedrageribestemmelse.

Den foreslåede bestemmelse skal i lighed med den foreslåede § 296 kun finde anvendelse, hvis der er tale om grove forhold.

6. Regnskabsforbrydelser

6.1. Gældende ret

6.1.1. Straffelovens § 302

Straffelovens § 302 omhandler særlig grove overtrædelser af visse bogføringsbestemmelser. Efter § 302, stk. 1, straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år den, der under omstændigheder, der kendetegner for-

holdet som særlig groft (1) foretager urigtige eller vildledende angivelser i forretningsbøger eller regnskaber, som det ifølge lov påhviler den pågældende at føre eller udfærdige, (2) undlader at føre forretningsbøger eller udfærdige regnskaber på den måde, som det ifølge lov påhviler den pågældende at gøre det eller (3) undlader at opfylde den ifølge lov foreskrevne pligt til at opbevare forretningsbøger, bilag eller andet regnskabsmateriale eller ødelægger sådant. Begås en handling eller undladelse som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen efter stk. 2 bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Bestemmelsen er således en overbygningsbestemmelse vedrørende grove overtrædelser af særlovgivningens bestemmelser om bogføring og regnskabsforpligtelser, herunder navnlig bogføringslovens regler. Ved vurderingen af, om der er tale om en grov overtrædelse, der kan henføres under § 302, kan det bl.a. tillægges vægt, om handlingen eller undladelsen har medført eller har været egnet til at medføre et tab, herunder et tab for det offentlige.

Bestemmelsen er ikke – som tilfældet er for § 296 i den nuværende udformning – subsidiær i forhold til straffelovens § 279. Bestemmelsen kan således efter omstændighederne anvendes i sammenstød med bekræftelsesbestemmelsen.

6.1.2. *Straffelovens § 175*

Overtrædelse af særlovgivningens bogføringsbestemmelser vil efter omstændighederne kunne henføres til den noget strengere bestemmelse i straffelovens § 175.

Bestemmelsen omhandler den, som for at skuffe i retsforhold i offentligt dokument eller bog, i privat dokument eller bog, som det ifølge lov eller særligt pligtforhold påhviler den pågældende at udfærdige eller føre, eller i læge-, tandlæge-, jordemoder- eller dyrlægeattest afgiver urigtig erklæring om noget forhold, angående hvilket erklæringen skal tjene som bevis. Efter straffelovens § 175, stk. 2, straffes den, der i retsforhold gør brug af et sådant dokument som indeholdende sandhed. Strafferammen efter begge bestemmelser er bøde eller fængsel indtil 3 år, og begge bestemmelser finder tilsvarende anvendelse, når dokumentet eller bogen er udfærdiget eller føres på andet læsbart medie.

6.2. *Brydensholt-udvalgets overvejelser og forslag*

6.2.1. *Straffelovens § 302*

Udvalget bemærker i betænkning 1415/2002, at overtrædelser af bogførings- og regnskabsbestemmel-

ser kan finde sted som led i økonomisk kriminalitet eller for at sløre økonomisk kriminalitet. Udvalget finder, at der bør være en effektiv strafferetlig beskyttelse af centrale formelle regler, der har til formål at sikre gennemsigtighed, forhindre eller standse misbrug og muliggøre effektiv kontrol, for derigennem at markere den betydning, overholdelsen af disse regler tillægges.

Udvalget har på den baggrund overvejet, om formuleringen af straffelovens § 302 er hensigtsmæssig, herunder om bestemmelsen i tilstrækkelig omfang tager højde for de muligheder, der efter bogføringsloven er for edb-bogføring og kryptering af bogføringen.

Udvalget har i den forbindelse særligt bemærket, at der efter bogføringslovens § 14 er et krav om, at krypteringsnøgle, passwords mv. er tilgængelige. En situation, hvor man undlader at opbevare den nødvendige krypteringsnøgle eller passwords på en tilgængelig måde, er næppe omfattet af straffelovens § 302, stk. 1, nr. 3, der omhandler lovbestemte forpligtelser til opbevaring af regnskabsmateriale eller ødelæggelse af regnskabsmateriale. Virkningerne af, at krypteringsnøgle eller passwords ikke opbevares på tilgængelig måde, kan imidlertid være de samme, som ved ødelæggelse af materialet.

Efter udvalgets opfattelse bør straffelovens § 302 derfor ændres, således at formuleringen tilpasses de bogføringsmuligheder, der er efter den nugældende bogføringslov. Udvalget foreslår på den baggrund, at § 302 udvides, således at gerningsindholdet også omfatter en situation, hvor en person groft overtræder lovgivningens bestemmelser om opbevaring af regnskabsmateriale, herunder beskrivelser af bogføring og af systemer til opbevaring og fremfindning af materialet, herunder adgangskoder mv. og krypteringsnøgler.

Udvalget har herudover overvejet, om der på regnskabsområdet bør kunne straffes efter både § 296 og § 302. Der kan efter omstændighederne være et sammenfald mellem de to bestemmelser, idet anvendelse af urigtige eller vildledende regnskaber vil kunne straffes efter § 296, mens der samtidig vil kunne være tale om overtrædelse af lovgivningens krav til aflæggelse af regnskaber, idet lovgivningen stiller krav om korrekt indhold. Herved vil forholdet tillige kunne henføres under § 302.

Udvalget finder, at der i det omfang, der reelt er tale om samme forbrydelse – dvs. hvor et regnskab er udarbejdet i strid med § 302 og derefter anvendes i strid med § 296 – ikke bør straffes i sammenstød mellem de to bestemmelser. Det foreslås således, at det af § 302 udtrykkelig fremgår, at bestemmelsen er subsidiær i forhold til § 296. Er der imidlertid (også) tale om andre overtrædelser af regnskabsbestemmelserne, vil

der tillige kunne straffes efter § 302, hvis betingelserne i denne bestemmelse er opfyldt.

Udvalget bemærker, at bogføringsforpligtelserne er udgangspunktet for, at der kan afgives korrekte regnskaber, og dermed er centrale i relation til både investorer, kreditorer, muligheden for offentlig kontrol og politimæssig efterforskning. Det bør derfor overvejes, om det nuværende strafmaksimum i § 302 på fængsel indtil 1 år er tilstrækkelig.

Udvalget henviser i den forbindelse til de overvejelser, der er gengivet i betænkning 1066/1986 om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet, hvor det blev fremhævet, at grove bogføringsovertrædelser i et ikke ubetydeligt omfang må antages at skjule grove berigelsesforbrydelser. Bl.a. under henvisning hertil foreslog man i betænkning nr. 1066/1986 et strafmaksimum i § 302 på fængsel i 1 år og 6 måneder. Som anført ovenfor under pkt. 4.2. fandt Straffelovrådet imidlertid, at strafferammen for § 302 burde være fængsel indtil 1 år.

Udvalget bemærker hertil, at det eksisterende strafmaksimum på fængsel indtil 1 år synes tilstrækkeligt, henset til at den strengeste straf for en »ren« overtrædelse af § 302, der hidtil er set i retspraksis, er hæfte i 14 dage. Udvalget finder imidlertid af principielle grunde, at strafferammen bør fastsættes til bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Udvalget foreslår endvidere, at den nugældende bestemmelse i § 302, stk. 2, hvorefter groft uagtsomme overtrædelser af § 302, stk. 1, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 4 måneder, opretholdes.

Der henvises til betænkningens side 50-57 og 68-69.

6.2.2. *Straffelovens § 175*

I forhold til straffelovens § 175 har udvalget overvejet, om § 302 bør gøre udtømmende op med mulighederne for at straffe grove overtrædelser af bogførings- eller regnskabsregler efter straffeloven, eller om sådanne forhold fortsat bør kunne henføres til straffelovens § 175.

Udvalget har peget på, at det i betænkning nr. 1066/1986 om bekæmpelse af økonomisk kriminalitet blev foreslået at lade § 302 være en samlet bestemmelse vedrørende grove overtrædelser af bogføringsreglerne, således at bogføring og lignende skulle udgå af gerningsindholdet i straffelovens § 175.

Denne del af lovudkastet i betænkning nr. 1066/1986 blev imidlertid ikke gennemført, idet Straffelovrådet og Justitsministeriet nærrede betænkneligheder ved at lade denne del af § 175 udgå, henset til

at § 175 muligvis i visse situationer kunne være den eneste straffehjemmel.

Brydensholt-udvalget bemærker, at udvalget ikke er bekendt med områder, hvor der vil mangle straffehjemmel, hvis § 175 ændres, således at alene pligt-mæssige og visse særlige erklæringer er omfattet. Udvalget foreslår på den baggrund, at den del af § 175, der vedrører lovpligtige erklæringer, udgår. Udvalget bemærker imidlertid, at der forud for en sådan ændring bør foretages en høring af samtlige ministerier for at sikre, at ændringen ikke får en utilsigtet virkning.

Der henvises til betænkningens side 50-57 og 69.

6.3. *Justitsministeriets overvejelser*

Justitsministeriet er enig med udvalget i, at straffelovens § 302 bør udformes i overensstemmelse med systematikken i bogføringsloven og således, at alle grove overtrædelser af særlovgivningens bogføringsbestemmelser er omfattet af bestemmelsen.

Justitsministeriet er endvidere enig i udvalgets overvejelser om anvendelsesområdet for straffelovens § 302, herunder at bestemmelsen bør være subsidiær i forhold til § 296. Lovforslagets § 1, nr. 7, er på den baggrund og med enkelte ændringer af redaktionel karakter udformet i overensstemmelse med Brydensholt-udvalgets forslag.

Med hensyn til strafferammen i § 302 har udvalget foreslået, at overtrædelser kan straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Straffelovrådet har i betænkning nr. 1424/2002 foretaget en generel gennemgang af strafferammerne i straffeloven og bestemmelserne om straffastsættelse. Om strafferammen i § 302, stk. 1, anfører Straffelovrådet, at bestemmelsen har været genstand for grundige overvejelser i Brydensholt-udvalget, og at rådet har noteret sig udvalgets synspunkter og forslag og på den baggrund ikke finder anledning til at gå ind i en nærmere vurdering af strafferammerne på dette område.

Justitsministeriet kan på den baggrund til slutte sig Brydensholt-udvalgets forslag om en strafferamme på bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder for overtrædelse af den foreslåede § 302.

For så vidt angår udvalgets forslag om ændring af straffelovens § 175, har Justitsministeriet foretaget en høring af samtlige ministerier over et udkast til lovforslaget. Justitsministeriet har i den forbindelse særlig anmodet ministerierne om at overveje, om en sådan ændring vil indebære, at der herefter ikke er straffehjemmel for overtrædelse af bestemmelser om lovpligtige erklæringer inden for ministeriets lovgivningsområde.

I forbindelse med denne høring er Justitsministeriet blevet opmærksom på, at den omhandlede del af § 175 anvendes i praksis på visse ministerieområder, og at en ændring som foreslået af udvalget derfor vil kunne føre til, at der på visse særlovsområder ikke længere er en straffehjemmel, eller at det ikke længere er muligt at idømme fængselsstraf.

På den baggrund er Justitsministeriet afstået fra i lovforslaget at medtage en ændring af straffelovens § 175 som foreslået af Brydesholt-udvalget.

7. Adgang til at retsforfølge ved svig rettet mod udenlandske myndigheder

7.1. Gældende ret

Straffelovens §§ 6-12 regulerer, i hvilke tilfælde danske domstole har straffemyndighed (jurisdiktionskompetence).

Hvis en forbrydelse begås inden for dansk territorium, følger det af straffelovens § 6, at forholdet er omfattet af dansk straffemyndighed. Også overtrædelser, der begået uden for dansk territorium, kan efter omstændighederne være undergivet dansk straffemyndighed i medfør af straffelovens § 7, der vedrører handlinger foretaget uden for Danmark af personer med dansk statsborgerskab eller med fast ophold i Danmark. I disse tilfælde kommer en straffesag ved danske domstole imidlertid kun på tale, hvis den bestemmelse, der er overtrådt, ikke må anses alene at beskytte den danske stat eller danske interesser (territorial begrænsning).

En lang række af straffelovens bestemmelser har universel karakter, således at overtrædelse heraf kan straffes, selv om overtrædelsen er foretaget i udlandet eller er rettet mod udenlandske interesser. Omvendt anses særlovgivningen, herunder den fiskale lovgivning, som udgangspunkt for at være territorialt begrænset, medmindre en fortolkning af den pågældende bestemmelse konkret måtte føre til et andet resultat. Dette indebærer, at eksempelvis den danske skattelovgivning alene beskytter danske interesser, hvorfor der ikke med hjemmel i denne lovgivning kan gennemføres en straffesag i Danmark for skattesvig rettet imod eksempelvis det tyske skattevesen. Der kan heller ikke ved danske domstole gennemføres en straffesag vedrørende overtrædelse af den tyske skattelovgivning, idet det følger af straffelovens § 10, stk. 1, at danske domstole skal træffe afgørelse efter dansk lovgivning, når der i medfør af straffelovens §§ 6-9 er dansk jurisdiktionskompetence.

Danmark har ved lov nr. 252 af 12. juni 1975 om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesa-

ger gennemført Europarådets konvention om overførsel af retsforfølgning i straffesager (overførselsloven).

Efter lovens § 1 kan lovovertrædelser, som er omfattet af den europæiske konvention om overførsel af retsforfølgning i straffesager, jf. bilag 1 til loven, retsforfølges efter reglerne i konventionens afsnit I-IV og bestemmelserne i denne lov.

Det følger af konventionens artikel 7, stk. 1, at der kun kan foretages retsforfølgning i den anmodede stat, hvis den pågældende lovovertrædelse ville have været en lovovertrædelse, hvis den var begået på denne stats territorium, og lovovertrædelsen i så fald kunne være pålagt en sanktion også i henhold til dens egen lovgivning. Konventionens artikel 7, stk. 2, angiver, at hvis lovovertrædelsen er begået af en person i offentligt hverv eller mod en sådan person, en institution eller andet af offentlig karakter i den begærende stat, anses lovovertrædelsen i den anmodede stat for begået af en person i offentligt hverv i denne stat eller mod en sådan person, en institution eller andet, der indtager tilsvarende stilling eller er af tilsvarende karakter i den anmodede stat.

7.2. Brydesholt-udvalgets overvejelser og forslag

Udvalget har i betænkning nr. 1396/2001 overvejet, om der navnlig på det fiskale område er behov for at have bestemmelser med universel gyldighed.

Udvalget har i den forbindelse peget på, at den nugældende retstilstand, hvorefter fiskale straffebestemmelser kun beskytter danske interesser, medmindre der i den konkrete bestemmelse er grundlag for at indfortolke et videre anvendelsesområde, er i overensstemmelse med retsstillingen i de fleste andre lande. En ændring heraf, således at bestemmelserne gøres universelle, vil indebære, at man ved hjælp af den danske straffelovgivning bliver i stand til at beskytte mod kriminalitet rettet mod også andre landes offentlige midler. Udvalget finder imidlertid en sådan løsning ganske vidtgående og bemærker, at det er vanskeligt at overskue, om reguleringen herved bliver bredere end ønskeligt.

Omvendt har udvalget lagt vægt på, at Danmark ikke bør fremstå som et »strafforfølgningssy« i forhold til personer, der som følge af den fiskale lovgivnings territoriale begrænsning ikke kan retsforfølges i Danmark, og som Danmark heller ikke ønsker at udlevere. Udvalget fremhæver på baggrund af de dagældende udleveringsregler, at mulighederne for at udlevere danske statsborgere er ganske begrænsede.

Udvalget bemærker, at dansk strafferetlig beskyttelse af midler, der vedrører et andet land, bør forudsætte gensidighed, således at dette land etablerer en

tilsvarende beskyttelse med hensyn til kriminalitet rettet mod danske midler.

Udvalget foreslår på den baggrund en løsning, hvorefter artikel 7, stk. 2, i Europarådets konvention om overførsel af retsforfølgning i straffesager indarbejdes som en bestemmelse i overførselsloven. Udvalget peger på, at den særlige bestemmelse i overførselskonventionen herved kommer klarere til udtryk end ved den eksisterende ordning, hvor der i loven henvises til konventionsteksten. Herved præciseres, at også nationalt begrænsede danske straffebestemmelser på disse områder er anvendelige, såfremt Danmark vælger at retsforfølge.

Udvalget foreslår endvidere, at en sådan retsforfølgning – i overensstemmelse med de krav, der i øvrigt typisk stilles i forbindelse med internationalt samarbejde på det fiskale område – kun skal kunne finde sted, hvis den pågældende forbrydelse kan sidestilles med en forbrydelse af samme art efter dansk lovgivning. Dette skal forstås således, at det er uden betydning, om der efter dansk lovgivning opkræves samme slags skatter, told eller afgifter eller er fastsat regler om skatter, told, afgifter og tilskud, hvis de danske og udenlandske regler i øvrigt generelt kan sidestilles.

Der henvises til betænkningens side 82-90 og 100-102.

7.3. Justitsministeriets overvejelser

Der kan være grund til nærmere at overveje, om en lovændring som den, udvalget har foreslået, er udtryk for en materiel ændring af retstilstanden, eller om den foreslåede ændring alene, således som det anføres i betænkningen, indebærer en præcisering af, at også nationalt begrænsede danske straffebestemmelser på det fiskale område i visse tilfælde er anvendelige på overtrædelser rettet mod udenlandske midler.

Efter overførselskonventionens artikel 7, stk. 1, er det en betingelse for, at retsforfølgningen kan overføres til et andet land, at lovovertrædelsen også ville være strafbar, hvis den var begået i dette land. I forarbejderne til gennemførelsesloven, jf. lov nr. 252 af 12. juni 1975 om overførsel til andet land af retsforfølgning i straffesager, er i den forbindelse anført, at konventionen således stiller krav om dobbelt strafbarhed og derfor i almindelighed ikke finder anvendelse på nationalt eller territorialt begrænsede forbrydelser, hvilket for Danmarks vedkommende vil sige handlinger, hvor strafbarheden er begrænset til angreb rettet mod en her i landet bestående ordning eller mod interesser knyttet til dansk nationalitet.

Som der nærmere er redegjort for i betænkningen side 78, er der i forarbejderne endvidere rejst tvivl om

rækkevidden af konventionens artikel 7, stk. 2. Det anføres, at det ikke fremgår klart, om bestemmelsen gør en undtagelse til kravet om dobbelt strafbarhed, eller om den alene angiver visse kvalificerende omstændigheder, som det anmodede land skal tage i betragtning ved strafudmålingen for den pågældende overtrædelse. Det bemærkes herefter, at der mellem de nordiske lande er enighed om at lægge den sidstnævnte fortolkning til grund.

I en utrykt dom afsagt af Vestre Landsret den 14. marts 2001 havde landsretten lejlighed til at tage stilling til den nærmere rækkevidde af overførselslovens § 1 og overførselskonventionens artikel 7, stk. 2.

I sagen var der rejst tiltalte mod 3 danske statsborgere for bl.a. forsøg på indsmugling af spiritus til Sverige. De svenske myndigheder havde i medfør af overførselskonventionen anmodet Danmark om at overtage retsforfølgningen. Der var herefter rejst tiltale for overtrædelse af den danske toldlovs § 73, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2. Anklagemyndigheden havde under sagen anført, at der i medfør af overførselslovens § 1, jf. overførselskonventionens artikel 7, stk. 2, var hjemmel til i Danmark at straffe for handlinger vedrørende det svenske toldområde.

Landsretten bemærkede, at de tiltalte fandtes forsætligt og med forsæt til at unddrage den svenske statskasse afgift at have medvirket til forsøg på indsmugling i Sverige som beskrevet i anklageskriftet. Retten tiltrådte endvidere, at forholdet var strafbart efter svensk ret og bemærkede, at der under sagen, således om tiltalen var formuleret, alene skulle tages stilling til forhold vedrørende svensk toldområde og svenske afgifter.

Efter en gennemgang af ovennævnte forarbejder bemærkede landsretten, at det på baggrund af udformningen af bemærkningerne til lovforslaget til gennemførelsesloven måtte antages, at lovgiver var gået ud fra, at loven ikke indebar en udvidelse af gyldighedsområdet for territorialt begrænsede danske straffebestemmelser ud over med hensyn til de i bemærkningerne nævnte kvalificerede omstændigheder. På den baggrund fandt retten ikke grundlag for at anvende den danske toldlov i det foreliggende tilfælde, og de tiltalte blev frifundet for dette forhold.

I lyset af de nævnte forarbejder til overførselsloven og den omtalte dom fra Vestre Landsret finder Justitsministeriet ikke grundlag for nu at tillægge konventionens artikel 7, stk. 2, en vidererækkende betydning. Justitsministeriet finder endvidere ikke, at en ændring af overførselsloven, hvorved ordlyden af artikel 7, stk. 2, skrives ind i selve lovbestemmelsen, er en hensigtsmæssig fremgangsmåde, når formålet er at gennemfø-

F. t. l. vedr. straffeloven og visse andre love

re en reel udvidelse af visse danske bestemmelser territoriale gyldighedsområde.

Justitsministeriet er imidlertid enig med udvalget i, at det er væsentligt, at Danmark ikke fremstår som et land; der hverken vil retsforfølge egne statsborgere for kriminalitet rettet mod andre landes fiskale interesser eller udlevere personerne til retsforfølgning i det pågældende land.

Justitsministeriet har derfor overvejet, om der er behov for på anden måde at foretage en ændring af overførselsloven, således at danske fiskale bestemmelser udstrækkes til også at finde anvendelse i forhold til situationer, hvor kriminaliteten er rettet mod andre landes fiskale interesser.

Justitsministeriet finder det i den forbindelse væsentligt at fremhæve, at der siden udvalget tilendebrogte sine overvejelser om spørgsmålet, er gennemført en række ændringer af lov om udlevering af lovovertrædere. Både med vedtagelsen af lov nr. 378 af 6. juni 2002 (anti-terrorpakken) og lov nr. 433 af 10. juni 2003, der gennemførte EU-rammeafgørelsen om den europæiske arrestordre, er Danmarks muligheder for at nægte udlevering af egne statsborgere til strafretsfølgning i udlandet blevet begrænset ganske betydeligt i forhold til retstilstanden ved betænkningens afgivelse. Det er i forbindelse med udvidelsen af adgangen til at udlevere danske statsborgere blevet fremhævet som et bærende hensyn, at straffesager som hovedregel bør gennemføres dér, hvor overtrædelsen er begået, og beviserne og eventuelle vidner befinder sig.

Hertil kommer, at udleveringslovens krav om dobbelt strafbarhed ved skatte- og afgiftssager i praksis anses for opfyldt, hvis der i dansk ret findes en gerningstype, som svarer til den, der er anført i udleveringsbegæringen. Det er således ikke en betingelse for udlevering, at der i Danmark er fastsat regler om skatter, afgifter eller told, som svarer til reglerne i lovgivningen i den stat, der anmoder om udlevering.

På den baggrund er det Justitsministeriets opfattelse, at behovet for at skabe adgang til, at man i Danmark kan retsforfølge personer for overtrædelser, der er rettet mod fremmede staters fiskale interesser, og dermed ikke i dag er beskyttet efter dansk lovgivning, må antages at være meget begrænset. Dette skal sammenholdes med, at der i givet fald ville være tale om en ganske vidtrækkende ændring, som efter omstændighederne ville indebære, at der i det danske retssystem skulle gennemføres i nogle tilfælde ganske omfattende sager om økonomisk kriminalitet rettet mod andre staters offentlige myndigheder.

På den baggrund er Justitsministeriet afstået fra at stille forslag om ændring af overførselsloven, således som det er foreslået i betænkningen.

8. Klager over Rigspolitechefens afgørelser som ansættelsesmyndighed

8.1. Gældende ret

Justitsministeren er efter retsplejeloven kapitel 11 politiets øverste foresatte, og ministeren udøver sin beføjelse gennem bl.a. Rigspolitechefen. Der består således et almindeligt forvaltningsretligt over-/underordningsforhold mellem Justitsministeriet og Rigspolitechefen. Rigspolitechefens afgørelser i konkrete sager kan i kraft heraf påklages til justitsministeren, medmindre klagemuligheden i det enkelte tilfælde er afskåret ved lov.

En af Rigspolitechefens centrale opgaver er at fungere som central ansættelsesmyndighed for politiets ikke-juridiske personale. Rigspolitechefen har til denne opgave oprettet en personaleafdeling, som varetager ansvarsområderne ansættelse, personaleadministrative sager, disciplinær- og sygesager, internationale udsendelser, personalepolitik, organisations- og personaleudvikling samt personalelægen.

Justitsministeren fungerer som nævnt efter det almindelige forvaltningsretlige over-/underordningsforhold som klageinstans for Rigspolitechefens konkrete afgørelser, herunder inden for ansættelses- og personaleområdet. Langt den største del af ministeriets klagesager på dette område vedrører afslag på ansættelse som politibetjent på prøve, men ministeriet har eksempelvis også behandlet sager om afslag på ansættelse i politiet som IT-medarbejder, afslag på udsendelse til internationale opgaver, afslag på uddannelsesorlov mv.

Afgørelser i *disciplinærsager* angående politiets (tjenestemandsansatte) kontorpersonale og polititjenestemænd træffes som hovedregel af Rigspolitechefen. Mindre disciplinære forseelser kan dog afgøres af vedkommende politimester (politidirektøren) med rekurs til Rigspolitechefen.

Justitsministeriet behandler i første instans de sager, der skønnes at burde medføre afskedigelse (uansøgt afsked), jf. tjenestemandenslovens § 26, mens sager om afskedigelse af personale, der ikke er tjenestemandsansat, behandles af Rigspolitechefen i første instans. I sager om disciplinære forhold, samarbejdsvanskeligheder, utilstrækkelige evner eller uegnethed er det således Rigspolitechefen, der træffer afgørelse om afskedigelse af politibetjente ansat som tjenestemænd på prøve og overenskomstansatte personale.

Rigspolitechefens konkrete afgørelser, herunder også rekursafgørelser, i disciplinærsager og i andre sager om afsked kan i lighed med Rigspolitechefens øvrige konkrete afgørelser påklages til justitsministeren efter det almindelige over-/underordningsprincip.

Rigspolitechefens afgørelser om *aktindsigt i ansættelses- og personalesager* kan ligeledes påklages til Justitsministeriet i henhold til det almindelige over-/underordningsprincip.

8.2. Justitsministeriets overvejelser

Sagerne inden for ansættelses- og personaleområdet har det fællestræk, at de i høj grad baserer sig på skøn. Til illustration kan nævnes sager om ansættelse som politibetjent på prøve, hvor Rigspolitechefens afgørelse særligt bygger på vandelskrav, ansøgerens opnåede resultater i forbindelse med optagelsesprøverne, vedkommendes egnethed, som den er kommet til udtryk ved den afsluttende samtale i ansættelsesproceduren, hvor Rigspolitechefens personaleafdeling er repræsenteret, de øvrige i sagen foreliggende oplysninger samt antallet af ledige stillinger. Lignende (skønsmæssige) forhold gør sig på tilsvarende vis gældende for de øvrige konkrete afgørelser på dette område.

Det er på denne baggrund Justitsministeriets opfattelse, at den eksisterende klagemulighed forekommer uhensigtsmæssig. Justitsministeriet lægger herved vægt på, at afgørelserne i disse sager beror på skønsmæssige overvejelser af en sådan karakter, at ministeriets grundlag for at foretage en materiel prøvelse i sagerne er yderst begrænset. Hertil kommer, at Rigspolitechefen fungerer som den centrale ansættelses- og personalemyndighed for politiets ikke-juridiske personale, hvilket bl.a. udmønter sig i udformning af personalepolitikker og øvrige generelle retningslinier for politiets personale, hvorfor den eksisterende klageadgang til justitsministeren er mindre velbegrunder. Endelig vil Rigspolitechefens (endelige) afgørelse kunne indbringes for Folketingets Ombudsmand af den pågældende, ligesom denne efter de almindelige regler om domstolsprøvelse af forvaltningsakter, jf. grundlovens § 63, vil kunne indbringe afgørelsen for domstolene.

Justitsministeriet finder dog ikke, at den nævnte klagebegrænsning bør gælde konkrete afgørelser i disciplinærsager og i andre sager, hvor der træffes afgørelse om afsked, samt afgørelser om aktindsigt i ansættelses- og personalesager, jf. straks nedenfor.

Disciplinærsagerne har en så indgribende betydning for de pågældende, at de efter Justitsministeriets opfattelse klart adskiller sig fra de øvrige ansættelses- og personalesager, der behandles af Rigspolitechefen.

Eksempelvis er der i tjenstemandslovgivningen fastsat en række skærpede formelle retssikkerhedsgarantier (f.eks. om tjenstligt forhør), der afhængigt af tjensteforseelsens grovhed vil skulle iagttages i forbindelse med sagens behandling, og som i mangel heraf kan medføre disciplinærafgørelsens ugyldighed. Hertil kommer valget af sanktionsform (f.eks. bøde, forflyttelse eller degradation) og dennes meget indgribende betydning for den pågældende tjenstemand.

Det er endvidere Justitsministeriets opfattelse, at også *andre sager, hvor Rigspolitechefen har truffet afgørelse om afsked*, ligeledes har en sådan indgribende betydning, at der fortsat bør være adgang til at påklage Rigspolitechefens afgørelser herom til Justitsministeriet. En afskedigelse på grund af f.eks. manglende egnethed eller samarbejdsvanskeligheder vil således for den ansatte være af en sådan indgribende betydning, at klageadgangen i disse sager bør opretholdes.

Justitsministeriet finder på den anførte baggrund, at den nuværende adgang til at påklage Rigspolitechefens afgørelser i disciplinærsager og i andre sager, hvor der er truffet afgørelse om afskedigelse, bør opretholdes. Ministeriet lægger herved også vægt på, at disse sager ikke i samme omfang som øvrige ansættelses- og personalesager beror på skønsmæssige afvejninger af en sådan karakter, at ministeriets grundlag for at foretage en materiel prøvelse i sagen er yderst begrænset. Som eksempel kan nævnes, at ministeriet i disciplinærsager bl.a. påser, at en pålagt sanktion ikke står i misforhold til den begæede forseelse (proportionalitetsprincippet).

Rigspolitechefens afgørelser om *aktindsigt i ansættelses- og personalesager* bør efter Justitsministeriets opfattelse tillige fortsat kunne påklages til Justitsministeren. Ministeriet lægger herved vægt på, at afgørelser om aktindsigt træffes på baggrund af de i henholdsvis forvaltningslovens og offentlighedslovens fastlagte betingelser, og at afgørelserne derfor ikke har den skønsmæssige karakter, der kendetegner de ansættelses- og personalesager, hvor klageadgangen afskæres.

Det tilføjes, at den foreslåede begrænsning i adgangen til at klage over visse af Rigspolitechefens afgørelser i ansættelses- og personalesager ikke afskærer Justitsministeriet fra – som tilsynsmyndighed – at gribe ind i konkrete sager, hvis Rigspolitechefen har truffet en forkert afgørelse eller begået grovere sagsbehandlingsfejl.

Justitsministeriet forslag er udformet i overensstemmelse med de anførte betragtninger. Der henvises til forslagens § 4, nr. 2.

9. Klager over Rigsadvokatens afgørelser som 1. instans i sager om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning

9.1. Gældende ret

Ved en ændring af retsplejeloven (lov nr. 393 af 14. juni 1995) gennemførtes et to-instansprincip for anklagemyndighedens afgørelser om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, jf. retsplejelovens kapitel 93 a. Ordningen indebærer bl.a., at langt hovedparten af de sager, der i dag rejses om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, afgøres af de regionale statsadvokater i første instans med rekurs til Rigsadvokaten, hvorefter afgørelsen ikke kan påklages yderligere. Det drejer sig om de krav, der rejses på baggrund af retsplejelovens §§ 1018 a-d, jf. lovens § 1018 e, stk. 1, 1. pkt.

Det følger af retsplejelovens § 1018 e, stk. 1, 2. pkt., at justitsministeren kan fastsætte, at nærmere angivne sager skal forelægges for Rigsadvokaten eller justitsministeren til afgørelse. Efter fast praksis afgør Rigsadvokaten således erstatningskrav, der rejses på baggrund af dansk rets almindelige erstatningsregler, jf. retsplejelovens § 1018 h, med klageadgang til justitsministeren. Det samme gælder for erstatningskrav efter retsplejelovens §§ 1018 a-d, der ikke er reguleret af Rigsadvokatens årlige meddelelse om erstatning, samt sager, hvor der agtes ydet erstatning med større beløb end fastsat i meddelelsen. Hertil kommer erstatningskrav efter retsplejelovens §§ 1018 a-d, som er omfattet af den årlige meddelelse, men som rejser spørgsmål af principiel karakter, eller hvor der foreligger særlige omstændigheder. Hvis statsadvokaten i øvrigt træffer afgørelse efter sagens forelæggelse for Rigsadvokaten, anses første instans afgørelsen tilsvarende for at være truffet af Rigsadvokaten, således at sagen kan påklages til justitsministeren.

Efter retsplejelovens § 1018 f, stk. 1, er der ud fra hensynet til den erstatningssøgende fastsat en særlig nem og hurtig adgang til at få den administrative afgørelse om afslag på erstatning indbragt for domstolene. Det er herefter statsadvokaten, der på begæring fra den erstatningssøgende indbringer sagen for domstolene. Adgangen til at få sagen indbragt for domstolene efter disse regler må dog i alle tilfælde afvente rekursmyndighedens behandling af sagen.

9.2. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet har som led i interne ressourcemæssige og administrative overvejelser vurderet hensigtsmæssigheden af den nuværende klageadgang, herunder navnlig om retssikkerhedsmæssige eller an-

dre hensyn til den erstatningssøgende nødvendiggør en bevarelse af klageadgangen til justitsministeren i de erstatningssager i anledning af strafferetlig forfølgning, der i dag forelægges ministeren som rekursmyndighed.

Justitsministeriet har herved fundet, at de nævnte hensyn taler for at afskære klageadgangen til justitsministeren. Ministeriet lægger herved vægt på, at Rigsadvokaten, der i forvejen – bl.a. gennem sine årlige meddelelser – samler praksis og fastlægger generelle retningslinier for anklagemyndighedens behandling af erstatningskrav efter retsplejelovens kapitel 93 a, med en sådan ordning vil blive øverste instans for samtlige krav om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning. Ministeriet lægger endvidere vægt på den erstatningssøgendes særligt nemme adgang til domstolsprøvelse af den administrative afgørelse om afslag på erstatning, jf. retsplejelovens § 1018 f, stk. 1.

Justitsministeriet har på baggrund af Rigsadvokatens høringssvar foretaget en ændring i forhold til det udkast til lovforslag, der blev sendt i høring. Rigsadvokaten har i høringssvaret foreslået, at der gennemføres en ændring af kompetencefordelingen mellem statsadvokaterne og Rigsadvokaten, således at statsadvokaterne som udgangspunkt tillægges kompetencen til at træffe afgørelse i 1. instans i alle sager om erstatning efter retsplejelovens kapitel 93 a. Det vil betyde, at afgørelse om erstatning efter 1018 h, der i dag forelægges Rigsadvokaten til afgørelse, fremover som udgangspunkt vil kunne afgøres af statsadvokaterne som 1. instans. Rigsadvokaten har i den forbindelse bl.a. henvist til, at 2-instansprincippet på denne måde vil kunne bevares i vidt omfang.

Justitsministeriet kan tilslutte sig Rigsadvokatens forslag, idet ministeriet finder det ubetænkeligt at lade statsadvokaterne træffe afgørelse i 1. instans om erstatning efter § 1018 h. Det bemærkes, at Justitsministeriet i forbindelse med ændringen vil revidere de gældende forskrifter om forelæggelse af visse typer sager, f.eks. således at krav om erstatning efter § 1018 h over en vis størrelse skal forelægges for Rigsadvokaten til afgørelse.

Muligheden for at påklage Rigsadvokatens afgørelser om aktindsigt afskæres ikke ved dette lovforslag, jf. § 1018 e, stk. 6.

Det tilføjes, at den foreslåede regel om klagebegrænsning ikke afskærer Justitsministeriet fra – som tilsynsmyndighed – at gribe ind i konkrete sager, hvis den underordnede anklagemyndighed har truffet en forkert afgørelse eller begået grovere sagsbehandlingsfejl.

Justitsministeriets forslag er udformet i overensstemmelse med de anførte betragtninger. Der henvises herved til forslaget § 4, nr. 1, og nr. 6-10.

10. Foranstaltninger mod hvidvaskning på spillekasinoområdet

10.1. Gældende ret

10.1.1. Hvidvaskningslovgivningen

Rådets direktiv 91/308/EØF om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge (hvidvaskningsdirektivet), der oprindeligt alene omfattede kredit- og finansieringsinstitutter, har til formål at koordinere medlemsstaternes indsats til beskyttelse af det finansielle system mod hvidvaskning af penge.

Efter hvidvaskningsdirektivet, der er et minimumsdirektiv, skal medlemsstaterne drage omsorg for, at hvidvaskning forbydes. Der skal herunder indføres forpligtelser for de finansielle institutter til at medvirke hertil i nærmere omfang, som er angivet i direktivet. For disse institutter foreskrives således en pligt til at påse, at kunders identitet oplyses, og at der sker registrering og opbevaring af oplysninger derom og om transaktioner. Endvidere er der en pligt til at undersøge og anmelde forhold, der mistænkes for at kunne have tilknytning til hvidvaskning, således at myndighederne kan forbyde, at transaktionen gennemføres.

Direktivet indebærer desuden, at oplysninger, der gives af kredit- eller finansieringsinstituttet i god tro, ikke skal betragtes som brud på den tavshedspligt, der i øvrigt måtte gælde, ligesom videregivelse ikke kan medføre, at instituttet pådrager sig nogen form for ansvar. Ifølge direktivet skal der til de nævnte formål etableres passende interne kontrol- og kommunikationsprocedurer, ligesom der skal træffes passende foranstaltninger for at gøre de ansatte bekendt med hvidvaskningsbestemmelserne, herunder ved at gennemføre særlige uddannelsesprogrammer for de ansatte.

Hvidvaskningsdirektivet er gennemført i dansk ret ved lov nr. 348 af 9. juni 1993 om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge, jf. nu lov bekendtgørelse nr. 129 af 23. februar 2004. Loven bygger som helhed på bestemmelserne i direktivet og indebærer således, at de virksomheder, der er omfattet af loven, er pålagt en række forpligtelser, som skal forebygge anvendelsen af det finansielle system til hvidvaskning af penge.

I hvidvaskningslovens § 2 er hvidvaskning defineret som »konvertering, overførsel, erhvervelse, besiddelse eller anvendelse af formuegoder eller fortieelse eller tilsløring af deres art, oprindelse, lokalisering,

bevægelser og ejerforhold samt forsøg herpå eller medvirken hertil med viden eller formodning om, at formuegoderne stammer fra overtrædelse af straffeloven«.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/97/EF af 4. december 2001 (2. hvidvaskningsdirektiv) om ændring af Rådets direktiv 91/308/EØF om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge indebærer en udvidelse af den personkreds, som hvidvaskningsdirektivet finder anvendelse på. En række fysiske og juridiske personer, herunder revisorer, ejendomsrådgivere, i visse tilfælde selvstændige inden for juridiske erhverv og visse dele af detailhandlen, er nu også omfattet af hvidvaskningsdirektivet. Desuden finder hvidvaskningsdirektivet nu tillige anvendelse på spillekasinoer. Hvidvaskningsdirektiverne er optaget som bilag 2 og 3 til lovforslaget.

2. hvidvaskningsdirektiv er – bortset fra spillekasinovirksomhed – gennemført i dansk ret ved lov nr. 422 af 6. juni 2002 om ændring af lov om forebyggende foranstaltninger mod hvidvaskning af penge (Bekæmpelse af finansiering af terrorisme, udvidelse af anvendelsesområde, usamarbejdsvillige lande).

10.1.2. Spillekasinolovgivningen

Hvidvaskningsloven omfatter ikke spillekasinoer, men en række bestemmelser i hvidvaskningsdirektivet er imidlertid allerede i tilpasset form overført til spillekasinoloven.

Ved lov nr. 397 af 13. juni 1990 om spillekasinoer (spillekasinoloven), som trådte i kraft den 31. december 1990, blev der indført mulighed for efter tilladelse fra Justitsministeriet at oprette og drive spillekasinovirksomhed i Danmark. Der er i dag seks spillekasinoer i Danmark.

Spillekasinoloven indeholder bl.a. bestemmelser om de tilladte former for spil, om placering af indsatser, om vekslinger i spillekasinoer og om adgangskravene til spillekasinoer. Loven regulerer desuden ansættelse af personale i spillekasinoerne, ligesom loven indeholder en række kontrolbestemmelser, herunder om den offentlige kontrollant og om politiets tilsyn med spillekasinovirksomheden.

Ved lov nr. 1096 af 22. december 1993 om ændring af lov om spillekasinoer og lov om afgift af spillekasinoer blev en række regler i hvidvaskningsdirektivet i tilpasset form overført til spillekasinovirksomhed. Der henvises herved til de almindelige bemærkninger til lovforslaget, Folketingstidende 1993-1994, tillæg A, sp. 459 ff. Folketingets forhandlinger er gengivet i Folketingstidende 1993-1994, sp. 545, sp. 1958 ff.,

sp. 4163 ff., sp. 4356 f., tillæg A sp. 454 og tillæg B sp. 429. Ændringerne trådte i kraft henholdsvis den 1. januar 1994 og den 1. juli 1994.

Ved lovændringen blev der bl.a. indført regler om forevisning af legitimation og om registrering af oplysninger om enhver gæsts navn, adresse, fødselsdato, nationalitet samt ankomsttidspunkt til spillekasinoet. Desuden blev der indført en pligt til at opbevare disse oplysninger i 2 måneder og derefter slette dem. I tilknytning til kravet om forevisning af legitimation ved ankomsten blev der desuden fastsat regler om, at et spillekasino med henblik på efterfølgende identifikation skal foretage videoregistrering af den ankomende gæst, og at spillekasinoet skal opbevare denne videoregistrering i 2 måneder. Disse ændringer indebærer, at hvidvaskningsdirektivets artikel 3 om legitimation og registrering af kunder i tilpasset form blev overført til spillekasinovirksomhed.

Ved lovændringen blev der desuden indført en række yderligere kontrolbestemmelser i spillekasinoen, herunder regler om, at der i hele spillekasinoets åbningstid skal være en uafhængig regnskabskyndig person (kontrollant) til stede. Kontrollanten skal foretage indberetning til politiet, såfremt vedkommende bliver opmærksom på, at de for spillekasinoet gældende regler ikke overholdes, eller i øvrigt bliver opmærksom på uregelmæssigheder i forbindelse med spillenes afvikling mv. Spillekasinoernes ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte skal underrette kontrollanten ved mistanke om, at en veksling har tilknytning til hvidvaskning af penge, eller der foregår uregelmæssigheder ved spillenes afvikling, med henblik på at kontrollanten træffer beslutning om underretning af politiet. Med disse bestemmelser er hvidvaskningsdirektivets artikel 6 og artikel 9 i tilpasset form overført til spillekasinovirksomhed.

Spillekasinoen er senest ændret ved lov nr. 443 af 31. maj 2000, hvor pligten for spillekasinoerne til at opbevare oplysninger om gæsterne blev udvidet fra 2 måneder til 5 år. Med denne udvidelse af opbevaringspligten er hvidvaskningsdirektivets artikel 4, 1. led, i tilpasset form overført til spillekasinovirksomhed. Lovændringen indførte desuden en adgang for spillekasinoerne til at registrere og i begrænset omfang udveksle oplysninger med andre spillekasinoer om falskspillere.

10.2. Justitsministeriets overvejelser

Hvidvaskningsdirektivet indeholder en række bestemmelser, der som anført i afsnit 10.1.2. i tilpasset form allerede er overført til spillekasinovirksomhed. Formålet med lovforslaget er således at gennemføre

de øvrige bestemmelser i hvidvaskningsdirektivet i dansk ret for så vidt angår spillekasinoer.

Det følger af hvidvaskningsdirektivets artikel 4, 2. led, at de omfattede institutter mv. skal opbevare dokumentation og registreringer vedrørende transaktioner bestående af originale dokumenter eller kopier med tilsvarende beviskraft i henhold til national lovgivning i mindst fem år fra transaktionernes gennemførelse, så det kan tjene som bevis ved enhver undersøgelse vedrørende hvidvaskning af penge.

Bestemmelsen indebærer ikke en forpligtelse til at foretage registrering af alle transaktioner, som finder sted i et spillekasino, men derimod alene en pligt til at opbevare dokumenter og registreringer, som spillekasinoerne i medfør af andre regler måtte have pligt til at opbevare eller foretage.

På denne baggrund foreslår Justitsministeriet, at der – svarende til hvidvaskningslovens § 9, stk. 1 – indføres en pligt til i mindst fem år at opbevare dokumenter og registreringer vedrørende transaktioner.

En »transaktion« vil for et spillekasinos vedkommende fortrinsvis bestå i veksling af penge til spillemærker og omvendt samt udbetaling af gevinster fra gevinstgivende spilleautomater. Der henvises i den forbindelse i øvrigt til bemærkningerne til den foreslåede bestemmelse i § 5, nr. 1.

De dokumenter og registreringer, som efter forslaget skal opbevares i fem år, vil kunne indeholde personoplysninger. En opbevaring af sådanne oplysninger kan udgøre en behandling af personoplysninger i henhold til lov nr. 429 af 31. maj 2000 om behandling af personoplysninger (persondataloven), som ændret ved lov nr. 280 af 25. april 2001. Da en behandling af personoplysninger efter den foreslåede bestemmelse vil være en følge af en retlig forpligtelse og må antages alene at omfatte ikke-følsomme oplysninger, vil en sådan behandling imidlertid kunne ske inden for de rammer, der i persondataloven er udstukket for behandling af personoplysninger, jf. persondatalovens § 6, stk. 1, nr. 3.

Det følger endvidere af hvidvaskningsdirektivets artikel 5, at de af direktivet omfattede institutter mv. skal undersøge enhver transaktion, som på grund af sin karakter særlig menes at kunne have tilknytning til hvidvaskning af penge. Efter hvidvaskningsdirektivets artikel 7 skal de omfattede institutter mv. desuden afholde sig fra at udføre en transaktion, som har eller mistænkes for at have forbindelse med hvidvaskning af penge, så længe de ikke har underrettet de relevante myndigheder herom. Disse myndigheder kan under betingelser, der fastsættes i deres nationale forskrifter, give pålæg om, at transaktionen ikke må gennemfø-

res. Såfremt der er mistanke om, at den pågældende transaktion vil kunne føre til hvidvaskning af penge, og det ikke er muligt at undlade at udføre transaktionen, eller en sådan undladelse vil kunne forhindre retsforfølgningen af de personer, der drager fordel af en formodet hvidvaskningstransaktion, foretager institutterne den fornødne underretning af myndighederne umiddelbart derefter.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil det i praksis være vanskeligt at gennemføre en nærmere undersøgelse af en transaktion i et spillekasino, f.eks. i form af en veksling, uden at vække mistanke hos den gæst, som anmoder om veksling. Af samme grund er det efter Justitsministeriets opfattelse ikke i praksis muligt at stille en transaktion i bero, indtil der er sket underretning af kontrollanten.

På denne baggrund foreslår Justitsministeriet, at hvidvaskningsdirektivets artikel 5 og 7 for spillekasinoer gennemføres ved at indføre en bestemmelse om, at spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte skal være særlig opmærksomme på hvidvaskning af penge. Ved mistanke herom skal kontrollanten underrettes, og kontrollanten skal – såfremt mistanken om hvidvaskning ikke umiddelbart kan afkræftes – straks underrette politiet. Dette krav om skærpet opmærksomhed omkring transaktioner, som kan have tilknytning til hvidvaskning, vil efter Justitsministeriets vurdering bedst tilgodese såvel de grundlæggende hensyn til bekæmpelse af hvidvaskning, som de praktiske omstændigheder hvorunder transaktioner gennemføres i et spillekasino.

Efter hvidvaskningsdirektivets artikel 6 skal det sikres, at oplysninger om forhold, der kan have tilknytning til hvidvaskning af penge, gives til den myndighed, der er overordnet ansvarlig for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge. I hvidvaskningsloven er der i overensstemmelse hermed fastsat en pligt til at underrette Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Spillekasinoovens nuværende kontrolbestemmelser bygger på en ordning med en offentlig kontrollant, som skal være til stede i hele spillekasinoets åbningstid, og som alene er underlagt politiets instruktion. Kontrollantens indberetninger, herunder om mistanke om hvidvaskning, sker i dag til det stedlige politi.

Med dette lovforslag opretholdes denne ordning, og spillekasinoernes underretninger om hvidvaskning vil fortsat skulle videregives via kontrollanten til det stedlige politi.

Det forudsættes i den forbindelse i øvrigt, at politiet ved enhver underretning om mistanke om hvidvask-

ning af penge snarest videregiver informationen til Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Det følger af hvidvaskningsdirektivets artikel 8, at de omfattede institutter mv., medlemmer af deres ledelse og deres ansatte ikke må meddele kunden eller tredjemand, at der er sendt oplysninger til myndighederne, eller at der er iværksat en undersøgelse om hvidvaskning af penge. Endvidere følger det af artikel 9, at meddelelse i god tro af mistanken om hvidvaskning af penge til de relevante myndigheder ikke betragtes som brud på tavshedspligt, som gælder i henhold til kontrakt, lov eller administrative bestemmelser og påfører ej heller nogen form for ansvar.

Spillekasinooven indeholder ikke nærmere bestemmelser om tavshedspligt svarende til artikel 8 og 9, og Justitsministeriet foreslår derfor, at der indsættes bestemmelser om tavshedspligt mv. i spillekasinooven. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 5, nr. 2.

Endelig følger det af hvidvaskningsdirektivets artikel 11, at de omfattede institutter mv. skal indføre passende interne kontrolprocedurer og kommunikationsprocedurer med henblik på at forebygge og forhindre gennemførelse af transaktioner, der er tilknyttet til hvidvaskning af penge. Desuden skal institutterne træffe passende foranstaltninger for at gøre deres ansatte bekendt med bestemmelserne i hvidvaskningsdirektivet, herunder ved særlige uddannelsesprogrammer for deres ansatte.

Spillekasinooven indeholder i kapitel 6 en række bestemmelser om ekstern kontrol og tilsyn ved kontrollanten og politiet. Derimod indeholder spillekasinooven ikke regler, som pålægger spillekasinoer at indføre interne kontrol- og kommunikationsprocedurer med henblik på at forebygge og forhindre gennemførelse af transaktioner, der er knyttet til hvidvaskning af penge. Spillekasinooven indeholder heller ikke regler om særlige uddannelsesprogrammer for de ansatte, som tager sigte på at imødegå hvidvaskning af penge.

På denne baggrund foreslår Justitsministeriet, at spillekasinoovens kontrolbestemmelser udvides til også at omfatte de beskrevne interne kontrol- og kommunikationsprocedurer mv.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til lovforslagets § 5, nr. 3.

11. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser mv.

Med forslaget etableres en mere ensartet strafferetlig beskyttelse mod berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler gennem en fælles overbygningsbestemmelse i straffelovens § 289 samt en ligestilling af

den strafferetlige beskyttelse af EU-midler og nationale midler i § 289 a.

Endvidere foreslås en udvidelse af den strafferetlige beskyttelse i § 296 samt en forhøjelse af strafferammen i denne bestemmelse (samt i den foreslåede nyaffattede § 297) og i § 302 fra fængsel i 1 år til fængsel i 1 år og 6 måneder. Som det fremgår ovenfor under pkt. 4.2 og 6.2.1, må den nævnte foreslåede forhøjelse af strafferammerne i disse bestemmelser imidlertid formodes alene at ville blive udnyttet i enkeltstående tilfælde.

Lovforslaget indebærer endvidere, at klageadgangen til Justitsministeriet afskæres i visse ansættelses- og personalesager under Rigspolitichefen og i sager om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, hvor afgørelsen er truffet af Rigsadvokaten som 1. instans.

Lovforslaget skønnes ikke at indebære økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige af betydning.

Lovforslagets § 5 om ændring af lov om spillekasinoer skønnes alene at indebære begrænsede økonomiske og administrative konsekvenser for spillekasinoerne som følge af de foreslåede regler om opbevaring

af transaktionsoplysninger og om gennemførelse af interne kontrol- og informationsprocedurer samt uddannelse af personale med henblik på at forhindre og forebygge hvidvaskning af penge.

Lovforslagets § 5 har været forelagt Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Center for Kvalitet i Erhvervsregulering. Lovforslaget forventes ikke på samfundsplan at medføre administrative konsekvenser i et omfang, der retfærdiggør en nærmere undersøgelse. Centret har på denne baggrund anbefalet, at forslaget ikke forelægges et af Økonomi- og Erhvervsministeriets virksomhedspaneler.

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

Ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/97/EF af 4. december 2001 (2. hvidvaskningsdirektiv) blev Rådets direktiv 91/308/EØF om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge (hvidvaskningsdirektivet) ændret, bl.a. således at kredsen af omfattede institutter mv. blev udvidet, så direktivets bestemmelser også omfatter spillekasinoer, jf. 2. hvidvaskningsdirektivets art. 2 a, nr. 7). Fristen for direktivets gennemførelse er fastsat til senest den 15. juni 2003.

Vurdering af konsekvenser af lovforslaget

	Positive konsekvenser/ Mindre udgifter	Negative konsekvenser/ merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner	Ingen	Ingen af betydning
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Administrative konsekvenser for erhvervslivet	Ingen	Ingen af betydning
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/97/EF af 4. december 2001 om ændring af Rådets direktiv 91/308/EØF om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge.	

12. Hørte myndigheder mv.

Lovforslaget har forud for fremsættelsen været sendt til høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Præsidenterne for Østre og Vestre Landsret, præsidenterne for Københavns Byret og for retterne i Århus, Odense, Aalborg og Roskilde, Domstolsstyrelsen, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen,

Politidirektøren i København, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Advokatrådet, Landsforeningen af beskikkede advokater, Institut for Menneskerettigheder, Dansk Retspolitisk Forening, Landsorganisationen i Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Industri, Forbrugerrådet, Håndværksrådet, Forsikring & Pension, Realkreditrådet, Finansrådet, Byggeriets Firkant, Dansk Handel og Service, HTS Interesseorganisationen, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, Landbrugsrådet, Danmarks Fiskeriindustri- og Eksportforening, Danmarks Rederiforening, Foreningen af Registrerede Revisorer, Foreningen af Statsautoriserede Revisorer, Specialarbejderforbundet i Danmark, Foreningen af Interne Revisorer, Foreningen Danske Revisorer, Datatilsynet, Kommunernes Landsforening, Københavns kommune, Århus kommune, Odense kommune, Helsingør kommune, Aalborg kommune, Børkop kommune, HORESTA, Dansk Casinoforening, FORCE Technology, Teknologisk Institut, HK-Service, Dansk Funktionærforbund, RBF: RestaurationsBranchens Forbund og Vagt- og Sikkerhedsfunktionærernes Landssammenlutning.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

I bilag 1 til lovforslaget er de foreslåede bestemmelser sammenholdt med de nugældende regler.

Til § 1

Til nr. 1 (straffelovens § 76 a)

Den foreslåede ændring af § 76 a om konfiskation er dels en konsekvens af lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse), hvorved strafferammen for overtrædelser af straffelovens § 286, stk. 1, blev ændret til fængsel indtil 6 år. En særskilt henvisning i straffelovens § 76 a, stk. 1, nr. 2, til overtrædelser af straffelovens § 286, stk. 1, er herefter unødvendig.

Ændringen er endvidere en konsekvens af den foreslåede ændring af straffelovens § 289, hvorefter overtrædelser skal kunne straffes med fængsel indtil 8 år. Henvisning i § 76 a til § 289 bør herefter udgå.

Til nr. 2 (straffelovens § 270)

Ændringen indebærer, at der i § 270 alene henvises til § 267 og ikke § 267, stk. 1. Ændringen er en konsekvens af lov nr. 218 af 31. marts 2004 om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Ændring af strafferammer og bestemmelser om straffastsættelse), hvor

ved § 267, stk. 2 og 3 blev ophævet, således at § 267 herefter alene indeholder et stykke.

Til nr. 3 (straffelovens § 289)

Den foreslåede bestemmelse er i lighed med formulering af den nugældende § 289 en overbygningsbestemmelse. Efter lovforslaget skal overbygningsbestemmelsen imidlertid i modsætning til i dag omhandle alle grove overtrædelser af skatte-, told-, afgifts- og tilskudslovgivningen samt af den foreslåede § 289 a. Hensigten hermed er at etablere en fælles bestemmelse, der omhandler alle grove tilfælde af berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler.

For så vidt angår de dele af lovgivning, der allerede efter den nugældende retstilstand er omfattet af overbygningsbestemmelsen, indebærer lovforslaget ingen ændring, bortset fra bestemmelsens strafferamme, jf. nedenfor. Ved vurderingen af, om et tilfælde af skatte- eller momssvig er af en sådan særlig grov karakter, at forholdet bør henføres under straffelovens § 289, vil der således fortsat kunne hentes vejledning herom i de cirkulærer fra Told- og Skattestyrelsen, der er nærmere omtalt under lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.1.

Den foreslåede bestemmelse finder alene anvendelse, hvis der er tale om forsætlige overtrædelser af de omhandlede særlove. Er der alene tale om uagtsomme overtrædelser, vil forholdet – som i dag – alene kunne henføres under særlovgivningens straffebestemmelser.

Anvendelse af den foreslåede § 289 forudsætter efter bestemmelsens stk. 2 endvidere, at der i den pågældende særlovgivning er angivet en henvisning til straffelovens § 289. En grov overtrædelse af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen vil herefter kun kunne henføres under overbygningsbestemmelsen i straffeloven, hvis der i den pågældende særlov udtrykkelig er henvist til straffelovens § 289.

Efter forslaget kan overtrædelser af § 289 straffes med fængsel indtil 8 år. Herved ligestilles den straffetlige beskyttelse af grov svig med hensyn til offentlige midler med den beskyttelse, der efter straffelovens § 279 om bedrageri gælder i tilfælde af grov svig med private midler, jf. straffelovens § 286.

Der henvises til pkt. 2.2.1 og 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (straffelovens § 289 a)

Den foreslåede bestemmelse viderefører gerningsindholdet i den nugældende § 289 a om EU-svig, men udvider bestemmelsen til også at finde anvendelse på svig med nationale støtte- og tilskudsmidler. Bestem-

melsen tilsigter således at etablere en ensartet beskyttelse mod svig med offentlige midler, uanset om der er tale om EU-midler, nationale midler eller en blanding heraf.

Bestemmelsen omhandler for det første midler, der udbetales af eller skal tilbagebetales til danske myndigheder. Dette begreb skal forstås på samme måde som i straffelovens §§ 164-165, der vedrører offentlig myndighed.

Bestemmelsen omhandler for det andet midler, der udbetales af eller skal tilbagebetales til *De Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer*. Herved menes – som efter den nugældende § 289 a – betaling til eller udbetaling fra De Europæiske Fællesskabers budget eller budgetter, der forvaltes af eller for De Europæiske Fællesskaber.

I begge tilfælde er det uden betydning, om midlerne formidles via et mellemled, der ikke kan karakteriseres som en dansk myndighed eller et EU-organ, idet det afgørende er, om der reelt er tale om en afgift til eller tilskud fra disse.

Bestemmelsen omfatter i overensstemmelse med EU-svigskonventionen de midler, der har form af told, afgifter, tilskud eller støtte. For så vidt angår afgift skal dette forstås som en fiskal begrundet generel national afgift, der pålægges alle eller visse grupper efter faste kriterier, og hvor afgiftssatsen er den samme for alle regulerede. Bestemmelsen omfatter således ikke afgifter, der har pønalt karakter, eller som har karakter af et vederlag for en ydelse.

Bestemmelsens *stk. 1* omhandler både den, der handler aktivt i forbindelse med svigen ved at *afgive* urigtige eller vildledende oplysninger, samt den, der forholder sig passiv ved at *fortie* oplysninger eller ved at *undlade* at opfylde en oplysningspligt.

I begge tilfælde er det efter bestemmelsen et krav, at den pågældende har forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller har forsæt til at opnå uberettiget udbetaling til sig selv eller andre.

Det er derimod ikke et krav, at der hos den pågældende myndighed foreligger en bestemmende vildfarelse. Bestemmelsen giver således – i lighed med den nugældende § 289 a – hjemmel til at straffe forsætlig svig, selv om der ikke hos myndigheden har foreligget en bestemmende vildfarelse, eksempelvis fordi der i hele myndigheden ses igennem fingre med, at der svindles med de pågældende midler.

Overtrædelsen fuldbydes på det tidspunkt, hvor de urigtige eller vildledende oplysninger gives, eller hvor en oplysningspligt skulle have været opfyldt.

Efter den foreslåede *stk. 2* kan også visse efterfølgende handlinger i relation til de omhandlede midler

straffes. Bestemmelsen vedrører den, der uretmæssigt udnytter en lovlig opnået fordel med hensyn til de omhandlede betalinger, og den, som uretmæssigt anvender udbetalinger til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til. En sådan »efterfølgende svig« kan eksempelvis foreligge, hvis et tilskud er udbetalt i overensstemmelse med retningslinjerne herfor, men hvor modtageren efterfølgende anvender midlerne i strid med de vilkår, der er fastsat for tildeling af tilskuddet.

Overtrædelse af *stk. 2* fuldbyrdes på det tidspunkt, hvor fordelene uretmæssigt udnyttes, eller hvor udbetalingerne udnyttes til uvedkommende formål.

Det følger af lovforslaget, at denne del af den foreslåede § 289 a ikke skal finde anvendelse på ydelser, der er bevilget til privat brug. Dette begreb er bredere end begrebet »sædvanligt underhold«, der anvendes i straffelovens § 290, *stk. 3*, om hæleri. Eksempelvis vil tilskud til erhvervelse af et handicapkøretøj være at betragte som midler bevilget til privat brug, men næppe en del af sædvanligt underhold.

I den foreslåede § 289 a, *stk. 3*, angives, at bestemmelserne i *stk. 1* og *2* kun finder anvendelse, hvis der ikke i anden lovgivning er en tilsvarende regulering. Heraf følger, at § 289 a er subsidiær i forhold til særlovgivningen, således at særlovgivningen har forrang i det omfang, der heri er bestemmelser, hvis gerningsindhold svarer til den foreslåede § 289 a.

Med formuleringen tilsvarende regulering menes således, at den pågældende særlov skal indeholde en fuldstændig, selvstændig straffehjemmel, og ikke hverken udtrykkelig eller forudsat kun have straffebestemmelser vedrørende mindre grove overtrædelser, mens grovere overtrædelser er forudsat henført under straffeloven.

En lang række særlovsbestemmelser indeholder angivelse af en straf, der efterfølges af en formulering i lighed med »medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning« eller »medmindre strengere straf er forskyldt efter straffeloven«.

Det forudsættes, at sådanne henvisninger fremover betragtes som en henvisning til den foreslåede § 289 a. Dette får om konsekvens, at § 289 a bliver anvendelig i forhold til overtrædelser af den pågældende særlov, idet særlovsbestemmelsen således ikke indeholder en fuldstændig og selvstændig straffehjemmel – dvs. særloven indeholder i så fald ikke en »tilsvarende regulering«.

Den foreslåede systematik indebærer, at den foreslåede § 289 a finder anvendelse (1) hvis der ikke er en særlovgivning på området, (2) hvis der ikke i særlovgivningen er en gerningsbeskrivelse, der svarer til

§ 289 a, (3) hvis der ikke i særlovgivningen er straffebestemmelser eller (4) hvis særlovgivningen indeholder en henvisning til straffelovens bestemmelser.

I kraft af den foreslåede § 289 a, stk. 4, hvori der henvises til § 289, vil den foreslåede overbygningsbestemmelse i straffelovens § 289 finde anvendelse, hvis § 289 a overtrædes under omstændigheder, der kendetegner forholdet som særlig groft.

Hvis særlovgivningen derimod indeholder en regulering, der svarer til den foreslåede § 289 a, skal forholdet ikke henføres under § 289 a. Hvorvidt særlig grove overtrædelser i disse tilfælde kan henføres under den foreslåede § 289, vil således afhænge af, om der i den pågældende særlovsbestemmelse er en henvisning til straffelovens § 289.

Det foreslås, at overtrædelse af § 289 a straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Der henvises til pkt. 2.2.2. og 2.3.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5 (straffelovens § 296)

Den foreslåede § 296 er med enkelte redaktionelle ændringer identisk med Brydesholt-udvalgets forslag. Den foreslåede bestemmelse, der er en overbygning på en række særlovsbestemmelser om juridiske personers retsforhold, har desuden i vid udstrækning et indhold, der svarer til den nuværende § 296. Den foreslåede affattelse af § 296 indebærer dog, at bestemmelsen ikke længere er subsidiaer i forhold til straffelovens § 279 om bedrageri. Der vil således kunne straffes i sammenstød med straffelovens § 279, hvis der herved gives en supplerende beskrivelse af den fremgangsmåde, der er anvendt ved overtrædelser.

I den foreslåede § 296, stk. 1, nr. 1, er »løgnagtige meddelelser« ændret til »urigtige eller vildledende oplysninger«. Der er ikke hermed tiltænkt en realitetsændring. Endvidere er formuleringen ændret fra »kan påvirkes« til »kan påvirkes væsentlig«, hvilket dog ikke kan antages at være en ændring i forhold til, hvad der allerede i dag kræves, for at bestemmelsen kan finde anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse omhandler den, der udspreder urigtige eller vildledende oplysninger, hvorved prisen på værdipapirer eller tilsvarende aktiver kan påvirkes. Det forudsættes, at værdipapirer skal forstås på samme måde som i den til enhver tid gældende værdipapirhandelslov.

Med den foreslåede § 296, stk. 1, nr. 2, tilsigtes det primært at foretage en sproglig modernisering af den nugældende bestemmelse.

Bestemmelsen kriminaliserer – som i dag – afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger om juridiske personers forhold i offentlige meddelelser om økonomiske forhold, jf. den foreslåede *litra a*.

Den foreslåede *litra b* omhandler urigtige eller vildledende oplysninger i lovpligtige regnskaber. Bestemmelsen omfatter enhver form for lovpligtige regnskaber, eksempelvis lovpligtige perioderegnskaber afgivet af børsnoterede selskaber, jf. værdipapirhandelslovens § 27. Lovpligtige regnskaber er ikke særskilt nævnt i den eksisterende bestemmelse, men må antages at være indeholdt i den nuværende formulering om regnskabsoplysninger. Der er således ikke hermed tale om en realitetsændring.

Efter den foreslåede *litra c* kriminaliseres urigtige eller vildledende oplysninger i beretninger, regnskaber eller erklæringer til generalforsamlingen eller lignende organ eller den juridiske persons ledelse. Såfremt det er muligt i en juridisk person at træffe beslutning på anden måde end på generalforsamlingen, jf. eksempelvis anpartsselskabslovens § 28, stk. 1, finder *litra c* anvendelse på det organ, der træder i stedet for generalforsamlingen. Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den nugældende § 296, stk. 1, nr. 2, idet der dog med regnskaber i den foreslåede bestemmelse skal forstås ikke lovpligtige regnskaber, eksempelvis grønne regnskaber, etiske regnskaber og vidensregnskaber. Såfremt der i sådanne regnskaber afgives urigtige eller vildledende oplysninger, vil der kunne straffes efter den foreslåede bestemmelse, hvis de urigtige eller vildledende oplysninger heri er egnede til væsentlig at påvirke prisen på værdipapirer eller tilsvarende aktiver.

Den foreslåede *litra d* om urigtige eller vildledende oplysninger til registreringsmyndigheden svarer til gældende ret. Registreringsmyndigheden vil typisk være Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Efter den foreslåede *litra e* straffes urigtige eller vildledende oplysninger i udbudsmateriale vedrørende den juridiske persons stiftelse eller kapitaludvidelser samt vedrørende salg af andele eller udstedelse eller salg af konvertible obligationer. I forhold til den nugældende bestemmelse er der sket en udvidelse, således at også udstedelse eller salg af konvertible obligationer er omfattet.

Bestemmelsen forudsættes i øvrigt alene at finde anvendelse på forhold, der vedrører den juridiske persons egenkapital. Er der tale om urigtige eller vildledende oplysninger i forbindelse med udbud af inkonvertible obligationer, optioner mv., der vedrører andre former for kapitaltilførsel, vil forholdet være omfattet af den foreslåede § 296, stk. 1, nr. 3, *litra a*, om kapi-

taltilførsel samt efter omstændighederne efter straffelovens § 279 om bedrageri.

I den foreslåede § 296, stk. 1, nr. 3, er henvisningerne til aktiebrev, andelsbeviser og interimbeviser udgået, idet de fleste aktier i dag er dematerialiserede værdipapirer, der registreres i Værdipapircentralen, og idet aktieselskabsloven ikke længere indeholder regler om interimbeviser. I det omfang, der fortsat findes fysiske papirer af denne type, og disse ønskes strafferetligt beskyttet, vil reguleringen herefter skulle foretages i særlovgivningen.

I den foreslåede *litra a* er henvist til de regler, der gælder for en juridisk person med hensyn til kapitaltilførsel. Bestemmelsen er ny og omfatter såvel kapitaltilførsel i forbindelse med den juridiske persons stiftelse som efterfølgende kapitaltilførsel.

Den foreslåede *litra b* om anvendelse af den juridiske persons midler omfatter i lighed med den nugældende bestemmelse regler om anvendelse af overskud og udbetaling af udbytte og tantieme. Den foreslåede regel er imidlertid ikke begrænset hertil og omfatter alle selskabslovgivningens bestemmelser om anvendelse af den juridiske persons midler, herunder eksempelvis reglerne om aktionær- eller anpartshaverlån og om selvfinansiering.

Den foreslåede § 296, stk. 1, nr. 4, er ny og omhandler områder inden for den juridiske persons virke, hvor overtrædelser af særlovgivningen medfører betydelige bevisvanskeligheder i forbindelse med en senere ansvarsplacering.

Den foreslåede *litra a* vedrører førelse af forhandlingsprotokoller. Disse protokoller er væsentlige i forbindelse med vurderingen af, om der er grundlag for at gøre et civilretligt eller strafferetligt ansvar gældende overfor den juridiske person eller over for medlemmer af den juridiske persons ledelse.

Litra b omhandler overtrædelse af særlovgivningens bestemmelser om førelse af fortegnelser og oplysningspligter vedrørende ejerskabet til den juridiske person. Omfattet vil eksempelvis være storaktionærmeddelelser efter værdipapirhandelslovens § 29.

Efter den foreslåede *litra c* er grove overtrædelser af reglerne vedrørende handlepligter ved kapitaltab omfattet af § 296. Bestemmelsen er ny og indebærer, at de forpligtelser, der efter selskabslovgivningen påhviler bestyrelse og direktion, hvis det konstateres, at henholdsvis halvdelen af aktiekapitalen og 40% af anpartskapitalen er tabt, bliver omfattet af den strafferetlige beskyttelse i § 296.

Med den foreslåede § 296, stk. 2, videreføres den nugældende bestemmelse om straf for groft uagtsom-

me forhold, dog således at alle overtrædelse af § 296, stk. 1, kan straffe, hvis der er handlet groft uagtsomt.

Efter den foreslåede bestemmelse straffes overtrædelser af § 296, stk. 1, med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder, mens strafferammen i stk. 2 som i dag er bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Der henvises til pkt. 4.2. og 4.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6 (straffelovens § 297)

Bestemmelsen er enslydende med Brydensholt-udvalgets forslag og viderefører den nugældende § 296, stk. 1, nr. 1, for så vidt angår de dele, der ikke særligt relaterer sig til juridiske personer.

Med henblik på at sikre, at afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger, der kan have væsentlig betydning for prisen på fast ejendom, er omfattet, er dette nu udtrykkeligt nævnt i ordlyden af den foreslåede bestemmelse.

Der henvises til pkt. 5.2. og 5.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7 (straffelovens § 302)

Den foreslåede bestemmelse svarer med enkelte redaktionelle ændringer til Brydensholt-udvalgets forslag.

Bestemmelsen er efter sin ordlyd subsidiær i forhold til straffelovens § 296. Det forudsættes således, at tilfælde, hvor eksempelvis regnskaber indeholder urigtige eller vildledende oplysninger, der kan påvirke prisen på værdipapirer, og som dermed vil kunne henføres under straffelovens § 296, ikke tillige straffes efter § 302, selv om regnskaberne er udarbejdet i strid med lovgivningen. Kun hvis der er tale om yderligere overtrædelser af bogføringsforpligtelserne, bør der tillige straffes for overtrædelse af § 302.

Bestemmelsen viderefører gerningsindholdet i den gældende § 302, idet den foreslåede bestemmelse dog er opbygget i overensstemmelse med lov nr. 1006 af 23. december 1998 om bogføring, som er tiltænkt med tiden at skulle afløse særlovgivningens bogføringsbestemmelser. Den foreslåede § 302 kan imidlertid finde anvendelse i relation til alle eksisterende bogføringsbestemmelser, hvis disse bestemmelser overtrædes under omstændigheder, der karakteriserer forholdet som groft. Også overtrædelser af de bogføringsbestemmelser, der fortsat måtte være i særlovgivningen, kan således henføres til § 302.

I formuleringen af den foreslåede § 302, stk. 1, nr. 2, er endvidere udtrykkelig taget højde for bogføringslovens muligheder for edb-bogføring og kryptering, samt mulighed for bogføring i udlandet.

Overtrædelser af den foreslåede § 302, stk. 1, kan straffes med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder.

Bestemmelsen i § 302, stk. 2, om straf for groft uagtsomme overtrædelser er uændret.

Der henvises til pkt. 6.2.1. og 6.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1 (fiskerilovens § 103, stk. 3)

Bestemmelsen vedrører straf for overtrædelse af fiskerilovgivningen, hvor der har været forsæt til unddragelse af betaling af afgifter i henhold til EU-forordninger eller opnåelse af uberettiget udbetaling eller refusion af ydelser i henhold til EU-forordninger, lovens § 103 om anvendelse af midler fra de i § 102 nævnte fonde (produktionsafgiftsfonde) eller regler udstedt i medfør af § 102 (regler om betaling af afgifter på fisk, der landes, opdrættes, tilvirkes eller omsættes her i landet mv.).

Efter bestemmelsen ændres strafferammen fra bøde eller fængsel indtil 2 år, under skærpente omstændigheder indtil 4 år, til bøde eller fængsel i indtil 1 år og 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289.

Ændringen betyder, at fiskerilovens bestemmelse om straf for forsætlig berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler (udbetaling af tilskud eller betaling af afgifter) harmoniseres med den foreslåede affattelse af straffelovens § 289 a. Samtidig medfører henvisningen til straffelovens § 289, at de kvalificerede overtrædelser, dvs. særligt grove forhold, kan straffes efter denne bestemmelse, hvor strafferammen er fængsel indtil 8 år.

Der er ikke tilsigtet ændringer i det hidtidige strafudmålingsniveau.

Der henvises til pkt. 3.2. og 3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1 (bemyndigelseslovens § 25)

Bestemmelsen vedrører straf for overtrædelse af forhold som omtalt i lovens § 23, stk. 1, og § 24, dvs. afgivelse af urigtige eller vildledende oplysninger til brug for afgørelser, der træffes i henhold til de i § 1 nævnte forordninger, i henhold til de i lovens kapitel 2 omhandlede midler, i øvrigt i henhold til loven eller de i medfør af loven fastsatte regler eller fortielse af oplysninger af betydning for sagens afgørelse, samt overtrædelse af bestemmelser fastsat i medfør af loven

eller forsøg herpå, med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling af afgifter eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling af ydelser til sig eller andre.

Efter bestemmelsen ændres strafferammen fra bøde eller fængsel i indtil 2 år, under skærpente omstændigheder indtil 4 år, til bøde eller fængsel i indtil 1 år og 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289.

Ændringen betyder, at bemyndigelseslovens bestemmelse om straf for forsætlig berigelseskriminalitet rettet mod offentlige midler (udbetaling af tilskud eller betaling af afgifter) harmoniseres med den foreslåede affattelse af straffelovens § 289 a. Samtidig medfører henvisningen til § 289, at de kvalificerede overtrædelser, dvs. særligt grove forhold, kan straffes efter denne bestemmelse, hvor strafferammen er fængsel indtil 8 år.

Der er ikke tilsigtet ændringer i det hidtidige strafudmålingsniveau.

Der henvises til pkt. 3.2. og 3.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Til nr. 1 (retsplejelovens § 98, stk. 4)

Der er tale om en konsekvensændring som følge af ændringen af retsplejelovens § 1018 e, stk. 4, hvorved der sker en fravigelse af det almindelige to-instansprincip inden for anklagemyndigheden.

Til nr. 2 (retsplejelovens § 110, stk. 2)

Bestemmelsen regulerer den administrative klageadgang med hensyn til konkrete afgørelser truffet af Rigspolitechefen som ansættelses- og personaleadministrativ myndighed i sager vedrørende politiets ikke-juridiske personale.

Klagebegrænsningen gælder såvel afgørelser, truffet af Rigspolitechefen som første instans, som afgørelser, truffet af Rigspolitechefen som rekursinstans. Afgørelser i disciplinærsager og i andre sager, hvor der er truffet afgørelse om afsked, omfattes ikke af klagebegrænsningsreglerne. Det samme gælder Rigspolitechefens afgørelser om aktindsigt i ansættelses- og personalesager.

Stk. 2, 1. pkt., fastsætter, at Rigspolitechefens afgørelser i disciplinærsager angående polititjenestemænd og politiets (tjenestemandsansatte) personale og i andre sager, hvor der er truffet afgørelse om afsked, fortsat skal kunne påklages til justitsministeren i samme omfang som hidtil. Det gælder såvel afgørelser, truffet af Rigspolitechefen som første instans, som afgørelser, hvor Rigspolitechefen træffer afgørelse som re-

kursinstans for politimestrenes (politidirektørens) afgørelser.

Bestemmelsen fastslår endvidere, at Rigspolitechefens afgørelser om aktindsigt i ansættelses- og personalesager kan påklages til Justitsministeriet.

Efter *stk. 2, 2. pkt.*, afskæres den almindelige klageadgang til justitsministeren for så vidt angår Rigspolitechefens øvrige konkrete afgørelser i ansættelses- og personalesager. Med bestemmelsen afskæres adgangen til at påklage såvel afgørelsens materielle indhold som spørgsmål om sagsbehandlingsfejl, der måtte knytte sig til afgørelsen, som f.eks. manglende begrundelse og inhabilitet mv. Bestemmelsen indebærer, at Rigspolitechefens afgørelser i disse sager er endelige.

Til nr. 3 (retsplejelovens § 754 a)

Bestemmelsen regulerer politiets mulighed for at anvende politiagenter. Bestemmelsen fastlægger, at politiet ikke må anvende agenter, medmindre en af flere mulige undtagelser er opfyldt, herunder hvis efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller en overtrædelse af straffelovens § 289, 2. pkt.

I lovforslagets § 1, nr. 3, foreslås en ny affattelse af straffelovens § 289 og en strafferamme på fængsel indtil 8 år. Som konsekvens heraf bør henvisningen i retsplejelovens § 754 a, stk. 1, nr. 3, til straffelovens § 289, 2. pkt., udgå.

Til nr. 4 (retsplejelovens § 781)

Bestemmelsen angiver, i hvilke tilfælde politiet har mulighed for at foretage indgreb i meddelelshemmeligheden. Efter § 781, stk. 1, nr. 3, kan dette bl.a. ske, hvis efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller en overtrædelse af bl.a. straffelovens § 289.

Som nævnt ovenfor foreslås strafferammen i straffelovens § 289 ændret til fængsel indtil 8 år, hvilket overflødiggør henvisningen i retsplejelovens § 781, stk. 1, nr. 3, til straffelovens § 289.

Til nr. 5 (retsplejelovens § 837, stk. 1)

Den foreslåede ændring er en konsekvens af lov nr. 436 af 10. juni 2003, hvor retsplejelovens § 836 a blev indsat. Den nuværende henvisning i retsplejelovens § 837, stk. 1, til foranstående paragraf skal herefter ændres til retsplejelovens § 836.

Til nr. 6 (retsplejelovens § 1018 e, stk. 1)

Ændringen indebærer, at alle afgørelser om erstatning i medfør af kapitel 93 a som udgangspunkt afgøres af statsadvokaterne i 1. instans. Det betyder, at afgørelser om erstatning efter § 1018 h, som i dag forelægges for Rigsadvokaten til afgørelse, fremover vil kunne afgøres af statsadvokaterne som 1. instans, medmindre det i medfør af bestemmelsens 2. pkt. er fastsat, at sagen skal forelægges for Rigsadvokaten til afgørelse.

Til nr. 7 (retsplejelovens § 1018 e, stk. 4)

Bestemmelsen indebærer, at afgørelser efter kapitel 93 a om erstatning i anledning af strafferetlig forfølgning, truffet af Rigsadvokaten i 1. instans, ikke kan påklages justitsministeren. Med bestemmelsen afskæres adgangen til at påklage såvel afgørelsens materielle indhold som formalitetsspørgsmål, der måtte knytte sig til afgørelsen, som f.eks. manglende begrundelse, inhabilitet mv. Bestemmelsen indebærer, at Rigsadvokatens afgørelser i disse sager er endelige.

Bestemmelsen omfatter også afgørelser, der formelt træffes af de regionale statsadvokater efter forelæggelse for Rigsadvokaten.

Den foreslåede bestemmelse er en undtagelse til det gældende to-instansprincip inden for anklagemyndigheden, jf. § 98, stk. 4.

Til nr. 8 (retsplejelovens § 1018 e, stk. 6)

Retsplejelovens § 1018 e, stk. 6, er en specialbestemmelse om aktindsigt. Bestemmelsen fastslår i sin nuværende udformning, at to-instansprincippet også finder anvendelse på anklagemyndighedens afgørelser om aktindsigt.

Formålet med ændringen af § 1018 e, stk. 6, er at opretholde den gældende retstilstand, også for så vidt angår afgørelser om aktindsigt truffet af Rigsadvokaten i første instans. Med dette forslag ændres bestemmelsens 1. pkt. derfor, således at henvisningen til § 1018 e, stk. 4, udgår.

Til nr. 9 (retsplejelovens § 1018 e, stk. 6)

Forslaget indebærer, at der indsættes et nyt 2. pkt. i retsplejelovens § 1018 e, hvori det udtrykkeligt fastslås, at afgørelser om aktindsigt, truffet af Rigsadvokaten som første instans, fortsat kan påklages til justitsministeren.

Til nr. 10 (retsplejelovens § 1018 f, stk. 1)

Bestemmelsen er en konsekvensændring som følge af den foreslåede bestemmelse i § 1018 e, stk. 4.

*Til § 5**Til nr. 1 (spillekasinoovens § 9 d)*

Efter den foreslåede bestemmelse skal spillekasinoer opbevare dokumenter og registreringer vedrørende transaktioner i mindst 5 år. Bestemmelsen indebærer ikke en pligt til at foretage registrering af alle transaktioner, men tager alene sigte på selve opbevaringen af dokumenter og registreringer. En pligt til at foretage registrering af en transaktion vil derimod kunne følge af anden lovgivning, f.eks. bogføringsloven.

En transaktion vil i relation til et spillekasino fortrinsvis kunne bestå i veksling af penge til spillemærker og omvendt ved spillets afslutning (eventuelt uden at der er gennemført spil), ved veksling via træk på hævekort i spillekasinoet samt ved udbetaling af gevinster fra gevinstgivende spilleautomater.

Forslaget gennemfører hvidvaskningsdirektivets artikel 4, 2. led, og svarer i øvrigt til hvidvaskningslovens § 9, stk. 2.

Der henvises til pkt. 10.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2 (spillekasinoovens § 20 b)

Med henblik på at gennemføre hvidvaskningsdirektivets artikel 5 og 7 i tilpasset form for spillekasinovirksomhed foreslås i stk. 1, at spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte skal være særlig opmærksomme på transaktioner, som kan have tilknytning til hvidvaskning af penge. Ved mistanke om, at en transaktion har tilknytning til hvidvaskning af penge, skal den i § 20 a nævnte kontrollant straks underrettes. Kan mistanken om, at transaktionen har tilknytning til hvidvaskning af penge, ikke umiddelbart afkræftes, skal kontrollanten straks underrette politiet i medfør af § 20 a, stk. 5.

Med den foreslåede bestemmelse præciseres det i forhold til den gældende bestemmelse i spillekasinoovens § 20 b, at spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte har en skærpet pligt til at have opmærksomheden rettet imod mulig hvidvaskning af penge.

Kontrollanten vil efter forslaget endvidere have pligt til i alle tilfælde, hvor en mistanke om hvidvaskning ikke umiddelbart kan afkræftes, straks at underrette politiet. Også på dette punkt er der således tale om en skærpelse i forhold til gældende ret.

Det forudsættes i øvrigt, at politiet underretter Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet om enhver underretning om mistanke om hvidvaskning af penge.

En mistanke om, at en transaktion kan have tilknytning til hvidvaskning af penge, kan f.eks. bestå i, at der veksles et usædvanlig højt beløb en eller flere gange samme dag eller inden for kortere tid, at spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte har kendskab til, at den vekslende gæst tidligere har foretaget eller medvirket ved hvidvaskning af penge, eller at det i øvrigt skønnes, at gæsten i særlig grad udviser usædvanlig adfærd.

Kontrollanten vil ligeledes kunne underrette politiet om mistænkelige transaktioner, som kontrollanten er blevet opmærksom på, f.eks. ved egne iagttagelser i spillekasinoet.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 svarer til den gældende bestemmelse i spillekasinoovens § 20 b og indebærer en pligt for spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte til at underrette kontrollanten, hvis de får mistanke om, at der foregår uregelmæssigheder i forbindelse med spillenes afvikling, dvs. forhold som ikke har tilknytning til transaktioner og dermed hvidvaskning af penge.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 1. pkt., har spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte samt revisorer eller andre, der udfører særlige hverv for spillekasinoet, pligt til at hemmeligholde, at der er givet kontrollanten eller politiet oplysninger eller er iværksat en undersøgelse om hvidvaskning af penge.

Det foreslås endvidere, at en tilsvarende pligt til hemmeligholdelse skal gælde for kontrollanten, idet kontrollanten i henhold til den foreslåede bestemmelse i § 20 b fra spillekasinoet skal modtage underretning ved mistanke om hvidvaskning af penge, jf. den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 2. pkt.

Bestemmelsen svarer til hvidvaskningslovens § 12, stk. 1, og har til formål at gennemføre hvidvaskningsdirektivets artikel 8.

Det følger af den foreslåede bestemmelse i stk. 4, at videregivelse af oplysninger i medfør af stk. 1 og 2 ikke anses for et brud på tavshedspligten fastsat i lovgivning, i medfør af lov eller i henhold til kontrakt. En sådan videregivelse af oplysninger skal efter bestemmelsen heller ikke kunne påføre spillekasinoet, dets ledelse, ansatte eller kontrollanten nogen form for ansvar.

Bestemmelsen svarer til hvidvaskningslovens § 12, stk. 2, og har til formål at gennemføre artikel 9 for så vidt angår spillekasinoer.

Der henvises til pkt. 10.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3 (spillekasinolovens § 20 d)

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at spillekasinoerne i samarbejde med kontrollanten skal udarbejde skriftlige interne regler om betryggende kontrol- og kommunikationsprocedurer samt uddannelses- og instruktionsprogrammer for medarbejderne. Det følger af bestemmelsens henvisning til § 9 a og § 20 b, at disse interne regler samt uddannelses- og instruktionsprogrammer tager sigte på de forpligtelser, som medarbejderne er pålagt med hensyn til hvidvaskning af penge. Formålet dermed er at give de ansatte bedre forudsætninger for at genkende aktiviteter, som kan være forbundet med hvidvaskning af penge, og at instruere personalet i, hvorledes de skal forholde sig i sådanne tilfælde.

Forpligtelsen vil f.eks. kunne opfyldes ved regelmæssige interne instruktionsmøder eller som led i et uddannelsesforløb.

Da den offentlige kontrollant i kraft af underretningspligten til politiet indgår som et vigtigt led i indsatsen imod hvidvaskning af penge og desuden er uafhængig af spillekasinoet, foreslås det, at kontrol- og kommunikationsprocedurerne samt uddannelses- og instruktionsprogrammerne for medarbejderne skal udarbejdes i samarbejde med kontrollanten.

Bestemmelsen omfatter alene den del af personalet i spillekasinoet, som er beskæftiget med egentlig spillekasinovirksomhed, dvs. sikkerhedspersonale, croupierer, bordinspektører, personale ved indgange og i vekselkasser mv. Bestemmelsen tager derimod ikke sigte på personale, som alene beskæftiger sig med opgaver i relation til restaurationsvirksomhed, rengøring mv.

Bestemmelsen gennemfører hvidvaskningsdirektivets artikel 11 og svarer til hvidvaskningslovens § 3, stk. 1.

Der henvises til pkt. 10.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4 (spillekasinolovens § 24, stk. 1, nr. 1)

Det foreslås, at straffebestemmelsen udvides til at omfatte de foreslåede bestemmelser.

Til § 6

Bestemmelsen fastsætter lovens ikrafttrædelsestidspunkt. Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. juli 2005, dog skal lovens §§ 4 og 5 om ændring af retsplejeloven og spillekasinoloven træde i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Loven finder anvendelse for forhold, der er begået efter lovens ikrafttrædelsestidspunkt.

De nye bestemmelser i retsplejeloven om begrænsning af sager, der kan påklages til justitsministeren, finder anvendelse på klager eller anmodninger om erstatning, der fremsættes efter lovens ikrafttræden. Klager eller anmodninger om erstatning, der inden ikrafttrædelsestidspunktet er fremsat over for henholdsvis politiet eller anklagemyndigheden, vil blive færdigbehandlet efter de gældende regler.

Til § 7

Bestemmelsen indebærer, at loven som udgangspunkt ikke gælder for Færøerne og Grønland. Lovens § 1 kan dog ved kongelig anordning helt eller delvist sættes i kraft for Færøerne med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 960 af 21. september 2004, foretages følgende ændringer:

§ 76 a. Der kan foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en strafbar handling, når

- 1) handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og
- 2) den efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover eller er en overtrædelse af lovgivningen om euforiserende stoffer eller straffelovens § 286, stk. 1, eller § 289.

Stk. 2-5. - - -

§ 270. Er sigtelsens fremsættelse ved sin form utilbørlig fornærmende, kan straf efter § 267, stk. 1, anvendes, selv om sandhedsbevis føres; det samme gælder, såfremt gerningsmanden ikke har haft rimelig anledning til at fremsætte fornærmelsen.

Stk. 2. Dersom den fornærmede alene nedlægger påstand om straf efter denne paragraf, tilstedes bevis for sigtelsens sandhed ikke ført, medmindre almene hensyn afgørende taler derfor.

§ 289. Med fængsel indtil 4 år straffes den, der gør sig skyldig i skattevig af særlig grov karakter, jf. skattekontrollovens § 13, stk. 1, eller i moms vig af særlig grov karakter, jf. momslovens § 81, stk. 3. På samme måde straffes den, der gør sig skyldig i indsmugling af særlig grov karakter, jf. toldlovens § 73, stk. 2, smh. med stk. 1, eller den der gør sig skyldig i en tilsvarende overtrædelse af toldlovens § 73, stk. 3.

1. I § 76 a, stk. 1, nr. 2, udgår »eller straffelovens § 286, stk. 1, eller § 289«.

2. I § 270, stk. 1, udgår », stk. 1,«.

3. § 289 affattes således:

»§ 289. Med fængsel indtil 8 år straffes den, som for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding gør sig skyldig i overtrædelse af særlig grov karakter af skatte-, told-, afgifts- eller tilskudslovgivningen eller af § 289 a.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder kun anvendelse, hvis der i den i stk. 1 nævnte lovgivning er henvist til denne bestemmelse.«

Bilag til f. t. l. vedr. straffeloven og visse andre love

Gældende formulering

§ 289 a. Med bøde eller fængsel indtil 4 år straffes den, der til brug for afgørelser om betaling til eller udbetaling fra De Europæiske Fællesskabers budget eller budgetter, der forvaltes af eller for De Europæiske Fællesskaber, giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger af betydning for sagens afgørelse med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling til sig eller andre. Udbetaling fra De Europæiske Fællesskabers budget m.v. omfatter også ordninger, der kun delvis er finansieret af EU-midler.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der uretmæssigt udnytter en lovligt opnået fordel med hensyn til betalinger som nævnt i stk. 1, og den, der uretmæssigt anvender udbetalinger som nævnt i stk. 1 til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til.

§ 296. Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den, som, uden at betingelserne for at anvende § 279 foreligger,

- 1) udspreder løgnagtige meddelelser, hvorved prisen på varer, værdipapirer eller lignende genstande kan påvirkes,
- 2) gør urigtige eller vildledende angivelser angående aktieselskabers, andelsselskabers eller lignende foretagenders forhold gennem offentlige meddelelser, i beretninger, regnskabsopgørelser eller erklæringer til generalforsamling eller nogen selskabsmyndighed, ved anmeldelse til handelsregistret eller aktieselskabsregisteret eller i indbydelse til dannelse af sådanne selskaber eller udbud af andele i dem,

Lovforslaget

4. § 289 a affattes således:

»§ 289 a. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, der til brug for afgørelser om betaling eller tilbagebetaling af told eller afgifter til eller udbetaling eller tilbagebetaling af tilskud eller støtte fra danske myndigheder eller De Europæiske Fællesskabers institutioner eller andre fællesskabsorganer giver urigtige eller vildledende oplysninger eller fortier oplysninger, herunder undlader at opfylde en oplysningspligt, af betydning for sagens afgørelse med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling til sig eller andre.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der uretmæssigt udnytter en lovligt opnået fordel med hensyn til betalinger som nævnt i stk. 1, og den, der uretmæssigt anvender udbetalinger som nævnt i stk. 1 til andre formål end dem, de oprindeligt var bevilget til. Dette gælder dog ikke ydelser, der bevilges til privat brug.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og stk. 2 finder kun anvendelse, hvor anden lovgivning ikke indeholder en tilsvarende regulering.

Stk. 4. Overtrædelser af stk. 1 eller stk. 2 af særlig grov karakter straffes efter § 289.«

5. § 296 affattes således:

»§ 296. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, som

- 1) udspreder urigtige eller vildledende oplysninger, hvorved prisen på værdipapirer eller tilsvarende aktiver kan påvirkes væsentligt,
- 2) giver urigtige eller vildledende oplysninger om juridiske personers forhold
 - a) i offentlige meddelelser om økonomiske forhold,
 - b) i lovpligtige regnskaber,

Gældende formulering

- 3) overtræder de for aktieselskaber eller andre selskaber med begrænset ansvar gældende bestemmelser med hensyn til udfærdigelse af aktiebrev, andelsbeviser eller interimbeviser, anvendelse af overskud, udbetaling af udbytte og tantieme eller tilbagebetaling af indskud.

Stk. 2. Begås de under nr. 2 og 3 nævnte handlinger af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 4 måneder.

Lovforslaget

- c) i beretninger, regnskaber eller erklæringer til generalforsamling eller lignende organ eller den juridiske persons ledelse,
d) ved anmeldelse til en registreringsmyndighed eller
- e) i udbudsmateriale vedrørende den juridiske persons stiftelse eller kapitaludvidelse samt vedrørende salg af andele eller udstedelse eller salg af konvertible obligationer,
- 3) groft overtræder den for en juridisk person gældende lovgivning vedrørende
- a) kapitaltilførsel eller
- b) anvendelse af den juridiske persons midler,
- 4) groft undlader at opfylde krav i den for en juridisk person gældende lovgivning om
- a) førelse af forhandlingsprotokoller,
- b) førelse af fortegnelser og oplysningspligter vedrørende ejerandele eller
- c) handlepligter ved konstateret kapitaltab.

Stk. 2. Begås en handling eller undladelse som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 4 måneder.«

6. § 297 affattes således:

§ 297. Med bøde straffes den, som uden for de i § 296 nævnte tilfælde i dokumenter, forretningsbrev, cirkulærer eller bekendtgørelser mod bedre vidende gør urigtige angivelser om det af ham bestyrede eller repræsenterede selskabs økonomiske stilling.

»§ 297. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes den, som udspreder urigtige eller vildledende oplysninger, hvorved prisen på varer, fast ejendom eller tilsvarende aktiver kan påvirkes væsentligt.

Stk. 2. Begås en handling som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller under skærpende omstændigheder fængsel indtil 4 måneder.«

Gældende formulering

§ 302. Med bøde eller fængsel indtil 1 år straffes den, som under omstændigheder, der kendetegner forholdet som særlig groft:

- 1) foretager urigtige eller vildledende angivelser i forretningsbøger eller regnskaber, som det ifølge lov påhviler den pågældende at føre eller udfærdige,
- 2) undlader at føre forretningsbøger eller udfærdige regnskaber på den måde, som det ifølge lov påhviler den pågældende at gøre det,
- 3) undlader at opfylde den ifølge lov foreskrevne pligt til at opbevare forretningsbøger, bilag eller andet regnskabsmateriale eller ødelægger sådant.

Stk. 2. Begås en handling eller undladelse som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.

Lovforslaget

7. § 302 affattes således:

»§ 302. Med bøde eller fængsel indtil 1 år og 6 måneder straffes, for så vidt forholdet ikke falder ind under § 296, den, som særlig groft overtræder lovgivningens krav til

- 1) bogføring, herunder registrering af transaktioner og udfærdigelse af regnskabsmateriale,
- 2) opbevaring af regnskabsmateriale, herunder beskrivelser af bogføring og systemer til opbevaring og fremfindelse af materiale, herunder adgangskoder mv. og krypteringsnøgler,
- 3) offentlige myndigheders adgang til regnskabsmateriale i henhold til den for disse myndigheder særligt gældende lovgivning samt
- 4) aflæggelse af årsregnskaber eller tilsvarende regnskaber.

Stk. 2. Begås en handling eller undladelse som nævnt i stk. 1 af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller fængsel indtil 4 måneder.«

§ 2

I fiskeriloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 828 af 31. juli 2004, foretages følgende ændring:

1. I § 130, stk. 3, ændres »2 år, under skærpende omstændigheder indtil 4 år« til: »1 år og 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289«.

§ 130. - - -

Stk. 1-2. - - -

Stk. 3. Den der begår et forhold som nævnt i stk. 1, nr. 2, 4 eller 5, eller som nævnt i de i medfør af stk. 2 fastsatte regler med fortsæt til at unddrage sig eller andre betaling af afgifter i henhold til de i § 10 omhandlede forordninger eller i henhold til regler fastsat i medfør af § 102 eller med fortsæt til at opnå uberettiget udbetaling eller refusion af ydelser til sig eller andre i henhold til de i § 10 nævnte forordninger eller i henhold til § 103 eller regler fastsat i medfør af § 102, straffes med bøde eller fængsel i indtil 2 år, under skærpede omstændigheder indtil 4 år.

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 3

I lov om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om markedsordninger for landbrugsvarer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 297 af 28. april 2004, foretages følgende ændring:

§ 25. Den, der begår et forhold som nævnt i § 23, stk. 1, eller § 24 med forsæt til at unddrage sig eller andre betaling af afgifter i henhold til de i § 1 nævnte forordninger eller i henhold til denne lovs § 6 eller med forsæt til at opnå uberettiget udbetaling af ydelser til sig eller andre i henhold til de i § 1 omhandlende forordninger eller i henhold til § 7, straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år, under skærpede omstændigheder indtil 4 år

1. I § 25 ændres »2 år, under skærpende omstændigheder indtil 4 år« til: »1 år og 6 måneder, medmindre højere straf er forskyldt efter straffelovens § 289«.

§ 4

I retsplejeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 961 af 21. september 2004, foretages følgende ændringer:

§ 98. - - -

Stk. 2-3. - - -

Stk. 4. Justitsministeren behandler klager over afgørelser truffet af rigsadvokaten som første instans.

1. I § 98, stk. 4, indsættes efter »som 1. instans«: »j, dog bestemmelsen i § 1018 e, stk. 4.«.

§ 110. Under rigspolitichefen henlægges særlig:

- 1) Fordeling og omflytning samt indstillinger om ansættelser og forfremmelser inden for politikorpset og politiets kontorphold. Forinden forflyttelse sker, skal dog – ud over erklæring fra vedkommende politimester (politidirektøren) – indhentes erklæring fra vedkommende tjenestemand.
- 2) Politiets udrustning og kontorhold.
- 3) Regnskabsførelsen vedrørende udgifterne til politivæsenet.
- 4) Politiafdelinger, der ikke er knyttet til en bestemt politikreds, medmindre der af justitsministeren træffes anden bestemmelse.

2. I § 110 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Rigspolitichefens afgørelser i disciplinærsager og i andre sager, hvor der er truffet afgørelse om afsked, samt i sager om aktindsigt i ansættelses- og personalesager kan påklages til justitsministeren. Andre afgørelser truffet af rigspolitichefen i ansættelses- og personalesager kan ikke påklages til justitsministeren.«

Gældende formulering

- 5) Tilrettelæggelsen af fremmedtilsynet og gennemførelsen af de herhenhørende bestemmelser

§ 754 a. Politiet må ikke som led i efterforskningen af en lovovertrædelse foranledige, at der tilbydes bistand til eller træffes foranstaltninger med henblik på at tilskynde nogen til at udføre eller fortsætte lovovertrædelsen, medmindre:

- 1) der foreligger en begrundet mistanke om, at lovovertrædelsen er ved at blive begået eller forsøgt,
- 2) efterforskningsskridtet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 3) efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, eller en overtrædelse af straffelovens § 289, 2. pkt.

Stk. 2. - - -

§ 781. Indgreb i meddelelshemmeligheden må kun foretages, såfremt

- 1) der er bestemte grunde til at antage, at der på den pågældende måde gives meddelelser eller foretages forsendelser til eller fra en mistænkt
- 2) indgrebet må antages at være af afgørende betydning for efterforskningen og
- 3) efterforskningen angår en lovovertrædelse, som efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover, en forsætlig overtrædelse af straffelovens kapitler 12 eller 13 eller en overtrædelse af straffelovens §§ 124, stk. 2, 125, 127, stk. 1, 193, stk. 1, 228, 235, 266, 281 eller 289 eller en overtrædelse af udlændingelovens § 59, stk. 5.

Stk. 2-5. - - -

Lovforslaget

3. I § 754 a, stk. 1, nr. 3, udgår », eller en overtrædelse af straffelovens § 289, 2. pkt.«.

4. I § 781, stk. 1, nr. 3, udgår », eller 289«.

Gældende formulering

§ 837. Finder statsadvokaten at måtte modsætte sig en begæring, som af forsvareren er fremsat i henhold til foregående paragraf, skal han uden ophold forelægge retten sagen til afgørelse. Forinden denne træffes, bør der, så vidt dertil er anledning, gives statsadvokaten og forsvareren lejlighed til at ytre sig mundtlig eller skriftlig.

Stk. 2-3. ---

§ 1018 e. Statsadvokaten træffer afgørelse vedrørende krav om erstatning i medfør af §§ 1018 a-d. Justitsministeren kan fastlægge, at nærmere angivne sager skal forelægges for rigsadvokaten eller justitsministeren til afgørelse. Krav fra en person, der har været sigtet, skal fremsættes inden to måneder efter meddelelse til den sigtede om strafforfølgningens ophør eller efter afsigelse af en endelig dom. Har tiltalte ikke været til stede ved dommens afsigelse, beregnes fristen efter bestemmelserne i § 963, stk. 3, litra a. Krav fra andre fremsættes inden to måneder efter, at indgrebet er ophørt.

Stk. 2-3. ---

Stk. 4. Justitsministeren behandler klager over afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af rigsadvokaten som 1. instans.

Stk. 5. ---

Stk. 6. Bestemmelserne i stk. 3-5 finder tilsvarende anvendelse på afgørelser om aktindsigt efter forvaltningsloven og offentlighedsloven.

Lovforslaget

5. I § 837, *stk. 1*, ændres »foregående paragraf« til: »§ 836«.

6. I § 1018 e, *stk. 1*, ændres »§§ 1018 a-d.« til: »dette kapitel.«

7. § 1018 e, *stk. 4*, affattes således:

»*Stk. 4.* Afgørelser vedrørende krav om erstatning truffet af rigsadvokaten som 1. instans kan ikke påklages til justitsministeren.«

8. I § 1018 e, *stk. 6*, ændres »stk. 3-5« til: »stk. 3 og 5«.

9. I § 1018 e, *stk. 6*, indsættes som 2. pkt.:

»Justitsministeren behandler klager over afgørelser om aktindsigt truffet af rigsadvokaten som 1. instans.«

Gældende formulering

§ 1018 f. Imødekommes erstatningskravet ikke ved en afgørelse truffet af rigsadvokaten i en klagesag eller af justitsministeren, kan den erstatningssøgende inden to måneder efter meddelelse om afslaget begære kravet indbragt for den byret, som har pådømt straffesagen. Sagen indbringes for retten af vedkommende statsadvokat. Har straffesagen ikke været pådømt, eller er den pådømt af landsret i første instans, indbringer statsadvokaten erstatningskravet for byretten i den retskreds, hvori den pågældende foranstaltning er besluttet, eller ved den erstatningssøgendes hjemting.

Stk. 2-4. ---

Lovforslaget

10. I § 1018 f, stk. 1, udgår »i en klagesag«.

§ 5

I lov om spillekasinoer, jf. lovbekendtgørelse nr. 861 af 10. oktober 1994, som ændret ved lov nr. 443 af 31. maj 2000, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 9 c indsættes:

»§ 9 d. Dokumenter og registreringer vedrørende transaktioner skal opbevares i mindst 5 år efter transaktionernes gennemførelse.«

2. § 20 b affattes således:

»§ 20 b. Spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte skal være særlig opmærksomme på transaktioner, som kan have tilknytning til hvidvaskning af penge. Ved mistanke om, at en transaktion har tilknytning til hvidvaskning af penge, skal den i § 20 a nævnte kontrollant straks underrettes. Kan mistanken om, at transaktionen har tilknytning til hvidvaskning af penge, ikke umiddelbart afkræftes, skal kontrollanten straks underrette politiet i medfør af § 20 a, stk. 5.

Stk. 2. Såfremt spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale eller andre ansatte får mistanke om, at der foregår uregelmæssigheder i forbindelse med spillenes afvikling, skal den, der får mistanken, straks underrette kontrollanten. Kontrollanten træffer beslutning om, hvorvidt politiet skal underrettes i medfør af § 20 a, stk. 5.

§ 20 b. Såfremt spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale eller andre ansatte får mistanke om, at en veksling har tilknytning til hvidvaskning af penge, eller der foregår uregelmæssigheder i forbindelse med spillenes afvikling, skal den, der får mistanken, straks underrette den i § 20 a nævnte kontrollant, der i henhold til § 20 a, stk. 5, træffer beslutning om underretning af politiet.

*Gældende formulering**Lovforslaget*

Stk. 3. Spillekasinoets ledelse, sikkerhedspersonale og andre ansatte samt revisorer og andre, der udfører særlige hverv for spillekasinoet, er forpligtet til at hemmeligholde, at der er givet kontrollanten eller politiet oplysninger eller er iværksat en undersøgelse om hvidvaskning af penge. Pligten til hemmeligholdelse omfatter også kontrollanten.

Stk. 4. Oplysninger, der i god tro gives til kontrollanten eller politiet i medfør af stk. 1 og 2, anses ikke for et brud på den tavshedspligt, der er fastsat i lovgivning eller i medfør af lov eller i henhold til kontrakt. Videregivelse af sådanne oplysninger påfører ikke spillekasinoet, dets ledelse, ansatte eller kontrollanten nogen form for ansvar.«

3. Efter § 20 c indsættes:

»§ 20 d. Et spillekasino skal i samarbejde med kontrollanten udarbejde skriftlige interne regler om betryggende kontrol- og kommunikationsprocedurer samt uddannelses- og instruktionsprogrammer for medarbejderne, jf. § 9 a og § 20 b.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om de i stk. 1 nævnte kontrol- og kommunikationsprocedurer samt uddannelses- og instruktionsprogrammer.«

§ 24. Medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder § 2, stk. 1, § 3, stk. 1, § 4, § 6, stk. 1-5, § 6 a, stk. 2, § 8, stk. 1, § 8 a, §§ 9 a-9 c, §§ 10 og 11, § 12, stk. 1 og 3, §§ 13-15, § 16, stk. 1, § 17, stk. 2, § 18, stk. 1, § 19, § 20 a, stk. 1 og 5, og §§ 20 b og 20 c eller
- 2) tilsidesætter vilkår fastsat efter § 1, stk. 4.

Stk. 2-3. ---

4. I § 24, *stk. 1, nr. 1*, ændres »§§ 9 a-9 c« til: »§§ 9 a-9 d«, og »og §§ 20 b og 20 c« ændres til: »§ 20 b, § 20 c og § 20 d, stk. 1.«

Bilag 2

**EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS DIREKTIV 2001/97/EF
af 4. december 2001
om ændring af Rådets direktiv 91/308/EØF
om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til
hvidvaskning af penge**

EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR -

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det Europæiske Fællesskab, særlig artikel 47, stk. 2, første og tredje punktum, samt artikel 95,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,²⁾

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg,³⁾

efter proceduren i traktatens artikel 251⁴⁾, på grundlag af Forligsudvalgets fælles udkast af 18. september 2001, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Direktiv 91/308/EØF⁵⁾, i det følgende benævnt »direktivet«, bør som et af de vigtigste internationale instrumenter i bekæmpelsen af hvidvaskning af penge ajourføres i tråd med Kommissionens konklusioner og de ønsker, som Europa-Parlamentet og medlemsstaterne har givet udtryk for. Direktivet bør i denne henseende ikke blot afspejle bedste internationale praksis på området, men også fortsat sætte en høj standard for beskyttelsen af den finansielle sektor og andre sårbare erhverv over for de skadelige virkninger af udbytte hidrørende fra kriminalitet.
- (2) Den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (GATS) tillader medlemmerne at træffe foranstaltninger, som er nødvendige for at beskytte den offentlige moral, og at træffe foranstaltninger af forsigtighedshensyn, herunder for at sikre det finansielle systems stabilitet og integritet. Sådanne foranstaltninger bør ikke indebære restriktioner, der er mere vidtgående, end det er nødvendigt for at virkeliggøre disse målsætninger.
- (3) Det er ikke udtrykkeligt fastlagt i direktivet, til hvilken medlemsstats myndigheder

filialer af kredit- og finansieringsinstitutter med hovedsæde i en anden medlemsstat skal indberette mistænkelige transaktioner, ej heller hvilken medlemsstats myndigheder, der er ansvarlige for, at sådanne filialer overholder direktivet. Myndighederne i den medlemsstat, hvor filialen er beliggende, bør modtage sådanne indberetninger og udøve ovennævnte ansvar.

- (4) Denne ansvarsfordeling bør tydeligt fremgå af direktivet gennem en ændring af definitionen på begreberne »kreditinstitut« og »finansieringsinstitut«.
- (5) Europa-Parlamentet har udtrykt bekymring over, at virksomhed som vekselskontorer (»bureaux de change«) og pengeoverførselstjenester (money remittance offices) er sårbare over for hvidvaskning af penge. Sådant virksomhed burde allerede være omfattet af anvendelsesområdet for direktivet. For at fjerne enhver tvivl på området bør det tydeligt bekræftes i direktivet, at sådan virksomhed er omfattet.
- (6) For at sikre en så fuldstændig dækning af den finansielle sektor som muligt bør det ligeledes gøres klart, at direktivet finder anvendelse på investeringsselskaber som defineret i Rådets direktiv 93/22/EØF af 10. maj 1993 om investeringsservice i forbindelse med værdipapirer.⁶⁾
- (7) I henhold til direktivet er medlemsstaterne kun forpligtet til at bekæmpe hvidvaskning af udbytte, der stammer fra narkotikaforbrydelser. Der har i de seneste år været en tendens til at definere begrebet hvidvaskning af penge på grundlag af en bredere vifte af forudgående eller underliggende lovovertrædelser, hvilket blandt andet afspejles i ajourføringen i 1996 af de 40 rekommandationer fra Den Finansielle Aktionsgruppe vedrørende Hvidvaskning af Penge (FATF), som er det førende interna-

- tionale organ til bekæmpelse af hvidvaskning af penge.
- (8) En bredere vifte af prædikatorbrydelser fremmer indberetningen af mistænkelige transaktioner og det internationale samarbejde på området. Direktivet bør derfor ajourføres i denne henseende.
- (9) Ved Rådets fælles aktion 98/699/RIA af 3. december 1998 om hvidvaskning af penge, identifikation, opsporing, indefrysning, beslaglæggelse og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold⁷⁾ endes medlemsstaterne om at lade alle alvorlige lovovertrædelser, som defineret i den fælles aktion, være prædikatorbrydelser med det formål at gøre hvidvaskning af penge strafbart.
- (10) Navnlig er bekæmpelsen af organiseret kriminalitet nært forbundet med bekæmpelsen af hvidvaskning af penge. Listen over prædikatorbrydelser bør derfor tilpasses for at tage højde herfor.
- (11) Direktivet indeholder en række forpligtelser, navnlig om indberetning af mistænkelige transaktioner. Det vil være mere hensigtsmæssigt og i tråd med filosofien bag handlingsplanen til bekæmpelse af organiseret kriminalitet udarbejdet af Gruppen på Højt Plan⁸⁾, at forbuddet mod hvidvaskning af penge i direktivet udvides.
- (12) Rådet vedtog den 21. december 1998 fælles aktion 98/733/RIA om at gøre det strafbart at deltage i en kriminel organisation i Den Europæiske Unions medlemsstater⁹⁾. Denne fælles aktion afspejler en konsensus blandt medlemsstaterne om behovet for fælles tiltag på området.
- (13) I de enkelte medlemsstater bliver mistænkelige transaktioner i overensstemmelse med direktivet indberettet af den finansielle sektor, og navnlig af kreditinstitutterne. Det kan konstateres, at den skærpede kontrol i den finansielle sektor har foranlediget personer, der ønsker at hvidvaske penge, til at søge andre metoder til at tilsløre opmindelsen af økonomisk udbytte fra kriminelle handlinger.
- (14) Der er en tendens til øget hvidvaskning af penge gennem den ikke-finansielle sektor. Dette bekræftes af FATF's undersøgelse af hvidvaskningsteknikker og -typologier.
- (15) Forpligtelserne i henhold til direktivet med hensyn til kundeidentifikation, opbevaring af dokumentation og indberetning af mistænkelige transaktioner bør udvides til også at omfatte en begrænset række aktiviteter og erhverv, som har vist sig sårbare i forbindelse med hvidvaskning af penge.
- (16) Notarer og selvstændige inden for de juridiske erhverv, som defineret af medlemsstaterne, bør underlægges direktivets bestemmelser, når de deltager i finansielle eller selskabsretlige transaktioner, herunder rådgiver om skatteforhold, hvor der er størst risiko for, at disse faggruppers ydelser misbruges til at hvidvaske udbytte fra kriminel virksomhed.
- (17) Når selvstændige medlemmer af erhverv, der yder juridisk rådgivning, som er retligt anerkendte og underkastet retligt tilsyn, som f.eks. advokater, undersøger en klients retsstilling eller repræsenterer en klient i retssager, vil det imidlertid ikke være hensigtsmæssigt, at disse i henhold til direktivet for så vidt angår disse aktiviteter forpligtes til at indberette mistanke om hvidvaskning af penge. Der må ikke være nogen forpligtelse til at indberette oplysninger, der er modtaget før, under eller efter en retssag eller i forbindelse med vurderingen af en klients retsstilling. Juridisk rådgivning er således fortsat omfattet af tavshedspligt, medmindre den juridiske rådgiver deltager i hvidvaskningsaktiviteter, den juridiske rådgivning ydes med henblik på hvidvaskning af penge eller advokaten ved, at klienten søger juridisk rådgivning med henblik på hvidvaskning af penge.
- (18) Tjenesteydelser, der er direkte sammenlignelige, og som præsteres af de faggrupper, der er omfattet af direktivet, bør behandles på samme måde. For at beskytte de rettigheder, der er fastsat i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMK) og i traktaten om Den Europæiske Union, bør de oplysninger, som revisorer, eksterne regnskabskyndige og skatterådgivere, som i nogle medlemsstater kan forsvare eller repræsentere en klient i retssager eller undersøge en klients retsstilling, får adgang til under udførelsen af disse opgaver, ikke

være underlagt indberetningsforpligtelserne i henhold til direktivet.

- (19) Der henvises i direktivet til »de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelse af hvidvaskning af penge«, hvortil indberetningerne om mistænkelige transaktioner skal foretages, og til myndigheder, som i henhold til en lov eller anden bestemmelse er bemyndiget til at føre tilsyn med de af direktivet omfattede institutters og persons aktiviteter (»kompetente myndigheder«). Der er enighed om, at direktivet ikke forpligter medlemsstaterne til at oprette sådanne »kompetente myndigheder«, hvis de ikke eksisterer, og at advokatsamfund og andre selvregulerende organer for selvstændige ikke hører ind under betegnelsen »kompetente myndigheder«.
- (20) Når det drejer sig om notarer og selvstændige inden for de juridiske erhverv, bør medlemsstaterne af hensyn til disses tavshedspligt i forhold til deres klienter, have mulighed for at udnævne advokatsamfundet eller andre selvregulerende organer for selvstændige som det organ, hvortil de kan indberette eventuelle tilfælde af hvidvaskning af penge. Medlemsstaterne bør fastsætte reglerne for håndteringen af sådanne indberetninger og deres eventuelle videregivelse til »de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge«, og generelt passende former for samarbejde mellem advokatsamfund eller andre tilsvarende erhvervssammenslutninger og disse myndigheder -

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

Direktiv 91/308/EØF ændres således:

- 1) Artikel 1 affattes således:

»Artikel 1

I dette direktiv forstås ved:

- A)'kreditinstitut': et foretagende som defineret i artikel 1, nr. 1), første afsnit, i Rådets direktiv 2000/12/EF¹⁰), samt en filial, som defineret i artikel 1, stk. 3, i nævnte direktiv og beliggende i Fællesskabet, af et kreditinstitut, hvis hovedsæde er beliggende i eller uden for Fællesskabet
- B)'finansieringsinstitut':

- 1) et foretagende, som ikke er et kreditinstitut, og hvis hovedaktivitet er at foretage en eller flere af de forretninger, der er opført under punkt 2 til 12 og punkt 14 på listen i bilag I til direktiv 2000/12/EF; dette omfatter virksomhed som vekselkontorer ('bureaux de change') og pengeoverførselstjenester (money transmission/remittance offices)
- 2) et forsikringsselskab, der er behørigt godkendt i henhold til Rådets direktiv 79/267/EØF¹¹), for så vidt det udfører aktiviteter, der omfattes af nævnte direktiv
- 3) et investeringsselskab som defineret i artikel 1, nr. 2), i direktiv 93/22/EØF¹²)
- 4) et institut for kollektiv investering, der markedsfører sine andele eller aktier.
- Denne definition på et finansieringsinstitut omfatter også filialer, der er beliggende i Fællesskabet, af finansieringsinstitutter, hvis hovedsæde er beliggende i eller uden for Fællesskabet
- C)'hvidvaskning af penge': følgende forsættelige handlinger:

- konvertering eller overførsel af formuegoder - vel vidende, at de hidrører fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling - med det formål at fortie eller tilsløre formuegodernes ulovlige oprindelse eller at hjælpe personer, som er involveret i en sådan handling, til at unddrage sig de retlige konsekvenser heraf
- fortivelse eller tilsløring af formuegodernes art, oprindelse, lokalisering, placering eller bevægelser eller af den egentlige ejendomsret til disse formuegoder eller dertil knyttede rettigheder, vel vidende, at de hidrører fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling
- erhvervelse, besiddelse eller anvendelse af formuegoder, vel vidende ved modtagelsen af disse goder, at de hidrører fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling
- medvirken i en af de handlinger, som er nævnt i de foregående led, medvirken med henblik på at begå den nævnte handling, forsøg på at begå den, det at hjælpe, tilskynde eller råde nogen til at

begå den eller det at lette gennemførelsen heraf.

Den viden, hensigt eller tilskyndelse, som skal foreligge i forbindelse med handlingerne i dette led, kan fastslås på grundlag af objektive forhold.

Der foreligger hvidvaskning af penge, også selv om de handlinger, som har frembragt de formuegoder, der skal hvidvaskes, har fundet sted på en anden medlemsstats eller et tredjelands område.

D)'formuegoder': aktiver af enhver art, hvad enten der er tale om fysiske eller ikke-fysiske genstande, løsøre eller fast ejendom, materielle eller immaterielle aktiver, samt retlige dokumenter eller instrumenter, der tjener som bevis for ejendomsret til sådanne aktiver eller dertil knyttede rettigheder.

E)'kriminell handling': enhver form for kriminel deltagelse i en alvorlig lovovertrædelse.

Alvorlige lovovertrædelser er som minimum:

- enhver af de lovovertrædelser, der er defineret i artikel 3, stk. 1, litra a), i Wienerkonventionen
- kriminelle organisationers handlinger som defineret i artikel 1 i fælles aktion 98/733/RIA¹³⁾
- svig som defineret i artikel 1, stk. 1, og artikel 2, i konventionen om beskyttelse af De Europæiske Fællesskabers finansielle interesser¹⁴⁾, i det mindste i grove tilfælde
- bestikkelse
- en lovovertrædelse, der kan give betydeligt udbytte, og som kan medføre en streng frihedsstraf efter medlemsstatens straffelovgivning.

Inden den 15. december 2004 tilnærmer medlemsstaterne definitionen i dette led til definitionen af alvorlige strafbare handlinger i fælles aktion 98/699/RIA. Rådet opfordrer Kommissionen til inden den 15. december 2004 at fremsætte forslag til ændring af nærværende direktiv i den henseende.

Medlemsstaterne kan udpege en hvilken som helst anden lovovertrædelse som en kriminel

handling med henblik på dette direktiv.

F)'kompetente myndigheder': de nationale myndigheder, som i henhold til lov eller anden bestemmelse er bemyndiget til at føre tilsyn med de af direktivet omfattede institutter og personers aktivitet.«

2) Følgende artikel indsættes:

»Artikel 2a

Medlemsstaterne sørger for, at de forpligtelser, der følger af dette direktiv, kræves opfyldt af følgende institutter:

- 1) kreditinstitutter som defineret i artikel 1, litra A)
- 2) finansieringsinstitutter som defineret i artikel 1, litra B) samt af følgende juridiske og fysiske personer i udøvelsen af deres erhverv:
 - 3) revisorer, eksterne regnskabskyndige og skatterådgivere
 - 4) ejendomsmæglere
 - 5) notarer og andre selvstændige inden for de juridiske erhverv, når de deltager, enten
 - a) ved bistand i planlægningen eller udførelsen af transaktioner for deres klienter i forbindelse med:
 - i) køb og salg af fast ejendom eller virksomheder
 - ii) forvaltning af klienters penge, værdipapirer eller andre aktiver
 - iii) åbning eller forvaltning af bank-, opsparings- eller værdipapirkonti
 - iv) tilvejebringelse af nødvendig kapital til oprettelse, drift eller ledelse af selskaber
 - v) oprettelse, drift eller ledelse af investeringsforeninger, selskaber eller lignende strukturer
 - b) eller ved på deres klients vegne og for dennes regning at foretage en hvilken som helst finansiell transaktion eller transaktion vedrørende fast ejendom
 - 6) forhandlere af genstande af høj værdi, såsom ædelstene eller -metaller, eller af kunst, og auktionsholdere, når der betales kontant og med et beløb på 15000 EUR eller derover
 - 7) kasinoer.«

3) Artikel 3 affattes således:

»Artikel 3

1. Medlemsstaterne sørger for, at de af direktivet omfattede institutter og personer kræver, at deres kunder legitimerer sig ved hjælp af et retskraftigt dokument, når der optages forretningsmæssig forbindelse med dem, for institutternes vedkommende, navnlig når der åbnes en bank- eller opsparingskonto eller et depot.

2. Dette krav om legitimation gælder også for enhver transaktion med andre kunder end dem, der er omhandlet i stk. 1, vedrørende et beløb på 15000 EUR eller derover, hvad enten den udføres i en enkelt eller i flere operationer, hvis der synes at være indbyrdes forbindelse mellem dem. Hvis beløbet ikke kendes på det tidspunkt, hvor transaktionen påbegyndes, skal det pågældende institut eller den pågældende person kræve legitimation, så snart instituttet eller personen får kendskab hertil og konstaterer, at tærsklen er nået.

3. Uanset stk. 1 og 2 kræves der ikke legitimation i forbindelse med forsikringsaftaler, der indgås af forsikringsvirksomheder, som er godkendt i henhold til Rådets direktiv 92/96/EØF af 10. november 1992 om samordning af love og administrative bestemmelser vedrørende direkte livsforsikringsvirksomhed (tredje livsforsikringsdirektiv)¹⁵⁾, og hvis virksomhed er omfattet af nævnte direktiv, når beløbet af den eller de periodiske præmier, der skal indbetales i løbet af et år, er på 1000 EUR eller derunder, eller ved indbetaling af en engangspræmie på 2500 EUR eller derunder. Hvis den eller de periodiske præmier, der skal indbetales i løbet af et år, forhøjes, således at tærsklen på 1000 EUR overstiges, skal der kræves legitimation.

4. Medlemsstaterne kan foreskrive, at legitimation ikke er obligatorisk for pensionsforsikringsaftaler, der indgås i medfør af en arbejdskontrakt eller den forsikredes erhvervmæssige virksomhed, forudsat at disse aftaler ikke indeholder en tilbagekøbsklausul og ikke kan anvendes som sikkerhed for et lån.

5. Uanset ovennævnte stykker kræves der legitimation for alle kasinokunder, der køber eller ombytter spillejetoner til en værdi af 1000 EUR eller derover.

6. Kasinoer, som er underlagt statskontrol, opfylder under alle omstændigheder identifikationskravet i dette direktiv, hvis kunden registreres og skal legitimere sig allerede ved indgangen, uafhængigt af hvor store beløb der ombyttes.

7. Er der tvivl om, hvorvidt de i de foregående stykker nævnte kunder handler for egen regning, eller er der vished for, at de ikke handler for egen regning, skal de af direktivet omfattede institutter og personer træffe rimelige foranstaltninger til at indhente oplysninger om den faktiske identitet af de personer, for hvis regning disse kunder handler.

8. De af direktivet omfattede institutter og personer skal kræve denne legitimation, selv om transaktionsbeløbet er lavere end ovennævnte tærskler, så snart de har mistanke om hvidvaskning af penge.

9. De af direktivet omfattede institutter og personer er ikke underlagt legitimationskravene i denne artikel, hvis kunden er et kredit- eller et finansieringsinstitut, der er omfattet af dette direktiv eller et kredit- eller finansieringsinstitut beliggende i et tredjeland, der efter de relevante medlemsstaters opfattelse stiller krav svarende til, hvad der følger af dette direktiv.

10. Medlemsstaterne kan foreskrive, at legitimationskravene vedrørende de transaktioner, der er omhandlet i stk. 3 og 4, er opfyldt, når det konstateres, at transaktionsbeløbet skal debiteres en konto, der er åbnet i kundens navn i et kreditinstitut omfattet af dette direktiv i overensstemmelse med kravene i stk. 1.

11. Medlemsstaterne sørger under alle omstændigheder for, at de af direktivet omfattede institutter og personer træffer sådanne specifikke, relevante foranstaltninger, som er nødvendige for at råde bod på den øgede risiko for hvidvaskning af penge, der opstår, når der optages forretningsmæssig forbindelse eller påbegyndes en transaktion med en kunde, som ikke fysisk er til stede med henblik på at legitimere sig ('transaktioner uden direkte kontakt'). Sådanne foranstaltninger bør sikre, at kundens identitet fastslås, f.eks. ved at omfatte krav om supplerende dokumentation eller supplerende foranstaltninger med henblik på at kontrollere eller certificere de leverede dokumenter eller bekræftende attesting fra en in-

stitution, der er omfattet af dette direktiv, eller ved at kræve, at den første betaling i forbindelse med transaktionerne foretages via en konto åbnet i kundens navn i et kreditinstitut, der er omfattet af dette direktiv. De interne kontrolprocedurer, der er fastsat i artikel 11, stk. 1, bør tage særlig højde for disse foranstaltninger.«

4) I artikel 4, 5, 8 og 10 ændres ordene »kredit- og finansieringsinstitutter« til »de af direktivet omfattede institutter og personer«.

5) Artikel 6 affattes således:

»Artikel 6

1. Medlemsstaterne sørger for, at de af direktivet omfattede personer og institutter samt medlemmer af disses ledelse og deres ansatte til fulde samarbejder med de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge:

- a) ved på eget initiativ at underrette disse myndigheder om ethvert forhold, som kunne være tegn på hvidvaskning af penge
- b) ved på opfordring at give disse myndigheder alle nødvendige oplysninger i henhold til procedurerne i den relevante lovgivning.

2. De i stk. 1 nævnte oplysninger fremsendes til de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge i den medlemsstat, på hvis område det institut eller den person, der fremsender oplysningerne, befinder sig. Fremsendelsen varetages normalt af den eller de personer, som er udpeget af institutterne eller personerne i henhold til procedurerne i artikel 11, stk. 1, litra a).

3. For så vidt angår notarer og selvstændige inden for de juridiske erhverv som omhandlet i artikel 2a, nr. 5), kan medlemsstaterne som den myndighed, der skal underrettes om de i stk. 1, litra a), omhandlede forhold, udpege et relevant selvregulerende organ for det pågældende erhverv, og medlemsstaterne fastlægger i så fald reglerne for samarbejdet mellem det pågældende selvregulerende organ og de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelse af hvidvaskning af penge.

Medlemsstaterne er ikke forpligtet til at anvende de krav, der følger af stk. 1, på notarer og selvstændige inden for de juridiske erhverv, revisorer, eksterne regnskabssagkyndige og skatterådgivere for så vidt angår de oplysninger, som de

modtager fra en klient eller om en klient i forbindelse med, at de vurderer den pågældende klients retsstilling, eller i forbindelse med, at de forsvarer eller repræsenterer denne under eller i forbindelse med en retssag, herunder at de rådgiver om iværksættelse eller undgåelse af et sagsanlæg, uanset om oplysningerne er modtaget eller indhentet før, under eller efter retssagen.«

6) Artikel 7 affattes således:

»Artikel 7

Medlemsstaterne drager omsorg for, at de af direktivet omfattede institutter og personer afholder sig fra at udføre en transaktion, som de ved har, eller som de mistænker for at have forbindelse med hvidvaskning af penge, så længe de ikke har underrettet de i artikel 6 nævnte myndigheder herom. Disse myndigheder kan under betingelser, der fastsættes i deres nationale forskrifter, give pålæg om, at transaktionen ikke må gennemføres. Såfremt der er mistanke om, at den pågældende transaktion vil kunne føre til hvidvaskning af penge, og det ikke er muligt at undlade at udføre transaktionen, eller en sådan undladelse vil kunne forhindre retsforfølgningen af de personer, der drager fordel af en formodet hvidvaskningstransaktion, foretager de pågældende institutter og personer den fornødne underretning af myndighederne umiddelbart derefter.«

7) Den eksisterende tekst bliver stk. 1 og følgende indsættes som stk. 2 i artikel 8:

»2. Medlemsstaterne er ikke i henhold til dette direktiv forpligtet til at anvende stk. 1, på de i artikel 6, stk. 3, andet afsnit, nævnte erhverv.«

8) Artikel 9 affattes således:

»Artikel 9

Det forhold, at en person eller et institut, der er omfattet af direktivet, eller en ansat eller et medlem af ledelsen i et sådant i god tro meddeler de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelse af hvidvaskning af penge, de i artikel 6 og 7 nævnte oplysninger, betragtes ikke som brud på den tavshedspligt, som gælder i henhold til kontrakt eller love eller administrative bestemmelser, og påfører ikke personen eller instituttet, medlemmerne af dets ledelse eller dets ansatte nogen form for ansvar.«

9) I artikel 10 tilføjes følgende afsnit:

»Medlemsstaterne drager omsorg for, at de tilsynsorganer, som i henhold til lov eller anden bestemmelse er bemyndiget til at overvåge aktie-, valuta- og finansderivatmarkeder, underretter de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelse af hvidvaskning af penge, hvis de opdager forhold, som giver formodning om hvidvaskning af penge.«

10) Artikel 11 affattes således:

»Artikel 11

1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at de af direktivet omfattede institutter og personer

- a) indfører passende interne kontrolprocedurer og kommunikationsprocedurer med henblik på at forebygge og forhindre gennemførelse af transaktioner, der er knyttet til hvidvaskning af penge
- b) træffer passende foranstaltninger for at gøre deres ansatte bekendt med bestemmelserne i dette direktiv. Disse foranstaltninger skal bl.a. bestå i særlige uddannelsesprogrammer for deres ansatte, således at disse får bedre forudsætninger for at genkende aktiviteter, som kan være forbundet med hvidvaskning af penge, og kan blive instrueret om, hvorledes de skal forholde sig i sådanne tilfælde.

Hvis en fysisk person, der er omfattet af bestemmelserne i artikel 2a, nr. 3-7, udøver sit erhverv som ansat hos en juridisk person, skal forpligtelserne i nærværende artikel gælde den juridiske person og ikke den fysiske person.

2. Medlemsstaterne drager omsorg for, at de af direktivet omfattede institutter og personer har adgang til aktuelle oplysninger om de metoder, som anvendes ved hvidvaskning af penge, og om forhold, der gør det muligt at opspore mistænkelige transaktioner.«

11) I artikel 12 erstattes »de kredit- og finansieringsinstitutter, der er nævnt i artikel 1« med »de institutter og personer, der er nævnt i artikel 2a.«

Artikel 2

Tre år efter vedtagelsen af dette direktiv foretager Kommissionen inden for rammerne af den rapport, der er omhandlet i artikel 17 i direktiv 91/308/EØF, en særlig undersøgelse af aspekter vedrørende gennemførelsen af artikel 1, litra E), femte led, særbehandlingen af advokater og andre selvstændige inden for de juridiske erhverv, kundeidentifikationen i transaktioner uden direkte kontakt og de mulige virkninger for elektronisk handel.

Artikel 3

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest 15. juni 2003. De underretter straks Kommissionen herom.

Disse love og bestemmelser skal ved vedtagelsen indeholde en henvisning til dette direktiv eller skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for henvisningen fastsættes af medlemsstaterne.

2. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 4

Dette direktiv træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i De Europæiske Fællesskabers Tidende.

Artikel 5

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 4. december 2001.

På Europa-Parlamentets vegne
N. Fontaine
Formand

På Rådets vegne
D. Reynders
Formand

- 2) EFT C 177 E af 27.6.2000, s. 14.
- 3) EFT C 75 af 15.3.2000, s. 22.
- 4) Europa-Parlamentets udtalelse af 5.7.2000 (EFT C 121 af 24.4.2001, s. 33), Rådets fælles holdning af 30.11.2000 (EFT C 36 af 2.2.2001, s. 24) og Europa-Parlamentets afgørelse af 5.4.2001 (endnu ikke offentliggjort i EFT). Europa-Parlamentets afgørelse af 13.11.2001 og Rådets afgørelse af 19.11.2001.
- 5) EFT L 166 af 28.6.1991, s. 77.
- 6) EFT L 141 af 11.6.1993, s. 27. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/9/EF (EFT L 84 af 26.3.1997, s. 22).
- 7) EFT L 333 af 9.12.1998, s. 1.
- 8) EFT C 251 af 15.8.1997, s. 1.
- 9) EFT L 351 af 29.12.1998, s. 1.
- 10) EFT L 126 af 26.5.2000, s. 1. Ændret ved direktiv 2000/28/EF (EFT L 275 af 27.10.2000, s. 37).
- 11) EFT L 63 af 13.3.1979, s. 1. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/26/EF (EFT L 168 af 18.7.1995, s. 7).
- 12) EFT L 141 af 11.6.1993, s. 27. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/9/EF (EFT L 84 af 26.3.1997, s. 22).
- 13) EFT L 351 af 29.12.1998, s. 1.
- 14) EFT C 316 af 27.11.1995, s. 48.
- 15) EFT L 360 af 9.12.1992, s. 1. Senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/64/EF (EFT L 290 af 17.11.2000, s. 27).

Bilag til f. t. l. vedr. straffeloven og visse andre love

Erklæring fra Kommissionen

Kommissionen bekræfter - som anført i sit arbejdsprogram for 2001 - at den inden årets udgang agter at udarbejde et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om indførelse af en samarbejdsmechanisme mellem medlemsstaternes kompetente nationale myndigheder og Kommissionen for at sikre beskyttelse af Fælles-

skabernes finansielle interesser mod ulovlige aktiviteter, herunder spørgsmål som moms og hvidvaskning af penge. Dette tilsagn blev bekræftet i Meddelelse fra Kommissionen - Beskyttelse af Fællesskabernes finansielle interesser - Bekæmpelse af svig - Handlingsplan for 2001-2003¹⁶⁾ af 15. maj 2001.

¹⁶⁾ KOM(2001) 254 endelig udg.: se punkt 2.2.1.

**RÅDETS DIREKTIV 91/308/EØF
af 10. juni 1991**

om forebyggende foranstaltninger mod anvendelse af det finansielle system til hvidvaskning af penge

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR - under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 57, stk. 2, første og tredje punktum, samt artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen,¹⁷⁾

i samarbejde med Europa-Parlamentet,¹⁸⁾

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg¹⁹⁾, og ud fra følgende betragtninger:

Når kredit- og finansieringsinstitutter anvendes til hvidvaskning af økonomisk udbytte af kriminelle handlinger (i det følgende benævnt »hvidvaskning af penge«), kan de involverede institutters soliditet og stabilitet samt det finansielle systems troværdighed som helhed blive alvorligt svækket, således at offentligheden herved mister tilliden til det;

træffer Fællesskabet ikke foranstaltninger mod hvidvaskning af penge, kan det føre til, at medlemsstaterne for at beskytte deres finansielle system træffer foranstaltninger, som risikerer at være uforenelige med gennemførelsen af enhedsmarkedet; uden en vis koordinering på fællesskabsplan kan personer, der er involveret i hvidvaskning af penge, med henblik på at fremme deres kriminelle handlinger forsøge at udnytte liberaliseringen af kapitalbevægelserne og den frie udveksling af finansielle tjenesteydelser, som det finansielt integrerede Europa indebærer;

hvidvaskning af penge har en klar indflydelse på stigningen i organiseret kriminalitet i almindelighed og narkotikahandel i særdeleshed; det er i stadig højere grad blevet klart, at bekæmpelse af hvidvaskning af penge er et af de mest effektive midler til at bekæmpe denne form for kriminell handling, som udgør en særlig samfundstrussel for medlemsstaterne;

hvidvaskning af penge skal hovedsagelig bekæmpes med strafferetlige midler og inden for et internationalt samarbejde mellem retsinstanser og politimyndigheder som det, der er etableret på narkotikaområdet i De Forenede Nationers konvention om bekæmpelse af ulovlig handel med narkotika og psykotrope stoffer, vedtaget den 19. december 1988 i Wien (i det følgende benævnt »Wienerkonventionen«), og som ved Europarådets konvention om hæleri og efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold, der blev åbnet for undertegnelse den 8. november 1990 i Strasbourg, er blevet udvidet til at gælde alle kriminelle handlinger;

kriminalisering må imidlertid ikke være det eneste middel til bekæmpelse af hvidvaskning af penge, da det finansielle system kan spille en særdeles effektiv rolle i så henseende; der skal i den forbindelse henvises til Europarådets henstilling af 27. juni 1980 og til den principklæring, der blev vedtaget i december 1988 i Basel af banktilsynsmyndighederne i ti-landegruppen, idet disse begge markerer et stort fremskridt med henblik på at forhindre, at det finansielle system anvendes til hvidvaskning af penge;

hvidvaskning af penge foregår normalt på internationalt plan, således at midlernes ulovlige oprindelse bedre kan skjules; foranstaltninger, som udelukkende træffes på nationalt plan uden nogen form for koordinering og samarbejde på internationalt plan, vil kun have meget begrænset virkning;

alle de foranstaltninger, som Fællesskabet træffer på dette område, skal harmonere med andre forholdsregler, som vedtages i andre internationale fora; med dette for øje bør ethvert initiativ fra Fællesskabets side navnlig tage hensyn til rekommandationerne fra Den Finansielle Aktionsgruppe vedrørende Hvidvaskning af Penge, som

blev oprettet på de syv vigtigste industrilandes topmøde i Paris i juli 1989;

Europa-Parlamentet har i adskillige beslutninger anmodet om, at der bliver udarbejdet et globalt fællesskabsprogram til bekæmpelse af narkotikahandel, herunder bestemmelser med henblik på forebyggelse af hvidvaskning af penge;

definitionen af hvidvaskning af penge bygger på definitionen i Wienerkonventionen og er tilpasset dette direktiv; da fænomenet hvidvaskning af penge imidlertid ikke blot vedrører det økonomiske udbytte af kriminelle handlinger i forbindelse med narkotikahandel, men også det økonomiske udbytte af andre former for kriminelle handlinger (som f.eks. organiseret kriminalitet og terrorisme), er det vigtigt, at medlemsstaterne i henhold til deres lovgivning udvider dette direktivs virkninger til også at omfatte det økonomiske udbytte af sådanne handlinger, når dette må formodes at kunne give anledning til hvidvaskningstransaktioner, der berettiger til straf;

forbud i medlemsstaternes lovgivninger mod hvidvaskning af penge, med støtte i passende foranstaltninger og sanktioner, er en nødvendig betingelse for bekæmpelsen af dette fænomen;

for at undgå, at personer, der foretager hvidvaskning af penge, benytter sig af anonymitet til at udføre deres kriminelle handlinger, er det nødvendigt at sikre, at kredit- og finansieringsinstitutter kræver, at deres kunder legitimerer sig, når de optager forretningsmæssig forbindelse med dem, eller når de foretager transaktioner, der overstiger visse tærskler; sådanne bestemmelser skal også så vidt muligt udvides til at gælde for eventuelle beneficianter;

kredit- og finansieringsinstitutter skal i mindst fem år opbevare kopier af eller oplysninger taget fra den krævede legitimation samt dokumentation og registreringer vedrørende transaktionerne bestående af originale dokumenter eller kopier med tilsvarende beviskraft i henhold til national lovgivning, for at dette materiale kan tjene som bevis ved enhver undersøgelse vedrørende hvidvaskning af penge;

det skal sikres, at kredit- og finansieringsinstitutter omhyggeligt undersøger enhver transaktion, som på grund af sin karakter særlig menes at kunne have tilknytning til hvidvaskning af penge, da dette er nødvendigt for at bevare det finan-

sielle systems soliditet og integritet og for at bidrage til bekæmpelsen af hvidvaskning af penge; til dette formål skal de være særlig opmærksomme på transaktioner med tredjelande, der ikke anvender forebyggende regler mod hvidvaskning af penge, som svarer til dem, der er fastsat af Fællesskabet, eller til andre lignende regler opstillet af internationale fora og anvendt af Fællesskabet;

med henblik herpå kan medlemsstaterne anmode kredit- og finansieringsinstitutterne om skriftligt at udfærdige resultaterne af den undersøgelse, som de pålægges at foretage, og at sikre, at disse resultater er tilgængelige for de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge;

beskyttelse af det finansielle system mod hvidvaskning af penge er en opgave, som ikke kan gennemføres af de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af dette fænomen, uden at kredit- og finansieringsinstitutterne og deres tillsynsmyndigheder samarbejder med dem; bankhemmeligheden må hæves i disse tilfælde; en pligt til at indberette suspekte transaktioner, som sikrer, at oplysningerne videregives til ovennævnte myndigheder, uden at de pågældende kunder advares, er det mest effektive middel til gennemførelse af et sådant samarbejde; der er brug for en særlig beskyttelsesklausul, som fritager kredit- og finansieringsinstitutter, deres ansatte og medlemmerne af deres ledelse for ansvar for tilsidesættelse af tavshedspligten;

de oplysninger, myndighederne modtager i henhold til dette direktiv, kan kun anvendes i forbindelse med bekæmpelse af hvidvaskning af penge; medlemsstaterne kan dog bestemme, at disse oplysninger kan anvendes til andre formål;

kredit- og finansieringsinstitutternes indførelse af interne kontrolprocedurer og tilrettelæggelse af uddannelsesprogrammer på dette område er supplerende foranstaltninger, uden hvilke de øvrige foranstaltninger i dette direktiv risikerer at blive virkningsløse;

da hvidvaskning af penge ikke blot kan foregå via kredit- og finansieringsinstitutter, men også via andre former for erhverv og virksomhedskategorier, skal medlemsstaterne udvide samtlige bestemmelser i dette direktiv eller en del heraf til også at omfatte de erhverv og virksomheder,

hvis aktiviteter særlig kan udnyttes til hvidvaskning af penge;

det er vigtigt, at medlemsstaterne især sørger for, at der træffes samordnede foranstaltninger i Fællesskabet, når der er alvorlige tegn på, at erhverv eller aktiviteter, som er blevet harmoniseret i Fællesskabet for så vidt angår vilkårene for deres udøvelse, udnyttes til hvidvaskning af penge;

effektiviteten af de bestræbelser, der udfoldes til bekæmpelse af hvidvaskning af penge, afhænger hovedsageligt af en fortsat samordning og harmonisering af de nationale gennemførelsesforanstaltninger; en sådan samordning og harmonisering i forskellige internationale fora kræver på fællesskabsplan et samråd mellem medlemsstaterne og Kommissionen i et kontaktudvalg;

hver medlemsstat må træffe egnede foranstaltninger og fastsætte passende sanktioner for overtrædelser af de nævnte bestemmelser for at sikre, at direktivets bestemmelser gennemføres i fuldt omfang - UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

Artikel 1

I dette direktiv forstås ved:

- »kreditinstitut«: et foretagende, som defineret i artikel 1, første led, i Rådets direktiv 77/780/EØF²⁰, senest ændret ved direktiv 89/646/EØF²¹, samt en filial, som defineret i artikel 1, tredje led, i nævnte direktiv og beliggende i Fællesskabet, af et kreditinstitut, hvis hovedsæde er beliggende uden for Fællesskabet
- »finansieringsinstitut«: et foretagende, som ikke er et kreditinstitut, og hvis hovedaktivitet er at foretage en eller flere af de forretninger, der er opført under punkt 2 til 12 og 14 på listen i bilaget til direktiv 89/646/EØF, samt et forsikringsselskab, der er behørigt godkendt i henhold til Rådets direktiv 79/267/EØF²², senest ændret ved direktiv 90/619/EØF²³, for så vidt som det udfører aktiviteter, der omfattes af nævnte direktiv; denne definition omfatter også filialer, der er beliggende i Fællesskabet, af finansieringsinstitutter, hvis hovedsæde er beliggende uden for Fællesskabet
- »hvidvaskning af penge«: nedenstående forsætlige handlinger:
- konvertering eller overførsel af formuegoder - vel vidende, at de hidrører fra en krimi-

nel handling eller fra medvirken i en sådan handling - med det formål at fortie eller tilsløre formuegodernes ulovlige oprindelse eller at hjælpe personer, som er involveret i en sådan handling, til at unddrage sig de retlige konsekvenser heraf

- fortieelse eller tilsløring af formuegodernes art, oprindelse, lokalisering, placering eller bevægelser eller af den egentlige ejendomsret til disse formuegoder eller dertil knyttede rettigheder, vel vidende, at de hidrører fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling
- erhvervelse, besiddelse eller anvendelse af formuegoder, vel vidende ved modtagelsen af disse goder, at de hidrører fra en kriminel handling eller fra medvirken i en sådan handling
- medvirken i en af de handlinger, som er nævnt under de tre foregående punkter, medvirken med henblik på at begå den nævnte handling, forsøg på at begå den, det af hjælpe, tilskynde eller råde nogen til at begå den eller det at lette gennemførelsen heraf.

Den viden, hensigt eller tilskyndelse, som skal foreligge i forbindelse med handlingerne i dette led, kan fastslås på grundlag af objektive forhold.

Der foreligger hvidvaskning af penge, også selv om de handlinger, som har frembragt de formuegoder, der skal hvidvaskes, har fundet sted på en anden medlemsstats eller et tredjelands område

- »formuegoder«: aktiver af enhver art, hvad enten der er tale om fysiske eller ikke-fysiske genstande, løsøre eller fast ejendom, materielle eller immaterielle aktiver, samt retlige dokumenter eller instrumenter, der tjener som bevis for ejendomsret til sådanne aktiver eller dertil knyttede rettigheder
- »kriminel handling«: en lovovertrædelse som defineret i artikel 3, stk. 1, litra a), i Wienerkonventionen samt enhver anden kriminel handling, der er defineret som sådan af hver enkelt medlemsstat med henblik på dette direktiv
- »kompetente myndigheder«: de nationale myndigheder, som i henhold til en lov eller anden bestemmelse er bemyndiget til at føre tilsyn med kredit- eller finansieringsinstitutter.

Artikel 2

Medlemsstaterne drager omsorg for, at hvidvaskning af penge, som defineret i dette direktiv, forbydes.

Artikel 3

1. Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter kræver, at deres kunder legitimerer sig ved hjælp af et retskraftigt dokument, når der optages forretningsmæssig forbindelse med dem, særlig når der åbnes en konto eller bankbog eller et depot.

2. Dette krav om legitimation gælder også for enhver transaktion med andre kunder end dem, der er omhandlet i stk. 1, vedrørende et beløb på 15 000 ECU eller derover, hvad enten den udføres i en enkelt eller i flere operationer, hvis der synes at være indbyrdes forbindelse mellem dem. Hvis beløbet ikke kendes på det tidspunkt, hvor transaktionen påbegyndes, skal det pågældende institut kræve legitimation, så snart det får kendskab hertil og konstaterer, at tærsklen er nået.

3. Som undtagelse fra stk. 1 og 2 kræves der ikke legitimation i forbindelse med forsikringsaftaler, der indgås af forsikringsvirksomheder, som er godkendt i henhold til direktiv 79/267/EØF, og hvis virksomhed er omfattet af nævnte direktiv, når beløbet af den eller de periodiske præmier, der skal indbetales i løbet af et år, er på 1 000 ECU eller derunder, eller ved indbetaling af en engangspræmie på 2 500 ECU eller derunder. Hvis den eller de periodiske præmier, der skal indbetales i løbet af et år, forhøjes, således at tærsklen på 1 000 ECU overstiges, skal der kræves legitimation.

4. Medlemsstaterne kan foreskrive, at legitimation ikke er obligatorisk for pensionsforsikringsaftaler, der indgås i medfør af en arbejdskontrakt eller den forsikredes erhvervmæssige virksomhed, forudsat at disse aftaler ikke indeholder en tilbagekøbsklausul eller kan anvendes som sikkerhed for et lån.

5. Er der tvivl om, hvorvidt de i de foregående stykker nævnte kunder handler for egen regning, eller er der vished for, at de ikke handler for egen regning, skal kredit- og finansieringsinstitutterne træffe rimelige foranstaltninger til at indhente

oplysninger om den faktiske identitet af de personer, for hvis regning disse kunder handler.

6. Kredit- og finansieringsinstitutterne skal kræve denne legitimation, selv om transaktionsbeløbet er lavere end ovennævnte tærskler, så snart de har mistanke om hvidvaskning af penge.

7. Kredit- og finansieringsinstitutterne er ikke underlagt legitimationskravene i denne artikel, hvis kunden også er et kredit- eller et finansieringsinstitut, der er omfattet af dette direktiv.

8. Medlemsstaterne kan foreskrive, at legitimationskravene vedrørende de transaktioner, der omhandles i stk. 3 og 4, er opfyldt, når det konstateres, at transaktionsbeløbet skal debiteres en konto, der er åbnet i kundens navn i et kreditinstitut, der er omfattet af kravene i stk. 1.

Artikel 4

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter opbevarer følgende materiale, for at det kan tjene som bevis ved enhver undersøgelse vedrørende hvidvaskning af penge:

- for så vidt angår legitimationen opbevares kopier af eller oplysninger taget fra de krævede dokumenter i mindst 5 år, efter at et kundeforhold er ophørt
- for så vidt angår transaktionerne opbevares dokumentation og registreringer bestående af originale dokumenter eller kopier med tilsvarende beviskraft i henhold til national lovgivning i mindst 5 år fra transaktionernes gennemførelse.

Artikel 5

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter omhyggeligt undersøger enhver transaktion, som på grund af sin karakter særlig menes at kunne have tilknytning til hvidvaskning af penge.

Artikel 6

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter samt medlemmer af disses ledelse og deres ansatte til fulde samarbejder med de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge:

- ved på eget initiativ at underrette disse myndigheder om ethvert forhold, som kunne være tegn på hvidvaskning af penge

- ved på opfordring at give disse myndigheder alle nødvendige oplysninger i henhold til procedurerne i den relevante lovgivning.

De i stk. 1 nævnte oplysninger fremsendes til de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge i den medlemsstat, på hvis område det institut, der fremsender oplysningerne, er beliggende. Fremsendelsen varetages normalt af den eller de personer, som er udpeget af kredit- og finansieringsinstitutterne i henhold til procedurerne i artikel 11, nr. 1.

Oplysninger, der gives myndighederne i overensstemmelse med stk. 1, kan kun udnyttes i forbindelse med bekæmpelse af hvidvaskning af penge. Dog kan medlemsstaterne bestemme, at disse oplysninger også kan anvendes til andre formål.

Artikel 7

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter afholder sig fra at udføre en transaktion, som de ved har, eller som de mistænker for at have forbindelse med hvidvaskning af penge, så længe de ikke har underrettet de i artikel 6 nævnte myndigheder herom. Disse myndigheder kan under betingelser, der fastsættes i deres nationale forskrifter, give pålæg om, at transaktionen ikke må gennemføres. Såfremt der er mistanke om, at den pågældende transaktion vil kunne føre til hvidvaskning af penge, og det ikke er muligt at undlade at udføre transaktionen, eller en sådan undladelse vil kunne forhindre retsforfølgningen af de personer, der drager fordel af en formodet hvidvaskningstransaktion, foretager de pågældende institutter den fornødne underretning umiddelbart derefter.

Artikel 8

Kredit- og finansieringsinstitutter, medlemmer af deres ledelse og deres ansatte må ikke meddele den pågældende kunde eller tredjemand, at der i medfør af artikel 6 og 7 er sendt oplysninger til myndighederne, eller at der er iværksat en undersøgelse om hvidvaskning af penge.

Artikel 9

Det forhold, at en ansat eller et medlem af ledelsen i et kredit- eller finansieringsinstitut i god tro meddeler de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelse af hvidvaskning af penge, de i artikel 6 og 7 nævnte oplysninger, betragtes ikke

som brud på den tavshedspligt, som gælder i henhold til kontrakt eller love eller administrative bestemmelser, og påfører ikke kreditinstituttet, finansieringsinstituttet, medlemmerne af dets ledelse eller dets ansatte nogen form for ansvar.

Artikel 10

Medlemsstaterne drager omsorg for, at de kompetente myndigheder, hvis disse under kontrolbesøg i et kredit- eller finansieringsinstitut eller på anden måde opdager forhold, som giver formodning om hvidvaskning af penge, meddeler dette til de myndigheder, der er ansvarlige for bekæmpelsen af hvidvaskning af penge.

Artikel 11

Medlemsstaterne drager omsorg for, at kredit- og finansieringsinstitutter

- 1) indfører passende interne kontrolprocedurer og kommunikationsprocedurer med henblik på at forebygge og forhindre gennemførelse af transaktioner, der er knyttet til hvidvaskning af penge
- 2) træffer passende foranstaltninger for at gøre deres ansatte bekendt med bestemmelserne i dette direktiv. Disse foranstaltninger skal bl.a. bestå i særlige uddannelsesprogrammer for deres ansatte, således at disse får bedre forudsætninger for at genkende aktiviteter, som kan være forbundet med hvidvaskning af penge, og kan blive instrueret om, hvorledes de skal forholde sig i sådanne tilfælde.

Artikel 12

Medlemsstaterne drager omsorg for at udvide samtlige eller en del af dette direktivs bestemmelser til ud over de kredit- og finansieringsinstitutter, der er nævnt i artikel 1, at omfatte andre erhverv og kategorier af virksomheder, som udøver aktiviteter, der særlig vil kunne udnyttes til hvidvaskning af penge.

Artikel 13

1. Der nedsættes et kontaktudvalg under Kommissionen, i det følgende benævnt »udvalget«, med den opgave:

- a) med forbehold af Traktatens artikel 169 og 170 at lette en harmoniseret iværksættelse af dette direktiv ved regelmæssigt samråd om konkrete problemer, som måtte opstå i for-

bindelse med dets gennemførelse, og som det måtte anses for relevant at drøfte

- b) at lette samråd mellem medlemsstaterne med hensyn til de strengere eller supplerende betingelser og forpligtelser, som de indfører på nationalt plan
- c) om nødvendigt at råde Kommissionen vedrørende tillæg til eller ændringer af dette direktiv eller med hensyn til sådanne tilpasninger af det, som særlig med henblik på en harmonisering af virkningerne af artikel 12 måtte findes nødvendige
- d) at undersøge, om et erhverv eller en kategori af virksomheder bør inddrages under artikel 12's anvendelsesområde, når det er konstateret, at dette erhverv eller denne kategori af virksomheder i en medlemsstat har været udnyttet til hvidvaskning af penge.

2. Udvalget har ikke til opgave at bedømme berettigelsen af de afgørelser, som de kompetente myndigheder træffer i individuelle sager.

3. Udvalget består af personer, der udpeges af medlemsstaterne, og af repræsentanter for Kommissionen. Kommissionens tjenestegrene varetager udvalgets sekretariatsforretninger. En repræsentant for Kommissionen er formand for udvalget, og dette mødes enten på formandens initiativ eller efter anmodning fra en medlemsstats delegation.

Artikel 14

Hver medlemsstat træffer passende foranstaltninger til at sikre fuldstændig anvendelse af alle dette direktivs bestemmelser og fastsætter navnlig, hvilke sanktioner der skal benyttes i tilfælde af overtrædelse af de bestemmelser, der vedtages i medfør af dette direktiv.

Artikel 15

Medlemsstaterne kan på det område, der er omfattet af dette direktiv, vedtage eller opretholde strengere bestemmelser for at forhindre hvidvaskning af penge.

Artikel 16

1. Medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv inden den 1. januar 1993.

2. Når medlemsstaterne vedtager disse love og administrative bestemmelser, skal de indeholde en henvisning til dette direktiv, eller de skal ved offentliggørelsen ledsages af en sådan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

3. Medlemsstaterne meddeler Kommissionen teksten til de vigtigste nationale retsfor skrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dette direktiv.

Artikel 17

Kommissionen udfærdiger et år efter den 1. januar 1993 og derefter efter behov - dog mindst hvert tredje år - en rapport om gennemførelsen af dette direktiv og forelægger denne for Europa-Parlamentet og Rådet.

Artikel 18

Dette direktiv er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den 10. juni 1991.

På Rådets vegne
J.-C. JUNCKER
Formand

¹⁷⁾ EFT nr. C 106 af 28. 4. 1990, s. 6, og . C 319 af 19. 12. 1990, s. 9.

¹⁸⁾ EFT nr. C 324 af 24. 12. 1990, s. 264, og . C 129 af 20. 5. 1991.

¹⁹⁾ EFT nr. C 332 af 31. 12. 1990, s. 86.

²⁰⁾ EFT nr. L 322 af 17. 12. 1977, s. 30.

²¹⁾ EFT nr. L 386 af 30. 12. 1989, s. 1.

²²⁾ EFT nr. L 63 af 13. 3. 1979, s. 1.

²³⁾ EFT nr. L 330 af 29. 11. 1990, s. 50.

Erklæring fra repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet

Repræsentanterne for medlemsstaternes regeringer, forsamlet i Rådet,

som minder om, at medlemsstaterne har undertegnet De Forenede Nationers konvention om ulovlig handel med narkotika og psykotrope stoffer, der blev vedtaget den 19. december 1988 i Wien;

som ligeledes minder om, at de fleste af medlemsstaterne den 8. november 1990 i Strasbourg undertegnede Europarådets konvention om hæ-

leri og efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold;

som er sig bevidst, at beskrivelsen af hvidvaskning i artikel 1 i direktiv 91/308/EØF²⁴⁾ bygger på ordlyden af de tilsvarende bestemmelser i ovennævnte konventioner;

forpligter sig til senest den 31. december 1992 at træffe alle nødvendige foranstaltninger for at iværksætte en straffelovgivning, der sætter dem i stand til at opfylde deres forpligtelser i henhold til nævnte instrumenter.

²⁴⁾ Se side 77 i denne Tidende.